

PEDAGOGIKA

Efekty uczenia się i treści programowe zajęć:

Nazwa zajęć: **Bezpieczeństwo uczniów w szkole**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje i rozumie podstawowe pojęcia związane z ergonomią, bezpieczeństwem i higieną w pracy nauczyciela
- zna podstawowe regulacje prawne mające zastosowanie do tej problematyki

Treści programowe dla zajęć:

- bezpieczna szkoła. Zarządzanie rozwojem i organizacją szkoły
- podstawowe regulacje prawa w tym zakresie
- normy, wymogi i procedury bhp w zawodzie nauczyciela
- ergonomiczne stanowisko pracy i nauki. Ocena ryzyka zawodowego
- odpowiedzialność za naruszanie przepisów i zasad bhp. Nadzór i kontrola pracy
- regulaminy, instrukcje szkolne, certyfikaty. Dokumentowanie spraw związanych z bhp i ergonomią w szkole
- doskonalenie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji w zawodzie nauczyciela

Nazwa zajęć: **Determinanty rozwoju biologicznego i zdrowia człowieka**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć z zakresu rozwoju biologicznego człowieka i edukacji zdrowotnej
- Rozumie wpływ czynników ontogenezy na rozwój oraz znaczenie zmiennych determinujących zdrowie człowieka
- zna przebieg procesów rozwojowych o charakterze biologicznym zachodzących u człowieka w cyklu życia
- zna i rozumie modele, uwarunkowania i zagrożenia zdrowia oraz istotę umiejętności życiowych i zachowań prozdrowotnych
- potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę teoretyczną w sposób refleksyjny i krytyczny
- potrafi skutecznie i świadomie komunikować się z użyciem właściwej terminologii

Treści programowe dla zajęć:

- podstawowe terminy z zakresu rozwoju biologicznego człowieka
- podstawowe pojęcia z zakresu edukacji zdrowotnej
- etapy rozwoju pre- i postnatalnego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki rozwoju w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym
- przegląd czynników ontogenezy. Determinanty, regulatory i stymulatory, modyfikatory rozwoju. Czynniki teratogenne – zagrożenie prawidłowego rozwoju
- model zdrowego stylu życia. Czynniki determinujące zdrowie człowieka
- przegląd najczęściej występujących chorób cywilizacyjnych
- rozwój struktury i funkcji w ontogenezie. Kinetyka i dynamika wzrastania. Kształtowanie się dymorfizmu płciowego
- tendencja przemian- trend sekularny. Istota, elementy składowe, przyczyny oraz konsekwencje dla przebiegu rozwoju i procesu wychowania

Nazwa zajęć: **Diagnostyka psychopedagogiczna**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna (wyjaśnia) podstawowe pojęcia związane z diagnostyką psychopedagogiczną i procesem diagnostycznym w naukach społecznych
- zna (charakteryzuje) psychologiczne i edukacyjne strategie diagnostyczne
- zna (charakteryzuje) normy, zmienne, wskaźniki i narzędzia badawcze/ diagnostyczne w diagnozie jednostkowej i grupowej
- wymienia i interpretuje najistotniejsze problemy diagnostyczne w diagnozie indywidualnej i grupowej dziecka/ucznia
- na podstawie wytycznych z zachowaniem zasad etyki, dokonuje opisu i analizy studium przypadku wychowawczego/ edukacyjnego oraz konstruuje narzędzie badawcze do wybranego problemu wychowawczego/edukacyjnego wskazanego przez prowadzącego

Treści programowe dla zajęć:

- Diagnozowanie jako umiejętność praktyczna i obszar zainteresowania nauki – pojęcie diagnozy w psychologii.
- Etapy procesu diagnozowania i podstawowe pojęcia.
- Proces diagnozowania psychologicznego dla celów wychowawczych.
- Istota diagnozy w edukacji – typy, zakresy, formy.
- Strategie badań diagnostycznych w pedagogice - Podejście diagnostyczne w paradygmatach ilościowym, jakościowym i w modelu eklektycznym (triangulacyjnym).
- Normy w diagnozowaniu pedagogicznym, zmienne (cechy) diagnostyczne, wskaźniki zmiennych (cech).
- Metody i techniki badawcze i diagnostyczne – narzędzia badawcze/diagnostyczne w diagnozie indywidualnej i grupowej (wywiad, rozmowa, ankieta, obserwacja, techniki socjometryczne, testowanie, skale).
- Diagnoza niektórych problemów funkcjonowania rodziny jako środowiska wychowawczego- przemoc i zaniedbywanie dzieci.
- Diagnoza przemocy rówieśniczej – formy, środki zaradcze.
- Diagnoza dojrzałości szkolnej jako podstawa prognozy funkcjonowania dziecka w sytuacji szkolnej.
- Diagnoza ucznia zdolnego
- Diagnoza odmowy chodzenia do szkoły jako zaburzenia funkcjonowania dziecka w sytuacji szkolnej.
- Błąd wychowawczy jako kategoria diagnozy sytuacji szkolnej i jakości środowiska rodzinnego
- Analiza (charakterystyka) przypadku/problemu edukacyjnego/wychowawczego
- Konstrukcja wybranego narzędzia badawczego w oparciu o wybrane wskaźniki do wybranego problemu wychowawczego/edukacyjnego

Nazwa zajęć: **Dydaktyka ogólna**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozróżnia główne nurty myślenia o edukacji i szkole i umiejętnie weryfikuje modele współczesnej szkoły, potrafi przedstawić wiedzę o dydaktyce, jako subdyscyplinie pedagogiki oraz charakteryzuje jej zmienność i zadania
- prawidłowo interpretuje cele kształcenia i treści tych celów; podmioty stanowienia celów; wybrane koncepcje formułujące cele kształcenia; charakteryzuje treści kształcenia, kryteria oraz zasadach ich doboru i układu; wykorzystuje wiedzę o treściach kształcenia do konstruowania procesu dydaktycznego
- wykorzystuje wiedzę o modelach procesu kształcenia oraz zasadach organizujących przebieg procesów nauczania – uczenia się do jego projektowania; odpowiedzialnie projektuje indywidualizację procesu nauczania – uczenia się zgodnie z założeniami projektowania dydaktycznego
- potrafi wskazać i poprawnie klasyfikować metody nauczania i uczenia się; rozróżnia metody stymulujące myślenie uczniów i metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy oraz metody projektów
- dostrzega i poprawnie stosuje materiał dydaktyczny jako przedmiot pracy nauczyciela i ucznia – kryteria i narzędzia doboru programów i podręczników szkolnych oraz innych nośników materiału dydaktycznego;
- potrafi wyróżnić rezultaty procesu kształcenia, kontrolę, oceny, błędy oceniania, zewnątrzszkolny i wewnątrzszkolny system oceniania jakości szkoły, potrafi poprawnie ocenić osiągnięcia szkolne ucznia w procesie kształcenia, analizować objawy i przyczyny niepowodzeń szkolnych; wskazać źródła profilaktyki i terapii niepowodzeń szkolnych

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza i rozwój dydaktyki. Dydaktyka jako nauka – przedmiot i zadania. Metody badań dydaktycznych.
- Główne systemy dydaktyczne a współczesny model procesu kształcenia ogólnego.
- Podstawowe pojęcia dydaktyczne. Wartości i cele kształcenia ogólnego.
- Proces kształcenia ogólnego. Zasady w procesie dydaktycznym – doboru treści, nauczania, uczenia się.
- Metody kształcenia i współczesne trendy w tym zakresie. Koncepcja kształcenia wielostronnego.
- Formy organizacyjne kształcenia. Rola środków dydaktycznych w kształceniu.
- Planowanie pracy dydaktycznej – założenia projektowania dydaktycznego.
- Osiągnięcia szkolne uczniów i ich pomiar.
- Indywidualizacja kształcenia na gruncie projektowania dydaktycznego.
- Ewaluacja procesu kształcenia – ocenianie wyników procesu kształcenia.

Nazwa zajęć: **Edukacja informacyjna i źródłowa**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wskazuje różnice i wspólne cechy systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni (Biblioteka Uniwersytecka, biblioteki wydziałowe). Korzysta z konta bibliotecznego, wykorzystując pełne jego możliwości
- potrafi w sposób właściwy wyszukiwać i korzystać ze źródeł informacji tradycyjnej i elektronicznej. Korzysta z dostępnych zdalnych zasobów UAM

Treści programowe dla zajęć:

- System biblioteczno-informacyjny UAM w Poznaniu:
  - zdefiniowanie elementów wchodzących w skład systemu
  - charakterystyka cech wspólnych i różniących Bibliotekę Uniwersytecką i biblioteki wydziałowe
- Biblioteka Uniwersytecka i biblioteki wydziałowe - charakterystyka zbiorów - księgozbiory odpowiadające profilom wydziałów.
- Podstawowe zasady korzystania ze wspólnego dla całego systemu biblioteczno-informacyjnego regulaminu korzystania ze zbiorów bibliecznych.
- Konto czytelnika. Korzyści wynikające z oferowanych możliwości: zdalny zapis, charakterystyka konta, podstawowe zasady: zamówienia, prolongaty, rezerwacje, dostęp zdalny do licencjonowanych zasobów naukowych UAM
- Wyszukiwanie książek i czasopism. Charakterystyka niezbędnych narzędzi wyszukiwawczych: wyszukiwarka zasobów naukowych UAM, katalog on-line, katalog kartkowy dostępny w formie tradycyjnej i elektronicznej.
- Ważne katalogi on-line w Polsce: katalogi BN, Katalog KaRo (Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich), NUKAT (katalog centralny zbiorów polskich bibliotek naukowych i akademickich).
- Praktyczne wskazówki dotyczące strategii poszukiwania literatury:
  - wyszukiwanie tematyczne, proste, logiczne, zaawansowane (wyszukiwarka zasobów naukowych UAM, katalog on-line, katalog cyfrowy Digit Cards – zasady działania),
  - wypożyczenia z księgozbioru dydaktycznego wypożyczalni,
  - wypożyczenia i odbiór książek z magazynu,
  - zamówienia książek i czasopism z całego zasobu bibliotecznego w czytelnich i do czytelników,
  - dostęp do zdalnych zasobów naukowych UAM (otwartych i licencjonowanych)
- Tradycyjne źródła informacji: - bibliografie, encyklopedie, słowniki, opracowania.
- Charakterystyka elektronicznych źródeł informacji – dostęp do krajowych i zagranicznych zasobów wiedzy: bazy danych, czasopisma elektroniczne, książki elektroniczne, biblioteki wirtualne, repozytoria.
- Warsztat naukowy studenta – szkolenia. Bibliografie: rodzaje, zasady tworzenia opisu, bibliografia załącznikowa.
- Usługi biblieczne: serwis „Zapytaj bibliotekarza”, usługa „Zaproponuj kupno książki”, „Zamów kopię” z zasobu Biblioteki Uniwersyteckiej, **wypożyczalnia międzybiblieczna. Biblioteka dla studenta - cykliczne akcje biblioteki.**

Nazwa zajęć: **Etyka w pracy pedagoga**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe terminy związane z etyką w pracy nauczyciela.
- Zna teoretyczne aspekty deontologii i jej reguły, stosowane w zawodzie nauczyciela
- Rozumie sens etycznych zasad, norm, wartości, obowiązków, powinności itd. i wie, jak je odnieść do wychowania, kształcenia, edukacji i opieki.
- Wie, jak rozwiązywać dylematy moralno-etyczne w zawodzie nauczyciela

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie podstawowych kategorii etyki zawodowej (wartości, normy, zasady, obowiązki, powinności, sprawstwo itd.) w odniesieniu do szeroko pojętej pedagogiki i deontologii zawodu nauczyciela
- Scharakteryzowanie specyfiki zawodu nauczyciela z uwzględnieniem przemian społeczno-kulturowych (cywilizacyjnych)
- Opisanie etyczności jako warunku profesjonalizacji postaw, działań i myślenia nauczyciela
- Nakreślenie sposobów kształtowania osobistego (osobowości) etosu zawodowego w kontekście praw i obowiązków nauczyciela
- Przedyskutowanie problemów moralno-etycznych zawodu nauczyciela

Nazwa zajęć: Filozofia z elementami logiki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie w pogłębionym stopniu terminologię filozoficzną oraz wiedzę o genezie filozofii i kultury intelektualnej – mitologii, kosmogonii, teozofii, nauki oraz o strukturze dziedzicznej filozofii.
- Zna i rozumie podstawowe różnice między filozofią a nauką, sztuką, religią, a także znaczenie jej dla tworzenia i funkcjonowania wiedzy poznawczej oraz jej wpływu na rozwój nauki i kultury śródziemnomorskiej.
- Zna i rozumie podstawowe zakresy wiedzy filozoficznej dotyczącej interpretacji człowieka – stoicyzm, oraz wiedzę o podstawowych ideach filozoficznych racjonalizmu oświeceniowego, a także o filozoficznych koncepcjach pragmatyzmu i utylitaryzmu. Zna i rozumie wiedzę o aksjologii i jej praktycznych zastosowaniach w normatywizmie społecznym – etyce i estetyce, felicytologii oraz zna filozoficzne ujęcie człowieka w egzystencjalizmie i personalizmie.
- Potrafi identyfikować treści wiedzy poznawczej, ideologicznej, światopoglądowej, artystycznej oraz jej aspekty filozoficzne i aksjologiczne, a także potrafi analizować filozoficzne konteksty interpretacji człowieka oraz wskazywać w nich aspekty aksjologiczne. Potrafi identyfikować treści wiedzy poznawczej, ideologicznej, światopoglądowej, artystycznej oraz jej aspekty filozoficzne i aksjologiczne, a także potrafi analizować filozoficzne konteksty interpretacji człowieka oraz wskazywać w nich aspekty aksjologiczne.
- Potrafi odwoływać się do krytycznego myślenia, uzasadnionego sceptycyzmu, argumentowania postawy optymizmu i pesymizmu oraz korzystania z przedmiotowych aksjologii w wyrażaniu własnego stanowiska i w ocenie waloryzacji stanowisk innych.
- Jest otwarty na nowe treści poznawcze, inne idee społeczne, odmienne argumenty, uzasadnione racje oraz gotów jest na zaangażowanie w aktywności społecznej i tolerancję, a także wykorzystanie wiedzy filozoficznej w kontekstach edukacyjnych relacji społecznych oraz w powodowaniu się motywacją etyczną. Gotów jest posiadać wiedzę i umiejętności wykorzystywać w dalszym rozwoju intelektualnym i doskonaleniu umiejętnościowym oraz stosować narzędzia myślenia logicznego w dyskursie i działaniu.

Treści programowe dla zajęć:

- Status wiedzy poznawczej: podstawowe różnice między filozofią a nauką, sztuką, religią oraz ich znaczenie w tworzeniu i funkcjonowaniu wiedzy stosownej. Terminologia filozoficzna, geneza filozofii i kultury intelektualnej – mitologii, kosmogonii, teozofii, nauki oraz struktura dziedziczna filozofii.
- Główne filozofie starożytności i ich wpływ na cały rozwój filozofii kultury umysłowej śródziemnomorskiej. Podstawowe zakresy wiedzy filozoficznej dotyczącej interpretacji człowieka w antyku, średniowieczu, odrodzeniu, nowożytności.
- Podstawowe stanowiska ontologiczne i gnoseologicznych systemów filozoficznych i ich znaczenie dla interpretacji poznania przyrodniczego i społecznego oraz stanowiska epistemologiczne i metodologiczne procesu poznania w tworzenia wiedzy o obiektywnej i adekwatnej prawomocności poznawczej.
- Podstawowe kategorie logiki formalnej: nazwy, pojęcia, definicje, zdania, argumenty, dowód, twierdzenie, sylogizmy, wynikanie, wnioskowanie indukcyjne, dedukcyjne, prawa. Język, myślenie, mowa.
- Podstawowe idee filozoficzne nowożytności, racjonalizmu oświeceniowego, pozytywizmu, pragmatyzmu i utylitaryzmu, aksjologii etycznej. Filozoficzne ujęcie człowieka w egzystencjalizmie i personalizmie.,
- Filozoficzne determinanty w sferze kultury i ideologii społecznych oraz postawach ludzi.
- Filozoficzne aspekty środowiska przyrodniczego, technicznego i społeczno-politycznego.

Nazwa zajęć: Historia myśli pedagogicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wymienić podstawowe idee myśli pedagogicznej rozwijające się na przestrzeni wieków zarówno w Polsce jak i na świecie.
- Wyjaśnia znaczenie poszczególnych doktryn i instytucji edukacyjnych w powiązaniu z ich twórcami
- Wskazuje źródła do dziejów myśli pedagogicznej
- Wyjaśni zmiany ustrojów, systemów edukacyjnych na tle zmian zachodzących w przestrzeni społecznej, ekonomicznej i politycznej, zarówno w kontekście światowym, jak w Polsce.
- Posługuje się podstawowymi pojęciami wypracowanymi przez twórców poszczególnych myśli i systemów pedagogicznych
- Poda argumenty za wykorzystaniem poszczególnych historycznych rozwiązań pedagogicznych we współczesnej edukacji, ale także kulturze i cywilizacji

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie głównych nurtów myśli pedagogicznej w perspektywie historycznej od Starożytności do XX wieku
- Zaprezentowanie głównych przedstawicieli – twórców systemów wychowania od Starożytności do XX wieku
- Przedstawienie głównych instytucji realizujących w dziejach wychowania i szkolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem okresu od Średniowiecza po XX wiek
- Porównanie różnych systemów i wskazanie na próby adaptacji ich we współczesnej pedagogice w zakresie teoretycznym i praktycznym, jak np. system ignacjański, system przewencyjny ks. Bosko, montessoriański i inne.

Nazwa zajęć: Historia myśli pedagogicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe idee wychowania rozwijające się na przestrzeni wieków zarówno w Polsce jak i na świecie.
- Wyjaśnia znaczenie poszczególnych doktryn i instytucji edukacyjnych w powiązaniu z ich twórcami
- Wskazuje źródła do dziejów myśli pedagogicznej i historii wychowania
- Wyjaśnia zmiany ustrojów, systemów edukacyjnych na tle zmian zachodzących w przestrzeni społecznej, ekonomicznej i politycznej, zarówno w kontekście światowym, jak w Polsce.
- Posługuje się podstawowymi pojęciami wypracowanymi przez twórców poszczególnych myśli i systemów pedagogicznych
- Podaje argumenty za wykorzystaniem poszczególnych historycznych rozwiązań pedagogicznych we współczesnej edukacji, ale także kulturze i cywilizacji

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie głównych nurtów wychowawczych w perspektywie historycznej od Starożytności do XX wieku
- Zaprezentowanie głównych przedstawicieli – twórców systemów wychowania od Starożytności do XX wieku
- Przedstawienie głównych instytucji realizujących w dziejach wychowania i szkolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem okresu od Średniowiecza po XX wiek
- Porównanie różnych systemów i wskazanie na próby adaptacji ich we współczesnej pedagogice w zakresie teoretycznym i praktycznym, jak np. system ignacjański, system przewencyjny ks. Bosko, montessoriański i inne.

Nazwa zajęć: Język obcy(angielski)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Absolwent zna i rozumie podstawowe struktury gramatyczne oraz formy językowe; kulturę kraju danego obszaru językowego oraz wybraną literaturę związaną z kierunkiem studiów.
- Absolwent potrafi wykorzystywać pogłębione kompetencje leksykalne, gramatyczne, fonetyczne i socjokulturowe w komunikowaniu się w języku obcym; posługiwać się sprawnymi w zakresie rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisania; samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł w języku obcym.
- Absolwent jest gotów do autorefleksji nad posiadanymi kwalifikacjami, podejmowania kształcenia i pracy w celu rozwoju umiejętności językowych.

Treści programowe dla zajęć:

- Nabywanie wiedzy językowej oraz umiejętności językowych na poziomie B2+; ćwiczenie umiejętności rozumienia tekstu słuchanego i czytanego oraz wypowiedzania się w formie pisemnej i ustnej z wykorzystaniem wiedzy gramatycznej, leksykalnej, gramatycznej i fonetycznej właściwej dla wyżej wymienionego poziomu językowego.
- Nabywanie wiedzy z zakresu kultury i realiów politycznych, ekonomicznych i społecznych właściwych dla angielskiego obszaru językowego, nauczanie tolerancji i zrozumienia dla specyfiki danego obszaru językowego; ćwiczenie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy językowej i kulturowej oraz jej pogłębiania poprzez korzystanie ze źródeł w nauczanym języku obcym; ćwiczenie umiejętności pozyskiwania materiałów językowych związanych z kierunkiem studiów.
- Kształcenie umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy do poszerzenia oraz utrwalenia wiadomości; uświadamianie potrzeby doksztalcania się z wykorzystaniem źródeł w języku obcym w celu podnoszenia własnych kwalifikacji językowych.

Nazwa zajęć: Język obcy(niemiecki)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Czyta i rozumie proste teksty, posługuje się zasobem środków językowych umożliwiającym swobodne wypowiedzianie się (relacjonuje, opisuje, argumentuje i uzasadnia), formułuje teksty własne w formie pisemnej i ustnej.
- Stosuje skutecznie struktury gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i fonetyczne poznane na zajęciach.
- Posiada i wykorzystuje wiedzę z zakresu kultury i realiów niemieckiego obszaru językowego, wykazuje tolerancję i zrozumienie dla specyfiki danego obszaru językowego.
- Pracuje kreatywnie w zespole, obiektywnie ocenia wkład pracy własnej i innych w zrealizowanych wspólnie projektach, znajduje kompromis, dochodzi do porozumienia.
- Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do poszerzenia oraz utrwalenia wiadomości i umiejętności uzyskanych przy realizacji celów 01, 02 oraz 03 za pomocą różnych źródeł i nowoczesnych technologii informacyjnych
- Rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i autonomii w rozwijaniu umiejętności i kompetencji językowej, socjo- i transkulturowej, odchodzi od etnocentryzmu w kierunku etnorelatywizmu

Treści programowe dla zajęć:

- treści leksykalne i gramatyczne zgodne z sylabusami obowiązujących podręczników dla poziomu B1/B2 realizowane w dowolnej kolejności
- elementy słownictwa specjalistycznego związanego z kierunkiem studiów
- Kennen Lernen - Rytuały powitalne w krajach niemieckojęzycznych, nawiązywanie kontaktów, opis wyglądu zewnętrznego i cech charakteru osób poznanych i przyjaciół.
- Familie und persönliche Beziehungen – powiązania i relacje rodzinne, towarzyskie i zawodowe, modele rodzinne we współczesnym świecie, metody wychowawcze, uczucia, prawa i obowiązki w rodzinie, konflikty pokoleniowe i problemy, spotkania, małżeństwa mieszane i rodziny z doświadczeniem migracji
- Schule, Beruf, Ausbildung – edukacja, plan zajęć, przedmioty, nauczyciele, wydarzenia z życia szkoły, egzaminy, stres szkolny, typy szkół i system oświaty w krajach niemieckojęzycznych i w Polsce, praca zawodowa, zawody, zarobki, rynek pracy, mobilność kadry, praca projektowa w międzykulturowym zespole, bezrobocie, kwalifikacje, uprawnienia, życiorys i list motywacyjny.
- Sitten und Bräuche - religia, święta państwowe i kościelne, wierzenia, świat wartości, ideologie, ideały, sens życia w ujęciu transkulturowym
- Tägliches Leben – dzień powszedni i weekend, terminarz i harmonogram dnia, przyzwyczajenia kulinarne, zachowanie się przy stole, żywienie, przepisy kulinarne, diety.
- Freizeit und Fitness – czas wolny i sposoby spędzania czasu wolnego, hobby, zainteresowania, rozrywki, wypoczynek, sport amatorski i profesjonalny, turystyka, wakacje zimowe i letnie.
- Zwischenmenschliche Beziehungen – typy osobowościowe: skąpiradło, „sęp”, lizus, flegmatyk, introwertyk itd., uczucia: sympatia, przyjaźń, miłość, nienawiść, agresja, tolerancja, satysfakcja, poczucie sukcesu, lęki, złość, irytacja. Stereotypy i i stereotypowy obraz świata
- Reise und Mobilität - podróżowanie, planowanie podróży, środki transportu, rezerwacja, zakup biletów, dworzec, lotnisko, informacja o podróży, zakwaterowanie, biuro podróży.
- Natur und Umwelt – świat przyrody, pogoda, krajobraz, zagrożenia ekologiczne (powodzie, trąby powietrzne, susze, efekt cieplarniany, dziura ozonowa), ochrona środowiska
- Studentenleben und Wohnen -życie studenckie: wygląd domu, akademika, stancji i mieszkania, wyposażenie, poszukiwanie i wynajmowanie mieszkania, studencki program ERASMUS+
- Politik und Geschichte – partie polityczne i systemy polityczne w krajach niemieckiego obszaru językowego, system wyborczy, podział administracyjny, historia krajów niemieckojęzycznych, państwo, naród, społeczeństwo, obywatel, tożsamość narodowa, patriotyzm, znaczący politycy, polityka regionalna i społeczna, polityka europejska, programy unijne (socjalne, gospodarcze,)
- Kunst und Kultur - film, teatr, literatura, muzyka, malarstwo, architektura, sztuki plastyczne, balet, kultura masowa, media, książka, biblioteka, cyfrowe społeczeństwo wielokulturowe
- Wissenschaft und Technik - postęp (rozwój techniki, odkrycia naukowe, sławne postacie, dyscypliny naukowe, informacja naukowa, komputeryzacja i zagrożenia w świecie cyfrowym)
- Sucht und Laster - alkoholizm, narkotyki, kleptomania, przemoc, zaburzenia żywieniowe: bulimia, anoreksja
- Medien – stare i nowe środki społecznego przekazu, książka contra e-book, rola mediów we współczesnym świecie, media jako IV władza, dziecko w świecie mediów, prasa brukowa, zjawisko demencji cyfrowej
- Wirtschaft – gospodarka i problemy ekonomiczne, handel, przemysł, rolnictwo, kryzys migracyjny, Brexit, rynek pracy, praca w zespole wielokulturowym, list motywacyjny i życiorys
- Konsum und Geld– rodzaje sklepów, zakupy i usługi, formy płatności, negocjacje handlowe, typy klientów i sprzedawców, cechy towarów, reklamacje

- Fachdeutsch – zagadnienia specjalistyczne związane z kierunkiem studiów, język fachowy, teksty naukowe i popularnonaukowe
- Zagadnienia gramatyczne
- Zaimki (osobowe, dzierżawcze, względne, zwrotne, wskazujące, pytające), przyimki (miejsca, czasu, przyczyny, sposobu)
- Czasy gramatyczne (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfect, Futur I, Futur II)
- Czasownik (czasowniki regularne i nieregularne, modalne, złożone i proste, imiesłowy bierny i czynny, forma trybu rozkazującego i przypuszczającego)
- Rzeczowniki (rzeczowniki właściwe, policzalne i niepoliczalne, deklinacja rzeczowników)
- Przymiotniki (deklinacja i stopniowanie, miejsce przymiotnika w zdaniu - przymiotnik jako przydawka i jako orzecznik)
- Przysłówki (stopniowanie przysłówków, miejsce przysłówka w zdaniu)
- Liczebniki (główne, porządkowe, ułamkowe, określone i nieokreślone)
- Spójniki w zdaniach prostych i złożonych
- Strona bierna
- Mowa zależna
- Składnia:
  - szyk w zdaniu prostym (zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące)
  - zdania złożone współrzędnie
  - zdania złożone podrzędnie (podmiotowe, dopełnieniowe, przydawkowe
  - konstrukcje bezokolicznikowe (um zu, ohne zu, anstatt zu, haben zu i sein zu)

Nazwa zajęć: Kompetencje akademickie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wie czym jest przedsiębiorczość oraz potrafi zdefiniować organizację i zarządzanie
- rozumie w jaki sposób efektywnie wykorzystywać czas studiowania
- zna podstawowe pojęcia związane z kształtowaniem kariery edukacyjno-zawodowej
- potrafi sprawnie i skutecznie zarządzać karierą edukacyjno-zawodową
- potrafi wykorzystać wiedzę związaną z komunikowaniem interpersonalnym i społecznym; efektywnie funkcjonuje w grupie
- ma świadomość ciągłego kształcenia się, dokonywania analizy własnych działań i potrafi wskazać obszary, które wymagają modyfikacji w przyszłym działaniu

Treści programowe dla zajęć:

- Przedsiębiorczość; osoba przedsiębiorcza, cechy i uwarunkowania osoby przedsiębiorczej.
- Organizacja, typy i cechy charakterystyczne organizacji; podstawy zarządzania.
- Strategie studiowania; czynniki warunkujące sukces edukacyjny.
- Wyznaczniki sukcesu zawodowego.
- Planowanie kariery edukacyjno-zawodowej, znaczenie planowania, zarządzanie karierą edukacyjno-zawodową.

Nazwa zajęć: Kultura języka z emisją głosu

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje podstawowe terminy z obszaru kultury języka i emisji głosu, rozumie znaczenie języka w kulturze
- rozróżnia odmiany i style językowe, rozpoznaje mechanizmy powstawania usterek i błędów językowych
- stosuje zasady etyki słowa; poczuwa się do odpowiedzialności w zakresie komunikacji interpersonalnej
- zna budowę narządu głosu, rozumie zasadność stosowania prawidłowego oddechu i poprawnych technik emisyjnych w pracy nauczyciela
- dba o świadome i prawidłowe posługiwanie się aparatem głosowym w pracy nauczyciela

Treści programowe dla zajęć:

- język w kontekście kultury; kultura języka; style i odmiany językowe; sprawność i poprawność językowa; zróżnicowanie językowe polskiego społeczeństwa; języki subkultur, żargony, polszczyzna młodego pokolenia i ich pedagogiczne implikacje
- normy gramatyczne i stylistyczne we współczesnej polszczyźnie; autorytet językowy, błędy i usterki językowe, uzusy, innowacje
- etykieta językowa, środowiskowe i zawodowe odmiany języka, socjolekty; etyczne aspekty komunikacji werbalnej
- współczesna polszczyzna w dobie globalizacji; internacjonalizmy i wyrazy obce w języku polskim

- budowa i działanie narządu głosu i aparatu oddechowego; teorie powstawania głosu; rodzaje i rejestry głosu ludzkiego.
- patologie głosu (m.in. choroby zawodowe), zasady higieny głosu
- praktyczna metoda pracy nad głosem (ćwiczenia oddechowe, fonacyjne, artykulacyjne)
- zasady poprawnej wymowy polskiej (ćwiczenia dykcyjne), różne formy wypowiedzi; sposoby walki z tremą

Nazwa zajęć: Media i technologie informacyjne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Charakteryzuje współczesne uwarunkowania kształcenia z wykorzystaniem mediów, w tym na odległość. Analizuje i ocenia wybrane komunikaty medialne w aspekcie ich zastosowań edukacyjnych
- Posługuje się sprzętem i systemem operacyjnym komputera stosując zasady ergonomii i bezpiecznej pracy z komputerem. Posługuje się zasobami sieci Internet.
- Przygotowuje prosty i złożony dokument tekstowy o charakterze edukacyjnym.
- Stosuje arkusz kalkulacyjny do automatyzacji prostych obliczeń, zestawień, opracowania statystycznego i zaprezentowania wyników badań.
- Przygotowuje materiały dydaktyczne do zajęć edukacyjnych wykorzystując: programy edukacyjne, edytor tekstowy, grafikę prezentacyjną, edytor graficzny.

Treści programowe dla zajęć:

- Źródła informacji i ich wartościowanie, jako podstawa działalności informacyjnej i masowego komunikowania. Internet – zaawansowane wyszukiwanie informacji.
- Media i ich funkcje. Pedagogiczny wymiar mediów.
- Możliwości redagowania komunikatów edukacyjnych z wykorzystaniem funkcji w programów pakietu MS Office oraz programów graficznych.
- System operacyjny i sprzęt - typowa konfiguracja sprzętu, licencje oprogramowania, struktury danych, operacje na plikach i folderach, ochrona danych elektronicznych.
- Edytor tekstu I – tworzenie dokumentu nt. źródeł informacji i praw autorskich. Eksport do formatu PDF.
- Edytor tekstu II – tworzenie złożonego, wielostronicowego dokumentu na temat pedagogiki mediów.
- Arkusz kalkulacyjny I – tworzenie prostych tabel podsumowujących, prostych wykresów, korzystanie z formuł obliczeniowych
- Arkusz kalkulacyjny II – opracowanie elektronicznego dziennika szkolnego lub inne arkusze np. statystyka semestralna klasy, opracowanie wyników egzaminów.
- Program graficzny – tworzenie animacji – obróbka grafiki niezbędnej dla przygotowywanych materiałów dydaktycznych
- Program prezentacyjny I – prezentacja automatyczna z podkładem dźwiękowym zawierająca obrazy (własne), dźwięki, elementy wideo oraz zaawansowane efekty przejść.
- Program prezentacyjny II – tworzenie interaktywnej prezentacji zawierającą część podającą (hipertekst), sprawdzającą (system pytań i odpowiedzi - uczenie się przez odkrywanie) oraz symulację działań.

Nazwa zajęć: Metody badań pedagogicznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozróżnia podstawowe paradygmaty wiedzy naukowej
- analizuje specyfikę badań ilościowych i jakościowych
- Charakteryzuje i podejmuje czynności w kolejnych etapach postępowania badawczego
- charakteryzuje i analizuje adekwatność przyjętych orientacji badawczych w przykładowych badaniach pedagogicznych

Treści programowe dla zajęć:

- Funkcje pedagogiki jako nauki a metody badań . Geneza i rozwój koncepcji badania zjawisk społecznych.
- Podstawowe kategorie badawcze pedagogiki (empirycznej, prakseologicznej, hermeneutycznej).
- Modelowe cechy współcześnie uznawanych paradygmatów naukowych: pozytywistycznego, humanistycznego, krytycznego i postmodernistycznego.
- Ogólne założenia procedury badań pedagogicznych (cele, problemy, hipotezy, zmienne, wskaźniki).
- Metody opisowe a metody eksperymentalne.
- Ilościowe i jakościowe badania zjawisk społecznych. Geneza i historyczna zmienności ilościowych i jakościowych procedur badawczych.

- Rodzaje i zasady interpretowania zebranego materiału empirycznego.

Nazwa zajęć: Organizacja oświaty i polityka oświatowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Opisuje i krytycznie analizuje procesy i zmiany zachodzące w systemie oświaty.
- Zna strategię budowania/zmieniaania systemu oświaty.
- Przybliża dylematy związane z ideologicznym uwikłaniem polityki oświatowej.
- Dokonuje analizy możliwych konsekwencji prowadzenia określonej strategii polityki oświatowej.
- Krytycznie analizuje wybrane modele systemów oświaty.
- Dokonuje analizy wybranych patologii i mechanizmów manipulacji w polityce oświatowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Diagnoza edukacji w Polsce
- Strategie budowania/zmieniaania systemu oświaty
- Modele systemu oświaty
- Zmiany i procesy zachodzące w systemach edukacji
- Polityka oświatowa w Polsce i na świecie
- Patologii polityce oświatowej

Nazwa zajęć: Pedagogika ogólna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma podstawową wiedzę o miejscu pedagogiki w strukturze nauk o wychowaniu człowieka i pedagogiki ogólnej w strukturze nauk pedagogicznych
- ma elementarną wiedzę o podstawowych kategoriach pedagogicznych oraz dostrzega i umiejętnie wyjaśnia złożoność wychowania jako zjawiska społecznego i kulturowego
- posiada podstawową wiedzę dotyczącą zainteresowań pedagogiki problemami współczesności i różnych form edukacji dostrzega, wskazuje i rozróżnia antynomie, kontrasty i dwuznaczności we współczesnej pedagogice
- ma uporządkowaną wiedzę o genezie, istocie, zróżnicowaniu i poziomach refleksji pedagogicznej
- potrafi umiejętnie argumentować wieloaspektowe zagadnienia pedeutologii w pedagogice ogólnej
- kształcąc myślenie o wychowaniu i opiece ma świadomość obecności swego języka współczesnej pedagogiki – od potocznego obciążonego stereotypami do myślenia naukowo – krytycznego (istotnego w perspektywie studiowanej specjalizacji)

Treści programowe dla zajęć:

- Proces kształtowania się pedagogiki jako dyscypliny naukowej.
- Antropologiczne, ontologiczne, aksjologiczne i epistemologiczne podstawy współczesnej pedagogiki.
- Etapy rozwoju refleksji pedagogicznej
- Zjawisko wychowania. Aksjologiczne podstawy wychowania
- Charakterystyka współczesnych systemów wychowania
- Edukacja jako przedmiot pedagogiki w perspektywie wertykalnej i horyzontalnej oraz jej subdyscypliny (w szczególności istotne w zakresie opieki i wychowania).
- Relacja wychowawcza wychowanek – wychowawca – sytuacja wychowawcza. Wychowanie i środowisko
- Zagadnienia pedeutologii w pedagogice ogólnej (istotne dla przestrzeni deontycznej wychowawcy, opiekuna, asystenta).
- Zagadnienia metodologiczne i ważniejsze koncepcje współczesnej pedagogiki w przestrzeni wychowania i opieki.
- Antynomie, kontrasty i dwuznaczności we współczesnej pedagogice.

Nazwa zajęć: Pedagogika specjalna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i wyjaśnia cele edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
- Kreatywnie nakreśla podstawowe problemy społeczne i psychologiczne osób niepełnosprawnych i ich przejawy, przyczyny i konsekwencje oraz wymienia podstawowe instytucje pomocowe
- Charakteryzuje metody edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, w tym edukacji włączającej

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe zagadnienia terminologiczne. Zakres i przedmiot pedagogiki specjalnej, indywidualne i społeczne potrzeby, cele i zadania w zakresie opieki, edukacji i rehabilitacji. Podstawowe zasady edukacji i rewalidacji
- Przyczyny, objawy i konsekwencje dla rozwoju psychospołecznego spowodowane niepełnosprawnością intelektualną i mózgowym porażeniem dziecięcym
- Przyczyny, objawy i konsekwencje dla rozwoju psychospołecznego spowodowane niepełnosprawnością wzrokową i niepełnosprawnością słuchową
- Przyczyny, objawy i konsekwencje zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz niepełnosprawności sprzężonych
- Wybrane problemy rehabilitacji zawodowej i integracji społecznej
- oraz normalizacji życia osób z niepełnosprawnością. Instytucje wspomagania i pomocy
- Metody edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną i ze spektrum autyzmu. Edukacja włączająca

Nazwa zajęć: **Pedagogika społeczna**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową wiedzę o pedagogice społecznej jako nauce i dyscyplinie naukowej mającej związek z innymi naukami
- Zna społeczno-środowiskowe uwarunkowania procesu wychowania i rozwoju człowieka
- Rozumie istotę i znaczenie problemów społecznych występujących w Polsce, dostrzega je i różnicuje. Weryfikuje procesy zachodzące w otoczeniu i środowisku życia człowieka oraz prawidłowo interpretuje sytuacje zagrożenia i negatywne skutki czynników rozwojowych, ubóstwa, sieroctwa, deficytów więzi międzyludzkich, itp.
- Zna czynniki regulujące przemiany instytucji, zbiorowości społecznych, globalnych procesów kultury i zjawisk gospodarczych. Prawidłowo przeprowadza diagnozę rodziny i instytucji oświatowo – wychowawczych oraz dokonuje rozpoznawania efektów i błędów popełnianych w ich działalności
- Organizuje siły społeczne i rzeczowe składniki środowiska szczególnie wobec dzieci, młodzieży i osób niewydolnych
- Postępuje zgodnie z zasadami etyki obligującymi do pomocy, profilaktyki i wsparcia społecznego osób i grup wymagających opieki i troski pedagogicznej

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w społeczne i środowiskowe uwarunkowania i konteksty życia i rozwoju człowieka
- Od filozofii spekulatywnej, prób „unaukowania” idei miłosierdzia i dobroczynności do teorii przetwarzania środowiska życia w środowisko wychowawcze
- Pedagogika społeczna jako dyscyplina naukowa. Tożsamość naukowa polskiej pedagogiki społecznej końca XX w i początku XXI w oraz główne szkoły i zespoły badawcze
- Charakterystyka metodologiczna pedagogiki społecznej. Dorobek i aktualny stan badań w pedagogice społecznej w Polsce
- Podstawowe kategorie dyscypliny: profilaktyka, kompensacja, wsparcie społeczne, praca w środowisku, siły społeczne i ich organizacja
- Główne środowiska życia człowieka. Rodzina - funkcje, zadania przemiany, zagrożenia. Rodzina społecznego i indywidualnego ryzyka. Zjawiska patologii i dewiacji w życiu rodziny. Dziecko w rodzinie funkcjonalnej i dysfunkcyjnej. Wsparcie rodziny
- Wybrane dziedziny aktywności człowieka: kultura, czas wolny, rekreacja, aktywność społeczna i obywatelska, organizacje pozarządowe, wolontariat
- Szkoła jako środowisko edukacyjno – kulturowe. Kierunki przemian współczesnej szkoły
- Środowisko społeczne jako przedmiot diagnozy. Środowisko człowieka jako biosfera, socjosfera i technosfera. Istota i zakres diagnostyki pedagogicznej środowiska
- Instytucje diagnozujące środowisko: OPS-y, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, rodzinne ośrodki diagnostyczno – konsultacyjne, kuratorzy sądowi, ośrodki interwencji kryzysowej, instytucje o działalności pedagogiki
- Nurty pedagogiki społecznej w zachodnich i polskich koncepcjach wychowawczych
- Podstawowe środowiska wychowawcze- grupa rówieśnicza. Współczesne problemy młodzieży, podkultury młodzieżowe
- Metody i problemy pracy społeczno – wychowawczej. Etyczne aspekty działania pedagoga społecznego. Kultura profesjonalnego działania pedagoga społecznego. Demokratyzacja wyzwaniem dla nowych inicjatyw społecznych
- Zagrożenia lokalne i globalne oraz sytuacje ryzyka dla jednostek, grup i środowiska
- Edukacyjne konteksty procesu globalizacji. Zmiana społeczna a zjawisko ubóstwa. Syndrom 3B

Nazwa zajęć: Pedagogika szkolna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma wiedzę z zakresu pedagogiki szkolnej, zna jej cele, zadania, funkcje, problematykę i potrafi ją wykorzystać do analizowania i interpretowania rzeczywistości szkolnej.
- Zna i rozumie rolę nauczyciela/wychowawcy w modelowaniu postaw ucznia/wychowanka, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej oraz potrafi dostosowywać własne działania, materiały i środki do sposobów funkcjonowania uczniów w klasie/zespole.
- Zna założenia edukacyjne, a także przedstawiany przez nie obraz szkoły i celów edukacji, rozróżnia modele współczesnej szkoły, zna perspektywy oglądu i oceny szkoły, jej kultury organizacyjnej i funkcji
- Zna i rozumie modele współpracy wewnątrzrodzinkowej w szkole - pomiędzy podmiotami szkoły oraz zasady współpracy szkoły ze środowiskiem i możliwości jej rozszerzenia
- Potrafi analizować działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, uwzględniając perspektywę etyczną oraz znaczenie samodzielnego poszerzania wiedzy i poszukiwania innowacyjnych rozwiązań w celu stwarzania nowych możliwości edukacyjnych. Ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: szczególnie uzdolnionych, odmiennych kulturowo, o zaburzonym rozwoju.

Treści programowe dla zajęć:

- Pedagogika szkolna jako subdyscyplina pedagogiczna – podstawowe założenia. Nowe doktryny i paradygmaty w pedagogice szkolnej. Podstawowe obszary zainteresowań i związane z nimi badania. Rozwój pedagogiki szkolnej w kontekście praw człowieka i idei współczesnego świata. Umocowanie szkoły w środowisku społecznym.
- Dzieci i młodzież w pedagogicznym dyskursie
- Podstawowe założenia pracy szkoły i warunki ich realizacji. Współczesny dyskurs o szkole. Modele współczesnej szkoły. Programowanie w pracy szkoły a realizacja celów. Tworzenie i realizacja programów edukacyjnych w perspektywie dokumentacji szkolnej i pozaszkolnej.
- Klimat i kultura szkoły. Kultura komunikowania się, jakość interakcji. Normy życia szkolnego. Szkolna codzienność. Komunikacja w szkole. Rola tutora.
- Osobowość nauczyciela. Kwalifikacje, kompetencje i cechy osobowe nauczyciela. Ewolucja zadań zawodowych nauczyciela. Składowe i obszary kompetencji zawodowych nauczyciela. Nauczyciel wobec kategorii pedagogicznych. Podmiotowość, samorealizacja, odpowiedzialność, profesjonalizm, twórczość.
- Nauczyciel w relacjach podmiotowych – z uczniem, rodzicem, instytucjami pozaszkolnymi i społecznością lokalną. Uwarunkowania współpracy z uczniami. Optymalizacja współpracy nauczycieli i rodziców – formy, modele współpracy, uwarunkowania. Podmioty środowiska lokalnego współpracujące ze szkołą. Partnerstwo społeczne szkoły jako źródło skuteczności działań edukacyjnych. Zasady i problemy współpracy środowiskowej.
- Nauczyciel i uczeń jako podmioty życia szkolnego. Relacje między podmiotami wychowania. Ukryte programy działania. Strategie „przetwania”. Odpowiedzialność pedagogów. Powinności nauczyciela-wychowawcy. Innowacja i twórczość pedagogiczna. Kultura pedagogiczna nauczyciela i jego profesjonalizm.
- Klasa szkolna jako grupa społeczna. Kierunki pracy wychowawcy z grupą. Kierowanie/zarządzanie grupą: poznawanie, ustalanie reguł, organizacja czasu, organizacja przestrzeni, integracja grupy, wzmacnianie pozycji w grupie. Poznawanie się uczniów, kreowanie relacji w grupie – poczucie własnej wartości, empatia, emocje.
- Błąd w wychowaniu – istota, klasyfikacja, charakterystyka. Wychowanie błędne a nieskuteczne.
- Motywacja jako kluczowy element zaangażowania w proces kształcenia.
- Dyscyplina w szkole. Problemy związane z dyscypliną w procesie dydaktyczno - wychowawczym, modele dyscypliny
- Metodyka pracy w środowisku szkolnym. Metody pracy a osiągnięcia uczniowskie. Teoretyczne podstawy metod, technik oraz form wychowania. Kryteria doboru metod. Warunki skuteczności i możliwości stosowania
- Środowisko szkolne wobec specyficznych potrzeb edukacyjnych ucznia. Istota specyficznych potrzeb i warunki realizacji. Praca z uczniami ze specyficznymi potrzebami jako warunek budowania równych szans edukacyjnych.

Nazwa zajęć: Pierwsza pomoc przedmedyczna

- Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wezwać specjalistyczne służby oraz podjąć działania mające na celu zwiększenie szans osób poszkodowanych na przeżycie
- Potrafi określić stan osoby poszkodowanej oraz priorytety w udzielaniu pierwszej pomocy

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. Łańcuch przeżycia.
- Prawna konieczność a moralny obowiązek udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Psychologiczne aspekty udzielania pierwszej pomocy oraz konsekwencje wynikające z zaniechania obowiązku ratowania życia ludzkiego
- Reanimacja a resuscytacja jako pojęcia związane ze stanem zagrożenia życia ludzkiego.
- Praktyczna umiejętność wezwania pomocy. Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR)
- Algorytm postępowania w RKO według Europejskiej Rady Resuscytacyjnej. Prowadzenie akcji reanimacyjnej
- Rodzaje automatycznych zewnętrznych defibrylatorów (AED). Praktyczne zastosowanie defibrylatora (AED)
- Umiejętność podejmowania działań w przypadku omdlenia, padaczki, załamania, krwotoku, zadławienia

Nazwa zajęć: Podstawy biologicznego rozwoju człowieka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć z zakresu podstaw biologicznego rozwoju człowieka
- zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć z zakresu edukacji zdrowotnej
- zna przebieg procesów rozwojowych o charakterze biologicznym zachodzących u człowieka w cyklu życia
- zna i rozumie modele, uwarunkowania i zagrożenia zdrowia oraz istotę umiejętności życiowych i zachowań prozdrowotnych
- potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę teoretyczną w sposób refleksyjny i krytyczny
- potrafi skutecznie i świadomie komunikować się z użyciem właściwej terminologii

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia z zakresu podstaw biologicznego rozwoju człowieka.
- Podstawowe pojęcia z zakresu edukacji zdrowotnej. Model zdrowego stylu życia.
- Etapy rozwoju pre- i postnatalnego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki rozwoju w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
- Przegląd czynników ontogenezy. Determinanty, regulatory i stymulatory, modyfikatory rozwoju. Czynniki teratogenne – zagrożenie prawidłowego rozwoju.
- Czynniki determinujące zdrowie człowieka.
- Promocja zdrowia w przedszkolu i szkole. Rola nauczyciela jako promotora zdrowia. Kształtowanie postaw dzieci/uczniów wobec zdrowia własnego i innych ludzi.
- Przegląd najczęściej występujących chorób cywilizacyjnych.
- Biologiczne układy odniesienia i ich znaczenie praktyczne. Norma w ujęciu rozwojowym, normalność, patologia. Podstawy konstruowania biologicznych układów odniesienia. Siatki centylowe.
- Rozwój struktury i funkcji w ontogenezie. Kinetyka i dynamika wzrastania. Kształtowanie się dymorfizmu płciowego.
- Tendencja przemian- trend sekularny. Istota, elementy składowe, przyczyny oraz konsekwencje dla przebiegu rozwoju i procesu wychowania.

Nazwa zajęć: Podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i wyjaśnia cele edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
- Omawia psychologiczną i społeczną sytuację osób z niepełnosprawnościami oraz formy pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom oraz formy pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom
- Charakteryzuje i ocenia metody edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z podstawowymi typami niepełnosprawności

Treści programowe dla zajęć:

- Cele nauczania i wychowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
- Psychologiczna i społeczna sytuacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- Koncepcje i dylematy integracyjnego kształcenia niepełnosprawnych dzieci i młodzieży
- Edukacja Włączająca

- Metody edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną i mózgowym porażeniem dziecięcym
- Metody edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi

Nazwa zajęć: Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje specjalne potrzeby edukacyjne oraz omawia sytuacje zagrażające rozwojowi ucznia
- zna podstawową terminologię z zakresu organizacji pomocy psychopedagogicznej, w tym aktualne regulacje prawne w tym zakresie oraz ma podstawową wiedzę dotyczącą metod i technik udzielania pomocy uczniom ze SPE
- omawia zasady konstruowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET) oraz przygotowania planu działań wspierających (PDW)

Treści programowe dla zajęć:

- Charakterystyka dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Podstawowe metody i techniki pracy reedukacyjnej, korekcyjnej, kompensacyjnej i terapeutycznej z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz z uczniem w sytuacji zagrożenia jego rozwoju.
- Praca psychopedagogiczna z uczniem objętym zindywidualizowaną ścieżką kształcenia – założenia programu nauczania, metod i form realizacji dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych i stanu zdrowia. Indywidualizacja pracy z uczniem - planowanie i organizacja procesu kształcenia dla ucznia z trudnościami w nauce oraz zagrożonych społecznym niedostosowaniem
- IPET - indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla uczniów z różnymi kategoriami specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz tworzenie PDW - planu działań wspierających

Nazwa zajęć: Praktyka pedagogiczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie specyfikę i sposób funkcjonowania przedszkoli, szkół lub placówek oświatowych, organizację ich pracy, zadania i sposób prowadzenia dokumentacji.
- Analizuje szkolne sytuacje wychowawcze obejmujące aktywność formalnych i nieformalnych grup uczniów, rozpoznaje pełnione w grupie role, postawy, zachowania. Diagnostyka pozycji jednostek w grupie, ich potrzeby. Wyciąga wnioski z obserwacji.
- Rozumie codzienną rolę nauczyciela w organizowaniu środowiska wychowania i uczenia się dzieci/uczniów oraz jego warsztat pracy
- Wykorzystuje wiedzę pedagogiczną i przedmiotową do samodzielnego planowania i realizacji zadań wychowawczo-dydaktycznych (w skali rocznej, tygodniowej i dziennej);
- Organizuje przestrzeń edukacyjną do określonych zajęć. Przygotowuje pomoce dydaktyczne i w odpowiedni sposób z nich korzysta na zajęciach. Wykorzystuje nowe media i technologie informacyjno-komunikacyjne w działaniach dydaktyczno-wychowawczych oraz zna zasady bezpieczeństwa i przestrzega ich w trakcie realizacji zadań opiekuńczo – wychowawczo – dydaktycznych
- Poddaje refleksji i ocenie skuteczność swoich działań edukacyjnych pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków dydaktycznych, oceny efektów prowadzonych działań wychowawczych, stosowania różnych strategii pracy z dziećmi/ucznioma oraz przestrzega zasad kultury pedagogicznej w stosunku do dzieci, współpracowników, rodziców.

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika przedszkola, szkoły, innych placówek oświatowych. Funkcjonowanie i organizacja placówki, podstawy prawne, dokumentacja przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno – pedagogicznej, itp. Szkoła jako instytucja wychowawcza, opiekuńcza i kształcąca
- Zadania opiekuńczo-wychowawcze placówki, ich uwarunkowania środowiskowe.
- Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb i problemów dzieci/uczniów. Analiza codziennych sytuacji i funkcjonowania dzieci i młodzieży w szkole.
- Klimat szkoły. Struktura klasy, pozycja jednostek w grupie.
- Nauczyciel i jego warsztat. Autorytet i wizerunek nauczyciela. Codzienne czynności nauczyciela, sposoby organizowania codziennej pracy.
- Projektowanie zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Określanie celów, dobór treści, metod i form pracy.
- Wybór i aranżacja i przestrzeni edukacyjnej. Opracowanie pomocy dydaktycznych.
- Ewaluacja realizowanych zajęć. Analiza skuteczności działania. Poszukiwanie rozwiązań.

- Bezpieczeństwo pracy z dziećmi, odpowiedzialność nauczyciela.
- Kultura pedagogiczna. Profesjonalizm w pracy nauczyciela. Wizerunek nauczyciela.
- Wykorzystanie nowych mediów i technologii informacyjnych w pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Nazwa zajęć: Praktyka psychologiczno-pedagogiczna w szkole podstawowej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie organizację, strukturę i funkcjonowanie szkoły podstawowej, analizuje statut i plan pracy szkoły podstawowej, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego.
- Rozumie zadania i obowiązki nauczyciela w szkole podstawowej (także w zakresie zapewniania uczniom bezpieczeństwa).
- Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze w szkole podstawowej, a także z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas w szkole podstawowej.
- Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów w szkole podstawowej, z obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli w szkole podstawowej, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich.
- Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze w szkole podstawowej pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych.
- Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk w szkole podstawowej oraz jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy.

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika pracy w obszarze organizacji pracy szkoły podstawowej
  - zadania charakterystyczne dla placówki danego typu
  - środowisko działania szkoły (struktura organizacyjna oraz zadania i rola poszczególnych podmiotów procesu kształcenia, w tym dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego, rady pedagogicznej, wychowawcy)
  - organizacja pracy szkoły: kultura organizacyjna szkoły (procedury; dokumentacja i obieg dokumentów; rodzaje dokumentów, np.: statut szkoły, plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny)
  - bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza nią
  - rola i zadania działających w szkole społecznych organów;
- Specyfika w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej
  - zadania psychologa i pedagoga i ich realizacja
  - współpraca pedagoga i psychologa z nauczycielami
  - specyfika trudności wychowawczych w szkole podstawowej/ponadpodstawowej
- Specyfika pracy nauczyciela i wychowawcy klasy
  - obowiązki wychowawcy klasy (warsztat pracy nauczyciela-wychowawcy, dokumentacja pracy z wychowawczej, sprawozdania, analizy wyników itp.)
  - praca wychowawcza nauczyciela przedmiotowego
  - realizacja zasad edukacji włączającej w szkole podstawowej/ponadpodstawowej
  - pozalekcyjna oferta szkoły (zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, koła zainteresowań, przerwa, organizacja wycieczek szkolnych i wyjść klasowych)

Nazwa zajęć: Praktyka zawodowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi scharakteryzować na podstawie dokumentacji i przepisów działalność placówki/institucji pod kątem specyfiki jej celów i zadań
- Potrafi scharakteryzować specyfikę problemów występujących u podopiecznych/wychowanków danej placówki/institucji
- Potrafi omówić formy pracy i metody oddziaływań na podopiecznych/wychowanków stosowane w placówce/institucji oraz wykorzystywać je do projektowania własnych działań
- Potrafi sporządzić diagnozę pedagogiczną podopiecznego/wychowanka oraz opracować studium indywidualnego przypadku/wywiad środowiskowy itp.
- Potrafi opracować program/scenariusz/konspekt zajęć dotyczących rozwiązywania/minimalizowania/korygowania problemów występujących u podopiecznych/wychowanków

placówki/institucji oraz potrafi je przeprowadzić stosując zasady profesjonalizmu zawodowego i etyki zawodowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie z funkcjonowaniem placówki (prawnymi podstawami działalności oraz przepisami wewnętrznymi, strukturą organizacyjną, stosowanymi formami pracy, prowadzoną dokumentacją, instytucjami współpracującymi z placówką i formami tej współpracy).
- Obserwacja pracy opiekuna/wychowawcy/nauczyciela/terapeuty w indywidualnym kontakcie z podopiecznym/wychowankiem.
- Samodzielne prowadzenie działań diagnostycznych
- z podopiecznymi/wychowankami w asyście opiekuna/wychowawcy. Przygotowanie studium indywidualnego przypadku.
- Obserwacja realizacji zajęć grupowych o charakterze opiekuńczo-wychowawczym/profilaktycznym/ terapeutycznym/ resocjalizacyjnym.
- Opracowanie scenariuszy/projektów/konspektów zajęć indywidualnych lub grupowych o charakterze opiekuńczo –wychowawczym /profilaktycznym/terapeutycznym/resocjalizacyjnym i ich przeprowadzenie.

Nazwa zajęć: **Prawne aspekty zawodu nauczyciela**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje i rozróżnia podstawowe pojęcia związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela
- posiada wiedzę o podstawowych regulacjach mających zastosowanie do tej problematyki

Treści programowe dla zajęć:

- Prawa i obowiązki nauczyciela
- Podstawowe regulacje prawne w zawodzie nauczyciela
- Reforma edukacji w kontekście projektowania i wdrażania strategii rozwoju zawodowego
- Struktura, organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty. Nadzór pedagogiczny
- Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli
- Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli
- Rola i zakres kompetencji dyrekcji szkoły
- Zarządzanie placówką oświatową

Nazwa zajęć: **Prawo autorskie i rzetelność naukowa**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Definiuje podstawowe pojęcia związane z rzetelnością i nierzetelnością naukową
- Definiuje i rozumie centralne zagadnienia ochrony własności intelektualnej
- Wykazuje się podstawową wiedzą na temat historii prawa autorskiego oraz znajomością kluczowych zagadnień z zakresu prawa autorskiego
- Potrafi rozpoznać właściwe i niewłaściwe sposoby cytowania, parafrazowania tekstu naukowego oraz zapisu bibliograficznego
- Zna najważniejsze metody wykrywania nierzetelności naukowej
- Zna konsekwencje prawne i dyscyplinarne naruszenia praw autorskich

Treści programowe dla zajęć:

- Definicje rzetelności naukowej oraz „trzech filarów” nierzetelności naukowej: plagiatu, fałszerstwa i fabrykacji i ich rodzaje
- Wprowadzenie w zagadnienia ochrony własności intelektualnej
- Wybrane przykłady z historii prawa autorskiego. Plagiaty w nauce na przestrzeni dziejów.
- Podstawowe zagadnienia prawa autorskiego, m.in. pojęcie utworu, sposoby uzyskania ochrony autorskoprawnej, ochrona treści utworu naukowego w świetle Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych
- Prezentacja pojęć: cytata, parafraza, streszczenie, zapożyczenie, autoplgiat i analiza konkretnych przykładów. Parafrazowanie tekstów naukowych.
- Tzw. „etyka cytatu” - omówienie wybranych przykładów
- Skutki prawne i dyscyplinarne naruszenia rzetelności naukowej
- Najważniejsze metody wykrywania oszustw naukowych. Prezentacja przykładów.
- Jak zapobiegać nierzetelności naukowej? Model rzetelnej pracy naukowej.

Nazwa zajęć: **Proseminarium**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi stosować podstawowe metody do przygotowania pracy i prowadzenia badań w ramach pracy dyplomowej oraz potrafi dobrać i zastosować odpowiednie narzędzia badawcze.

- Potrafi zastosować się do formalnych wymogów pracy dyplomowej (licencjackiej) w zakresie struktury pracy i zasad wstawiania przypisów, elementów graficznych oraz sporządzania spisów.
- Jest gotów do samodzielnego napisania i obrony pracy dyplomowej (licencjackiej) i współpracy z promotorem w tym zakresie.

Treści programowe dla zajęć:

- Cele i zadania pracy dyplomowej (licencjackiej) na pedagogice.
- Problematyka prac dyplomowych na pedagogice – wychowanek, wychowawca, instytucja, rzeczywistość wychowawcza i zachodzące w niej zjawiska jako przedmioty badań.
- Cechy pracy naukowej, zasady opracowania naukowego, styl pisania naukowego, technika pisania pracy dyplomowej.
- Struktura i formalne wymogi pracy dyplomowej (licencjackiej) z pedagogiki.
- Etapy przygotowania pracy dyplomowej (licencjackiej).
- Metody badań i narzędzia wykorzystywane w pracach dyplomowych (licencjackich) z pedagogiki
- Literatura – korzystanie ze źródeł podczas pisania pracy dyplomowej. Przypisy, rysunki, tabele i wykresy w pracy dyplomowej.
- Ocena pracy dyplomowej.
- Rola promotora w przygotowaniu pracy dyplomowej.

Nazwa zajęć: Przedsiębiorczość i planowanie karier edukacyjno-zawodowych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie podstawowe pojęcia ekonomiczne, rozpoznaje podstawowe zjawiska mikro i makroekonomiczne oraz zna i rozumie znaczenie pojęć związanych z tymi zjawiskami
- wie czym jest przedsiębiorczość oraz potrafi zdefiniować organizację i zarządzanie w kontekście działań skierowanych na zasoby organizacji
- zna podstawowe pojęcia związane z kształtowaniem kariery edukacyjno-zawodowej
- wie na czym polega zarządzanie karierą edukacyjno-zawodową oraz potrafi sprawnie i skutecznie zarządzać karierą edukacyjno-zawodową
- ma świadomość ciągłego kształcenia się i rozwijania umiejętności związanych z zarządzaniem i kształtowaniem kariery edukacyjno-zawodowej

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia i przedmiot ekonomii; wybrane pojęcia mikro i makroekonomii.
- Przedsiębiorczość, osoba przedsiębiorcza, cechy osoby przedsiębiorczej.
- Organizacja, cechy charakterystyczne organizacji, typy organizacji.
- Podstawy zarządzania (planowanie i podejmowanie decyzji, organizowanie, przewodzenie, kontrolowanie).
- Pojęcie i znaczenie planowania karier (istota kariery zawodowej).
- Determinanty i typy kariery zawodowej.
- Indywidualne planowanie kariery edukacyjno-zawodowej; zarządzanie karierą edukacyjno-zawodową.

Nazwa zajęć: Przygotowanie do praktyki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozróżnia i interpretuje podstawę prawną i uwarunkowania praktyk zawodowych
- Rozumie strukturę i organizację praktyk zawodowych oraz jej uwarunkowania wynikające z charakteru placówek
- Rozumie istotę zadań na poszczególnych etapach praktyk, posiada umiejętność ich dokumentowania

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawa prawna, struktura i organizacja praktyk zawodowych
- Uwarunkowania praktyk wynikające z charakteru placówek: szkoły, przedszkola, placówek oświatowych, innych instytucji
- Etapy praktyki zawodowej: praktyka psychologiczna, praktyka dydaktyczna. Charakter zadań na poszczególnych etapach
- Sposoby prowadzenia dokumentacji z praktyk zawodowych

Nazwa zajęć: Psychologia kliniczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie (wymienia, opisuje, wyjaśnia i rozpoznaje) zachowania, objawy i cechy istotne charakterystyczne dla określonych zaburzeń

- Zna i rozumie (wymienia, określa, definiuje, charakteryzuje): (1) znaczenia normy (normalności) oraz kryteria nienormalności; (2) psychologiczne mechanizmy powstawania zaburzeń psychicznych
- Jest świadomy poziomu (zakresu) swojej wiedzy i umiejętności oraz istnienia etycznych problemów badań psychologicznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Teoretyczne podstawy współczesnej psychologii klinicznej.
  - Sposoby ujmowania, przedmiot i zadania psychologii klinicznej;
  - Orientacja patogenetyczna i salutogenetyczna oraz ich znaczenie dla psychologii klinicznej
- Zdrowie psychiczne jako jeden z najważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa. Pojęcie normy, normalności i zdrowia (Problem normy i zdrowia – normalność a nienormalność. Pojęcie zaburzeń rozwoju psychiki i czynniki zaburzeń rozwoju - kierunki rozwoju i formy ich patologizacji).
- Psychologiczne mechanizmy powstawania zaburzeń psychicznych - najważniejsze teorie na zaburzenia struktury osobowości jako źródła zaburzeń psychicznych.
- Charakterystyka wybranych zaburzeń rozwoju psychicznego dziecka i zaburzeń zaczynających się w okresie dzieciństwa i adolescencji.
- Charakterystyka wybranych zaburzeń psychicznych człowieka dorosłego.

Nazwa zajęć: Psychologia ogólna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Nazywa, definiuje, opisuje, klasyfikuje i wyjaśnia podstawowe pojęcia, terminy, zjawiska i procesy psychiczne człowieka oraz podstawowe metody badań ludzkiej psychiki
- Nazywa, klasyfikuje, opisuje, charakteryzuje podstawowe kierunki psychologiczne oraz koncepcje psychologiczne człowieka
- Nazywa, opisuje i wyjaśnia podstawowe pojęcia i prawidłowości uczenia się
- Porównuje, klasyfikuje, wybiera i posługuje się odpowiednimi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań. Potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę korzystając z wskazanej literatury oraz potrafi zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego na podstawie świadomej autorefleksji i informacji zwrotnej od innych osób.
- Jest świadomy istnienia etycznych problemów badań psychologicznych. Potrafi podać i scharakteryzować konkretne przykłady tego typu badań (badania Stanleya Milgrama nad posłuszeństwem oraz „symulowane więzienie” Philipa Zimbardo), które najczęściej cytuje się w kontekście problemów etycznych. Jest gotów do autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym uwzględniając problemy natury etycznej związane z działalnością zawodową oraz do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Przedmiot psychologii:
  - a) tradycyjne i współczesne rozumienie przedmiotu psychologii (krótki zarys historyczny psychologii jako nauki)
  - b) psychologia jako nauka o czynnościach człowieka
- Dziedziny, cele i zadania psychologii współczesnej.
- Główne kierunki współczesnej psychologii:
  - a) behawioryzm
  - b) psychoanaliza
  - c) psychologia humanistyczna
  - d) psychologia poznawcza
- Wybrane koncepcje człowieka w psychologii:
  - a) psychoanalityczna koncepcja człowieka - koncepcja człowieka sterowanego przez biologię, ograniczanego przez kulturę
  - b) behawiorystyczna koncepcja człowieka – koncepcja człowieka sterowanego przez środowisko, cechy sytuacji (wzmocnienia)
  - c) koncepcja natury ludzkiej w psychologii humanistycznej – koncepcja człowieka jako wszechwładnego podmiotu
  - d) koncepcja człowieka w psychologii poznawczej – koncepcja człowieka jako badacza, decydenta
- Miejsce psychologii wśród innych nauk. Powiązania psychologii z innymi naukami.
- Metody poznawania psychiki (psychologiczne metody badań). Problemy etyczne w badaniach psychologicznych.
- Organizm jako biologiczna baza zachowania:

- c) sposoby organizowania materiału uczenia się
- 3) Wpływ innych czynników na wyniki uczenia się:
  - a) motywacje uczenia się
  - b) znaczenie nagród i kar w procesie uczenia się
- Osobowość i jej składniki:
- 1) Osobowość
- 2) Temperament:
  - a) pojęcie temperamentu
  - b) właściwości procesów nerwowych
  - c) typy układu nerwowego wg Pawłowa
- 3) Zdolności i uzdolnienia
- 4) Inteligencja
- 5) Potrzeby
- 6) Zainteresowania
- 7) Postawy
- 8) Obraz samego siebie i obraz świata

Nazwa zajęć: Psychologia rozwojowo-wychowawcza

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ujmuje zjawiska rozwojowe w czasie i w uwarunkowaniach
- Rozumie prawidłowości funkcjonowania człowieka w okresie dzieciństwa, dorastania i dorosłości
- Integruje wiedzę o faktach rozwojowych w całościowy obraz funkcjonowania człowieka w danym stadium rozwoju
- Posługuje się refleksyjnie różnymi koncepcjami rozwoju człowieka
- Potrafi opisać czynniki ryzyka i czynniki sprzyjające rozwojowi w danym okresie życia

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe problemy psychologii rozwoju
- Koncepcje periodyzacji biegu życia człowieka
- Modele rozwoju i determinanty rozwoju
- Czynniki rozwoju człowieka
- Kryzys a rozwój
- Rozwój człowieka a środowisko
- Rozwój człowieka z perspektywy wybranych podejść psychologicznych
- Kryzysy rozwojowe okresu dzieciństwa
- Kryzysy rozwojowe okresu szkolnego
- Kryzysy rozwojowe dorosłości
- Wspieranie rozwoju i zagrożenia rozwojowe.

Nazwa zajęć: Psychologia społeczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie (nazywa, definiuje, opisuje, klasyfikuje, wyjaśnia, charakteryzuje):
  - podstawowe zjawiska oraz kategorie funkcjonowania człowieka w kontekście społecznym;
  - podstawowe struktury, funkcje i cele postaw oraz grup społecznych
- Jest świadomy poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz istnienia etycznych problemów badań psychologicznych; odznacza się odpowiedzialnością wobec ludzi oraz wykazuje wrażliwość etyczną związaną z własną pracą
- i udziałem w różnych formach życia zbiorowego;
- sprawnie komunikuje się z przedstawicielami odmiennych światopoglądów i postaw, różnych środowisk i kręgów kulturowych wykorzystując zasady asertywności i etyki.

Treści programowe dla zajęć:

- Psychologia społeczna – czym i jak się zajmuje? (przedmiot psychologii społecznej, psychologia społeczna a inne dyscypliny pokrewne)
- Jak ludzie spostrzegają i interpretują własne zachowania i zachowania innych (społeczne myślenie).
- Charakterystyka wybranych narzędzi wpływu społecznego (przejawy i mechanizmy wpływu społecznego; możliwości obrony przed niepożądanym wpływem innych)
- Społeczne relacje:
  - Zachowania prospołeczne: dlaczego ludzie pomagają innym (teorie wyjaśniające pomaganie; wyznaczniki pomagania)

- Agresja i przemoc: dlaczego ranimy innych (teorie i wyznaczniki agresji; profilaktyka zachowań agresywnych – treningi asertywności)
- Problem konformizmu (pojęcie konformizmu; czynniki powodujące nasilenie lub osłabienie konformizmu)
- Małe grupy społeczne jako system jednostek pozostających ze sobą w interakcji.
- Charakterystyka postaw (struktura, wymiary i funkcje postaw; zmiany i kształtowanie postaw)
- Uprzedzenie, rasizm, stereotypizacja, dyskryminacja.
- Negocjacje jako jeden ze sposobów rozwiązywania konfliktów.

Nazwa zajęć: Reformy oświatowe i prawne unormowania ustroju szkolnego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Opisuje i krytycznie analizuje procesy i zmiany, reformy zachodzące w systemie oświaty.
- Zna strategie budowania/zmieniania systemu oświaty.
- Przybliży dylematy związane z prawnymi aspektami funkcjonowania ustroju szkolnego.
- Dokonuje analizy możliwych konsekwencji prowadzenia określonej strategii polityki oświatowej.
- Krytycznie analizuje wybrane modele systemów oświaty.
- Dokonuje analizy wybranych patologii i mechanizmów manipulacji w polityce oświatowej ze szczególnym uwzględnieniem reform edukacyjnych

Treści programowe dla zajęć:

- Diagnoza edukacji w Polsce.
- Strategie budowania/zmieniania systemu oświaty.
- Modele systemu oświaty.
- Zmiany i procesy zachodzące w systemach edukacji.
- Polityka oświatowa w Polsce i na świecie.
- Patologii polityce oświatowej.

Nazwa zajęć: Seminarium dyplomowe

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zbudować strukturę pracy dyplomowej i odpowiednio wykorzystać wszelkie zasady sztuki metodologicznej w samodzielnym pisaniu pracy
- Formułuje i argumentuje wnioski teoretyczne i rekomendacje praktyczne w zakresie wybranego pedagogicznego pola problemowego
- Potrafi budować projekt teoretyczny i badawczy, poprzez wykorzystanie wybranych metod i narzędzi badawczych.
- Potrafi wnikliwie korzystać z dostępnej literatury przedmiotu, czytając i dokonując analiz.
- Potrafi dokonywać selekcji wiedzy i samodzielnych analiz przy formułowaniu konspektu pracy, poszczególnych rozdziałów, zakończenia, także podczas odpowiedzi na egzaminie końcowym- na obronie pracy licencjackiej

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie z procedurą i strukturą pracy dyplomowej, ustalenie terminów, obowiązujących schematów i prawidłowego zbierania materiału a następnie redagowania poszczególnych partii tekstu
- Metodologia pracy badawczej w pedagogice , formułowanie problemów, spisu treści i doboru literatury, niezbędnej do rozwijania poszczególnych zagadnień i problematyki pracy dyplomowej
- Dyskusja na temat aktualnych postępów w pracy na forum- dzielenie się pomysłami, koncepcjami, problemami na różnych etapach powstawania pracy
- Opracowywanie i redagowanie zebranego materiału, z przestrzeganiem zasad i wskazówek metodycznych wynikających z dobrych praktyk tworzenia prac dyplomowych
- Obrona pracy dyplomowej zgodna z procedurą , poprzez ustny egzamin w obecności komisji. Prezentowanie swojej pracy badawczej i odpowiedzi na pytania egzaminacyjne.

Nazwa zajęć: Socjologia edukacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Dokonuje wnikliwej analizy związanej z przedmiotem badań socjologii edukacji
- Opisuje i krytycznie analizuje procesy demokratyzacji edukacji
- Wymienia i krytycznie analizuje podstawowe nurty w socjologii edukacji w odniesieniu do wybranych zjawisk społecznych
- Przybliży dylematy związane ze zjawiskiem nierówności w edukacji
- Dokonuje analizy możliwych relacji zachodzących na linii szkoła-społeczeństwo

- Opisuje, podaje przykłady i dokonuje krytycznej analizy ukrytego programu w edukacji

Treści programowe dla zajęć:

- Przedmiot socjologii edukacji; socjologia edukacji jako dziedzina wiedzy; obszary badawcze.
- Perspektywy teoretyczne (nurty) socjologii edukacji (m.in. funkcjonalna, teoria konfliktu, strukturalistyczna, krytyczna etc.)
- Wybrane relacje zachodzące na linii społeczeństwo-edukacja (indywidualizm a wspólnotowość; rodzaj i źródło wartości leżące u podstaw procesów edukacyjnych; globalizacja a glokalizacja; reprodukcja a emancypacja etc.)
- Problematyka nierówności w edukacji (wybrane podejścia; implikacje społeczne; wybrane przykłady)
- Ukryty program edukacji (przestrzeń; podręczniki szkolne; realizowane strategie ideologiczne; kod językowy; zachowanie nauczyciela; program nauczania)
- Procesy i zjawiska edukacyjne. Pomiędzy dobrem prywatnym a publicznym

Nazwa zajęć: Socjologia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie mechanizmy socjologiczne i za ich pomocą potrafi opisać społeczeństwo oraz wyjaśniać istotę prawidłowości w relacjach człowieka ze społeczeństwem.
- Rozumie wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne oraz prawidłowo interpretuje zjawiska zachodzące w skali lokalnej i procesy w wymiarze globalnym.
- Prawidłowo analizuje przyczyny wybranych procesów i zjawisk politycznych, ekonomicznych, kulturowych oraz orientuje się i właściwie interpretuje podstawowe pojęcia, terminy i zagadnienia z zakresu socjologii.
- Ma podstawową wiedzę o rodzajach więzi społecznych i zachodzących w nich relacjach oraz wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń.
- Posiada elementarną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach życia zbiorowego oraz zachodzących między nimi relacjach.
- Posiada przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych.

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza, istota i rozwój socjologii – teorie i koncepcje socjologiczne.
- Praca, gospodarka, konsumpcja, a infrastruktura społeczna i potrzeby społeczne.
- Różnorodność kulturowa a etnocentryzm oraz interakcje społeczne – media informacyjne.
- Socjalizacja jako proces kulturowy oraz koncepcje uczenia się a problem nierówności społecznych.
- Więzy społeczne – typologie, struktura oraz teorie organizacji i funkcjonowania zbiorowości ludzkich.
- Zbiorowości siedliskowe i terytorialne – procesy urbanizacyjne. Struktury społeczne, organizacje, instytucje oraz władz, rządzenie, kontrola.

Nazwa zajęć: Teoretyczne podstawy kształcenia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozróżnia główne nurty myślenia o edukacji i szkole i umiejętnie weryfikuje modele współczesnej szkoły, potrafi przedstawić wiedzę o subdyscyplinie pedagogiki - dydaktyce jako teorii kształcenia oraz charakteryzuje jej zmienność i zadania
- prawidłowo interpretuje cele kształcenia i treści tych celów; podmioty stanowienia celów; wybrane koncepcje formułujące cele kształcenia; charakteryzuje treści kształcenia, kryteria oraz zasadach ich doboru i układu; wykorzystuje wiedzę o treściach kształcenia do konstruowania procesu kształcenia
- wykorzystuje wiedzę o modelach procesu kształcenia oraz zasadach organizujących przebieg procesów nauczania – uczenia się do jego projektowania; odpowiedzialnie projektuje indywidualizację procesu nauczania – uczenia się zgodnie z założeniami projektowania dydaktycznego
- potrafi wskazać i poprawnie klasyfikować metody nauczania i uczenia się; rozróżnia metody stymulujące myślenie uczniów i metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy oraz metody projektów
- dostrzega i poprawnie stosuje materiał dydaktyczny jako przedmiot pracy nauczyciela i ucznia – kryteria i narzędzia doboru programów i podręczników szkolnych oraz innych nośników materiału dydaktycznego;
- potrafi wyróżnić rezultaty procesu kształcenia, kontrolę, oceny, błędy oceniania, zewnątrzszkolny i wewnątrzszkolny system oceniania jakości szkoły, potrafi poprawnie ocenić osiągnięcia szkolne

ucznia w procesie kształcenia, analizować objawy i przyczyny niepowodzeń szkolnych; wskazać źródła profilaktyki i terapii niepowodzeń szkolnych

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza i rozwój teoretycznych podstaw kształcenia. Teoria kształcenia jako dydaktyka – przedmiot i zadania.
- Główne systemy dydaktyczne a współczesny model procesu kształcenia ogólnego.
- Podstawowe pojęcia w obrębie teorii kształcenia. Wartości i cele kształcenia ogólnego.
- Proces kształcenia ogólnego. Zasady w procesie kształcenia – doboru treści, nauczania, uczenia się.
- Metody kształcenia i współczesne trendy w tym zakresie. Koncepcja kształcenia wielostronnego.
- Formy organizacyjne kształcenia. Rola środków dydaktycznych w kształceniu.
- Planowanie pracy dydaktycznej – założenia projektowania dydaktycznego.
- Osiągnięcia szkolne uczniów i ich pomiar.
- Indywidualizacja kształcenia na gruncie projektowania dydaktycznego.
- Ewaluacja procesu kształcenia – ocenianie wyników procesu kształcenia.

Nazwa zajęć: Teoretyczne podstawy wychowania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe kategorie (systemy pojęć) niezbędne do zrozumienia, opisanie, analizowania i interpretowania zjawisk oraz procesów wychowania w różnych kontekstach społecznych i kulturowych; zna strukturę procesu wychowania
- Zna i rozumie związki wychowania z procesami i działaniami, jak: enkulturacja, socjalizacja, edukacja, kształcenie, nauczanie, uczenie się, opieka, rozwój itd.
- Posiada wiedzę dotyczącą struktury procesu wychowania wraz z planowaniem i organizowaniem działalności wychowawczej (profilaktyki społecznej i resocjalizacji).
- Umie refleksyjnie i krytycznie ocenić stan oraz efekty wychowania, wykorzystywać wiedzę do wyjaśnienia różnego rodzaju zjawisk i problemów i zaburzeń, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym i społecznym, potrafi planować oddziaływania wychowawcze w odniesieniu do działalności indywidualnej i funkcjonowania placówek nastawionych na realizację profilaktyki i resocjalizacji.
- Nabywa i samodzielnie pogłębia umiejętności i kompetencje umożliwiające diagnozowanie i analizowanie stanu i efektów wychowania, opieki oraz działań kulturalnych, pomocowych, profilaktycznych i resocjalizacyjnych.
- Potrafi dostrzegać dylematy etyczne z właściwym postępowaniem w praktyce wychowawczej.

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie podstawowych kategorii (systemu pojęć) umożliwiających zrozumienie, opisanie, analizowanie i interpretowanie zjawisk oraz procesów wychowania w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.
- Przybliżenie związku wychowania z takimi procesami, działaniami i zjawiskami, jak: enkulturacja, socjalizacja, edukacja, kształcenie, nauczanie, uczenie się, opieka, rozwój itd. w szeroko pojętej pedagogice (kontekst pedagogiki ogólnej).
- Wskazanie na możliwość usystematyzowania teorii wychowania w pedagogice poprzez odwołanie się paradygmatów wiedzy naukowej, jak i samej nauki (kryteriów naukowości).
- Przekazanie informacji dotyczących kształtowania/tworzenia teorii naukowych z uwzględnieniem podstawy antropologicznych, psychologicznych, społecznych (ideologii, hegemonii), filozoficznych (teleologii, ontologii, epistemologii, aksjologii, prakseologii).
Przedstawienie struktury procesu wychowania i jej uwzględnienie w różnych koncepcjach wychowania.
- Wskazanie dylematów wychowania wpisujące się w różne sytuacje edukacyjne.
- Dyskusje ujawniające refleksyjne, krytyczne i samodzielne wykorzystanie informacji dotyczących wychowania, mających na uwadze profilaktykę społeczną i resocjalizację

Nazwa zajęć: Teoria i praktyka wychowania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe kategorie (systemy pojęć) niezbędne do zrozumienia, opisanie, analizowania i interpretowania zjawisk oraz procesów wychowania w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.
- Zna i rozumie związki wychowania z procesami i działaniami, jak: enkulturacja, socjalizacja, edukacja, kształcenie, nauczanie, uczenie się, opieka, rozwój itd.

- Posiada wiedzę dotyczącą struktury procesu wychowania wraz z planowaniem i organizowaniem działalności wychowawczej (profilaktyki społecznej i resocjalizacji).
- Umie refleksyjnie i krytycznie ocenić stan oraz efekty wychowania, wykorzystywać wiedzę do wyjaśnienia różnego rodzaju zjawisk i problemów i zaburzeń, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym i społecznym, potrafi planować oddziaływania wychowawcze w odniesieniu do działalności indywidualnej i funkcjonowania placówek nastawionych na realizację profilaktyki i resocjalizacji.
- Nabywa i samodzielnie pogłębia umiejętności i kompetencje umożliwiające diagnozowanie i analizowanie stanu i efektów wychowania, opieki oraz działań kulturalnych, pomocowych, profilaktycznych i resocjalizacyjnych.
- Potrafi dostrzegać dylematy etyczne z właściwym postępowaniem w praktyce wychowawczej.

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie podstawowych kategorii (systemu pojęć) umożliwiających zrozumienie, opisanie, analizowanie i interpretowanie zjawisk oraz procesów wychowania w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.
- Przystwojenie informacji dotyczących kształtowania/tworzenia teorii w obszarze nauki z uwzględnieniem jej kryteriów, paradygmatów, metodologii i interdyscyplinarnego charakteru pedagogiki.
- Omówienie struktury procesu wychowania i odniesienie jej elementów do konkretnych sytuacji społeczno-kulturowych w kontekście profilaktyki i resocjalizacji.
- Dyskusje ujawniające refleksyjne, krytyczne i samodzielne wykorzystanie informacji dotyczących wychowania mających na uwadze profilaktykę społeczną i resocjalizację.

Nazwa zajęć: Warsztat komunikacji interpersonalnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać cele, funkcje, sposoby i formy komunikacji interpersonalnej, przy czym odróżnia wiedzę potoczną od podejścia naukowego
- rozpoznaje wartość i wagę sprawnej komunikacji interpersonalnej; rozumie jakie korzyści ona przynosi; potrafi wskazać zalety dobrze przeprowadzonej komunikacji i wady komunikacji mało skutecznych; potrafi rozpatrywać wiedzę z zakresu komunikacji interpersonalnej w świetle działań edukacyjnych
- dokonuje diagnozy stylów komunikowania się i próbuje poprawić płynność komunikacyjną lub w przypadku zerwania komunikacji podejmuje się jej ponownego nawiązania; potrafi dokonać racjonalnego przeglądu swoich atutów i braków w procesie komunikowania się społecznego; ma dużą świadomość moralną i etyczną
- wskazuje własne bariery komunikacyjne, odnosi swoje umiejętności do sytuacji komunikacyjnej i otoczenia, a także osobowości rozmówcy oraz potrafi wskazać czym są bariery komunikacyjne i jak ich unikać; zdaje sobie sprawę, że to zwiększa szanse na osiągnięcie powodzenia w kontaktach interpersonalnych
- ma świadomość potrzeby ekspresji werbalnej oraz tego, że sposób operowania językiem i dobór słów stanowi jasności komunikacji i jej zrozumiałości, a także o przyszłym sukcesie, a także jest świadomy rozróżnień między komunikacją werbalną i niewerbalną i znaczenie tej ostatniej w procesie porozumiewania się

Treści programowe dla zajęć:

- Sposoby komunikowania się. Funkcja i cel komunikacji. Komunikacja werbalna a niewerbalna. Procesy zachodzące w trakcie komunikowania się. Znaczenie komunikacji w życiu społecznym, prywatnym i zawodowym.
- Dobra i zła komunikacja międzyludzka. Komunikaty skuteczne i nieskuteczne.
- Tożsamość społeczna. Obraz „ja”. Świadome budowanie własnego obrazu w komunikacji. Świadomość siebie, swoich możliwości i ograniczeń w procesie porozumiewania się.
- Nawiązywanie kontaktu - poznawanie innych, postrzeganie innych. Osobowość rozmówcy, sposoby prowadzenia konwersacji, bariery komunikacyjne. Sposoby ich niwelowania.
- Wywieranie wpływu na ludzi. Savoir vivre w komunikacji. Asertywność i kreatywność w sposobie porozumiewania się. Obrazowość i egzemplifikacja jako sposób na skuteczność w przekonywaniu do swoich racji. Moralny aspekt procesów komunikacyjnych.
- Sztuka radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych. Posługiwanie się informacją i współczesny sposób funkcjonowania świata informacyjnego. Sposoby budowania sukcesu społecznego czy zawodowego poprzez umiejętne budowanie zasobów wiedzy.

Nazwa zajęć: Wychowanie fizyczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada umiejętności dotyczące przepisów gier zespołowych i drużynowych. Potrafi kształtować siłę, szybkość, wytrzymałość oraz zna zestaw ćwiczeń podtrzymujących gibkość i rozwijających koordynację ruchową.
- Posiada umiejętności dotyczące metod kształtowania siły, szybkości, wytrzymałości oraz zestawów ćwiczeń podtrzymujących gibkość i rozwijających koordynację ruchową.

Treści programowe dla zajęć:

- Kształtowanie prawidłowej postawy ciała oraz wszechstronny rozwój.
- Dbalności o własny organizm i sprawność.
- Podstawowa umiejętność gry w zespołowe gry sportowe i drużynowe
- Poznawanie zasad i podstawowych elementów różnych dyscyplin sportowych.
- Zapoznanie z nowoczesnymi formami ruchu – aerobiku, fitness, gimnastyki i innych.
- Formy spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem sportu i rekreacji.
- Wzmacnianie wszystkich grup mięśniowych
- Dyscyplina i bezpieczeństwo na lekcji wychowania fizycznego

Nazwa zajęć: Aspekty prawne opieki i wychowania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zastosować terminologię używaną w pedagogice przy analizie przepisów prawnych opisujących zagadnienia dotyczące opieki i wychowania
- Rozumie podstawy prawne organizacji pracy, struktury, formy pracy i zarządzania w instytucjach opiekuńczych, wychowawczych, pomocowych wspierających jednostkę i rodziną.
- Zna aktualne rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące opieki i wychowania.
- Posiada pogłębione umiejętności obserwowania, wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat istniejących form opieki i wychowania i interpretowania ich przy użyciu przepisów prawa.

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie studenta z terminologią, genezą i rozwojem prawa rodzinnego w Polsce
- Zapoznanie studenta ze strukturą i funkcjonowaniem przepisów prawa
- Zapoznanie studenta z podstawowymi przepisami prawa rodzinnego
- Model postępowania

Nazwa zajęć: Biografia ogólna i projektowanie rozwiązań biograficznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wyjaśnić czym jest biografia, jakie mogą być rodzaje biografii
- Umie wskazać źródła służące do opracowania biografii i autobiografii
- Potrafi analizować biografię innych i wskazać na ważne wątki biografii własnej
- Umie znaleźć wątki edukacyjne, które miały wpływ na kształtowanie biografii innych i swojej
- Umie wykorzystać biografię w pracy z podopiecznymi

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie głównych zagadnień związanych z biogramem, biografistyką
- Określenie podstawowych zasobów źródłowych służących do tworzenia i odtwarzania biografii
- Tworzenie własnej biografii w z wykorzystaniem biografistyki pedagogicznej
- Określenie i wskazanie możliwości wykorzystania elementów biograficznych w pracy z podopiecznymi

Nazwa zajęć: Metodyka indywidualnej pracy opiekuńczo - wychowawczej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wymienia i charakteryzuje podstawowe pojęcia, założenia i terminologię pracy opiekuńczo-wychowawczej i wychowania do życia w rodzinie
- omawia specyfikę funkcjonowania oraz rodzaje placówek opieki częściowej i całkowitej dla dzieci, młodzieży i osób starszych
- charakteryzuje formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej i wychowania do życia w rodzinie

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia, założenia i terminologia pracy opiekuńczo-wychowawczej, wychowania do życia w rodzinie.
- Warsztat pracy opiekuńczej i socjalnej (konspekt, scenariusz, kontrakty, negocjacje...)
- Rola i zadania pracownika socjalnego i wychowawcy.
- Typy i rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych instytucji wsparcia dziecka i rodziny.
- Organizacje pozarządowe na rzecz dziecka i rodziny
- Formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej w placówkach opieki częściowej i całkowitej dla dzieci, młodzieży i osób w wieku starszym

- Funkcje opiekuńczo-wychowawcze szkoły.
- Świetlica szkolna w systemie opieki i wychowania.
- Spotkania klasowe – godzina do dyspozycji nauczyciela-wychowawcy klasy i uczniów. Rola zawodowa pedagoga szkolnego.
- Nauczyciele i rodzice w organizacji procesu opiekuńczo wychowawczego. Sylwetka osobowa nauczyciela-wychowawcy

Nazwa zajęć: Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej z grupą

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe terminy pedagogiczne pozwalające analizować zjawiska opiekuńczo – wychowawcze.
- Zna współczesne poglądy dotyczące istoty wychowania i opieki, właściwości oraz wieloaspektowe podstawy (wymiar) procesu wychowania i opieki pozwalające na planowanie (projektowanie) działalności opiekuńczo - wychowawczej.
- Rozróżnia style i postawy wychowawcze, metody i techniki oraz formy wychowania i opieki - potrafi je analizować w odniesieniu do sytuacji opiekuńczo -wychowawczych.
- Potrafi zademonstrować umiejętności diagnostyczne, komunikacyjne, organizacyjne w zakresie planowania i organizowania działań własnych i wychowanka, a także współpracy w relacjach międzyludzkich.
- Zdobywa umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów opiekuńczo - wychowawczych i radzenia sobie w trudnych sytuacjach z uczniami i rodzicami

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia, założenia i terminologia w pracy opiekuńczo – wychowawczej: wychowanie, opieka, metodyka pracy opiekuńczo – wychowawczej, opieka jako kategoria rodzinna, moralna, prawna, wychowawcza. Relacje opieka a wychowanie, wychowanie przez opiekę, zakres wychowania przez opiekę, zasady opieki wychowawczej. Sytuacja wychowawcza i opiekuńcza
- Interakcje międzyludzkie analiza z punktu widzenia różnych koncepcji, spostrzeganie – źródła spostrzeżeń, spostrzeganie cech partnerów (proces atrybucji), interakcja wychowawcza, modele prawidłowej i nieprawidłowej interakcji, wychowawca manipulator, wychowawca pomagający w rozwoju
- Problematyka małych grup społecznych: pojęcie grupy, cele, normy, struktura, więzi grupowe – charakterystyka. Osobotwórczy wpływ grupy na jednostkę. Mechanizmy oddziaływania grupy na jednostkę. Grupa jako szansa albo zagrożenie w rozwoju dziecka.
- Klasa szkolna jako grupa społeczna. Kierunki pracy wychowawcy z grupą. Kierowanie/zarządzanie grupą: poznawanie, ustalanie reguł, organizacja czasu, organizacja przestrzeni, integracja grupy, wzmacnianie pozycji w grupie. Poznawanie się uczniów, kreowanie relacji w grupie – poczucie własnej wartości, empatia, emocje.
- Praca wychowawcza a zdobywanie informacji – miejsce rozpoznania w procesie wychowawczym, dziedziny rozpoznania, zasięg działań rozpoznawczych, opracowanie i wykorzystanie Diagnoza – zasady, uwarunkowania procesu diagnostycznego, charakterystyka wybranych technik. Zjawiska zachodzące w zespole wychowanków – cele, role, struktura, normy, przywództwo. Badanie socjometryczne i jego analiza. Środowisko społeczne i zajęcia pozaszkolne – zainteresowania, czas wolny – rozpoznawanie
- Komunikacja interpersonalna w grupie – wyjaśnienia terminologiczne, bariery w zakresie efektywnego porozumiewania. Trening umiejętności komunikacyjnych, ćwiczenia praktyczne w zakresie skutecznego porozumiewania się w grupie.
- Teoretyczne podstawy metod, technik oraz form wychowania i opieki. Kryteria doboru metod. Warunki skuteczności i możliwości stosowania
- Problemy związane z dyscypliną w procesie opieki i wychowania, modele dyscypliny
- Zagrożenia dla procesu rozwoju, wychowania i opieki we współczesnym świecie. Trudności wychowawcze i opiekuńcze. Istota, przyczyny, rozmiary, przejawy, sposoby zapobiegania. Przemoc w wychowaniu istota, przyczyny, przejawy, rozmiary, sposoby zapobiegania. Przemoc w szkole. Szkoła bez przemocy - działania
- Kompetencje opiekuna - wychowawcy. W poszukiwaniu dobrego pedagoga, opiekuna, wychowawcy. Wychowawca – jego predyspozycje, zadania, zasady pracy.
- Profilaktyka – potrzeba działań profilaktycznych, elementy działania profilaktycznego, czynniki ryzyka i czynniki chroniące, poziomy profilaktyki, strategie profilaktyczne.
- Współpraca z rodzicami – cele, zadania, formy, modele. Środowisko rodzinne – poznawanie właściwości. Organizacja spotkań z rodzicami.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy pedagoga szkolnego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie i interpretuje podstawy formalno-prawne pracy pedagoga szkolnego.
- Potrafi opisać cele, funkcje, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnej jaką jest szkoła, rozumie zadania i specyfikę pracy pedagoga szkolnego.
- Potrafi stosować wiedzę z zakresu metodyki pracy pedagoga szkolnego oraz procedury funkcjonujące w różnych obszarach działalności pedagogicznej, a także umiejętnie tworzyć własny warsztat metodyczny.
- Rozumie i potrafi dostosować specyfikę pracy pedagoga szkolnego do uwarunkowań różnych środowisk wychowawczych. Rozumie znaczenie współpracy pedagoga z rodzicami i z instytucjami wspierającymi.
- Posiada wrażliwość na problemy edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, diagnozuje potrzeby i możliwości ucznia oraz grupy, projektuje w odniesieniu do nich profesjonalne działania pedagogiczne przestrzegając zasad etyki zawodowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Przepisy prawne regulujące obowiązki i uprawnienia pedagoga szkolnego.
- Rola i zadania pedagoga we współczesnej szkole. Sylwetka zawodowa pedagoga szkolnego. Pedagog szkolny jako diagnosta, terapeuta, profilaktyk, mediator, tutor.
- Aspekty warsztatu pracy pedagoga, organizacja miejsca pracy pedagoga. Dokumentacja pracy pedagoga. Przygotowanie planu pracy pedagoga w szkole. Prowadzenie dokumentacji. Warsztat metodyczny, poradniczy, diagnostyczny, terapeutyczny. Determinanty skuteczności działań pedagoga szkolnego, trudności w jego pracy.
- Elementy procedury badań pedagogicznych przydatnych w pracy pedagoga szkolnego: projektowanie badania, metody stosowane podczas badań szkolnych, analiza wyników i przygotowywanie raportu. Diagnoza środowiska szkolnego (potrzeby, obszary wsparcia) Diagnostyka niepowodzeń, konfliktów szkolnych, rozpoznanie sytuacji socjalnej uczniów, itp.
- Formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej organizowanej w szkole skierowane do rodziców, uczniów, nauczycieli.
- Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom poprzez wydawanie opinii i zaleceń dotyczących stymulowania rozwoju lub pokonywania przez uczniów trudności rozwojowych, wyrównywania braków lub luk w nauce. Organizowanie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wychowawczych, reedukacyjnych lub socjoterapeutycznych. Współorganizowanie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli nauczania specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych. Udzielanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej uczniom realizującym indywidualny program lub tok nauki. Koordynacja działań z zakresu orientacji zawodowej. Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom wybitnie uzdolnionym. Działania na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej.
- Działania profilaktyczne – program wychowawczo – profilaktyczny. Zadania. Programy.
- Współpraca między pedagogiem szkolnym i innymi nauczycielami. Pomoc wychowawcom klas w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowaniu przyczyn niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych. Praktyka współpracy wewnętrznej nauczycieli w kontekście ich zadań edukacyjnych i wychowawczych.
- Współpraca pedagoga z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi poradniami specjalistycznymi.
- Współpraca pedagoga szkolnego ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami, które służą pomocą dziecku i rodzinie, sądem rodzinnym, policją, z wszelkimi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, profilaktyczno-leczniczymi i resocjalizacyjnymi.
- Współpraca między pedagogiem i rodzicami - nowe modele partycypacji społecznej w szkole

Nazwa zajęć: Opieka nad małym dzieckiem

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Kształtuje własne profesjonalne życie intelektualne w pracy z dzieckiem do lat trzech
- Konstruuje warsztat pracy refleksyjnego praktyka
- Stosuje niedyrektywne sposoby wspierania rozwoju dziecka do lat trzech
- Jest gotów do ustawicznego doskonalenia warsztatu pracy opiekuna dziecka do lat trzech
- Zna kluczowe zadania rozwojowe dziecka do lat trzech, rozumie znaczenie strefy najbliższego rozwoju w procesie wspierania rozwoju dziecka
- Wspiera kompetencje kluczowe dziecka - lokomocję, manipulację oraz komunikację
- Tworzy stymulującą przestrzeń fizyczną i społeczną dziecka

Treści programowe dla zajęć:

- Profesjonalne życie intelektualne w koncepcji towarzyszenia dziecku w rozwoju
- Konstrukty dziecka i dzieciństwa a opieka nad dzieckiem w polskim systemie opieki i edukacji dziecka do lat trzech
- Edukacja niedyrektywna w koncepcjach E. Pikler, F. Dolto, M. Gerber
- Przestrzeń społeczna dziecka do lat trzech
- Przestrzeń fizyczna dziecka do lat trzech
- Warsztat pracy refleksyjnego praktyka
- Od obserwacji do projektu pedagogicznego

Nazwa zajęć: Patologie społeczne i profilaktyka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma wiedzę na temat cech, trendów i wybranych zjawisk patologii społecznych
- Zna mechanizmy powstawania zjawisk patologii i dewiacji społecznej
- Kreatywnie nakreśla podstawowe problemy społeczne o charakterze patologicznym i ich przejawy (symptomatologia) oraz wpływ określonych środowisk życia człowieka na jego zachowania dewiacyjne
- Potrafi zaproponować metody przeciwdziałania zjawiskom patologii- profilaktyka wśród dzieci i młodzieży oraz wymienić podstawowe instytucje pomocowe.

Treści programowe dla zajęć:

- Człowiek w świecie zła, człowiek wobec zła. Determinanty (etiologia) patologii społecznych
- Współczesne zachowania patologiczne i destrukcyjne na przykładzie wybranych analiz teoretycznych i analiz badawczych
- Zachowania przestępcze – uwarunkowania, przejawy, konsekwencje, pomoc i wsparcie w wybranych instytucjach. Wybrane zjawiska patologii społecznych w Polsce: alkoholizm, narkomania, prostytutka, korupcja, kradzieże, infoholizm, sekty, cyberprzemoc, seksting, sponsoring, bezdomność, samobójstwa
- Destrukcyjne modele zachowań dostępne w środkach masowego przekazu i negatywnych wzorcach z domu rodzinnego jako problem społeczny i wychowawczy
- Profilaktyka wobec zjawisk destrukcyjnych na przykładzie analiz wybranych kampanii reklamowych oraz wybrane projekty przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznych

Nazwa zajęć: Pedagogika opiekuńcza

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Definiuje podstawową wiedzę o pedagogice opiekuńczej jako dyscyplinie naukowej mającej związek z innymi naukami
- Rozróżnia i prawidłowo charakteryzuje podstawowe pojęcia z obszaru pedagogiki opiekuńczej oraz zna wyznaczniki zorganizowanej pracy opiekuńczo-wychowawczej
- Dostrzega i prawidłowo interpretuje stan i realia zaspokajania potrzeb dziecka
- Rozróżnia i charakteryzuje ogniwa systemu opieki nad dzieckiem oraz zastępcze formy opieki nad nim
- Prawidłowo interpretuje sytuacje zagrożenia i negatywne skutki patologii społecznych w odniesieniu do dziecka oraz rozpoznaje czynniki ryzyka i inne dysfunkcje tkwiące w rodzinie oraz środowisku lokalnym
- Organizuje siły społeczne i wykorzystuje rzeczowe składniki środowiska lokalnego wobec dzieci i osób zagrożonych różnymi patologiami

Treści programowe dla zajęć:

- Pedagogika opiekuńcza jako subdyscyplina pedagogiki. Geneza i rozwój pedagogiki opiekuńczej. Charakterystyka metodologiczna. Związki z innymi naukami społecznymi. Funkcje pedagogiki opiekuńczej
- Aparatura pojęciowa. Geneza opieki. Interpretacje pojęcia opieki w Polsce. Opieka – jej zakresy. Kategorie opieki – opieka jako kategoria rodzinna, moralna, społeczna, prawna, wychowawcza. Funkcje opieki.
- Struktura opieki – potrzeby ponadpodmiotowe, postawy opiekuńcze, sytuacje opiekuńcze, czynności opiekuńcze. Atmosfera opieki.
- Opieka nad dzieckiem – elementy składowe pojęcia. System opieki nad dzieckiem
- Związek opieki z wychowaniem. Aspekty wychowania i opieki
- Proces wychowawczy i opiekuńczy jako wyznaczniki zorganizowanej pracy opiekuńczo-wychowawczej
- Formy i metody opieki
- Realia i potrzeby opieki nad dzieckiem we współczesnym świecie i w Polsce. Tendencje zmian

- Ogniwa systemu opieki nad dzieckiem
- Opieka nad dzieckiem w rodzinie
- Opieka nad dzieckiem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- Problematyka sieroctwa – profilaktyka i kompensacja
- Opieka nad dzieckiem w szkole
- Dziecko w przestrzeni miejskiej. Opieka nad dzieckiem w środowisku lokalnym
- Tworzenie środowiskowego systemu wsparcia – antidotum na zaniedbane obszary w życiu rodziny
- Zastępcze formy opieki nad dzieckiem
- Diagnozowanie potrzeb opiekuńczo - wychowawczych
- Elementy metodyki pracy opiekuńczo – wychowawczej

Nazwa zajęć: Podstawy poradnictwa pedagogicznego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zdefiniować podmiot i przedmiot oraz zakres działań poradniczych
- Zna główne etapy i zasady udzielania pomocy
- Potrafi omówić wybrane metody i formy działania poradniczego w pracy z dzieckiem i jego rodziną
- Potrafi scharakteryzować współczesne nurty w pomaganiu, m.in. poprzez poradnictwo on-line

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie i cele poradnictwa pedagogicznego
- Etapy, zasady i rodzaje udzielania pomocy w obszarze poradnictwa pedagogicznego
- Poradnictwo wobec zadań opiekuńczych rodziny oraz w zakresie zadań opiekuńczych szkoły wobec dziecka z problemami dydaktycznymi czy rozwojowymi
- Współczesne nurty i kierunki poradnictwa

Nazwa zajęć: Prawo rodzinne i opiekuńcze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi analizować przepisy prawne opisujące zagadnienia dotyczące opieki i wychowania
- Analizuje podstaw prawnych organizacji pracy, struktur, form pracy i zarządzania w instytucjach opiekuńczych, wychowawczych i pomocowych wspierających jednostkę i rodziną.
- Interpretuje aktualne rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące rodziny.
- Ma rozwinięte umiejętności w zakresie różnych form wypowiedzi, a w szczególności potrafi w sposób zwięzły i trafny wyrażać myśli, prowadzić dyskusję, używać języka prawnego przy charakterystyce zasad i form sprawowania opieki i wychowania
- Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy prawnej i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie studenta z terminologią, genezą i rozwojem prawa rodzinnego w Polsce
- Zapoznanie studenta ze strukturą i funkcjonowaniem przepisów prawa
- Zapoznanie studenta z podstawowymi przepisami prawa rodzinnego
- Model postępowania

Nazwa zajęć: Problemy etyki i pragmatyki zawodu opiekuna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zdefiniować i określić funkcje etyki i etosu zawodowego w sytuacjach pomagania i opieki.
- Określić błędy, pułapki i dysfunkcje wynikające ze specyfiki pracy pomocowej i opiekuńczej.
- Zna kompetencje w pracy pomocowej i opiekuńczej.
- Potrafi wykorzystać analityczne myślenie (design thinking) w sytuacjach niejednoznacznych, które wymagają wiedzy etycznej w przygotowanym projekcie

Treści programowe dla zajęć:

- Wokół pojęć aksjologicznych. Wartości i moralność w zawodzie pedagoga - opiekuna.
- Funkcje etyki zawodowej a pragmatyka zawodu opiekuna.
- Cechy osobowościowe i kompetencje wychowawcy i opiekuna w różnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- Wychowawca/ opiekun jako sprawca i twórca swoich działań, zgodnych z etyką zawodową. Piętra moralności i schody niemoralności w zawodzie opiekuna.
- Design thinking jako pomocny w rozwiązywaniu sytuacji trudnych i niejednoznacznych z perspektywy etyki i pragmatyki zawodu opiekuna.

Nazwa zajęć: Teoria pomocy i praktyka pomagania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zoperacjonalizować pojęcia związane z teorią pomocy i praktyką pomagania
- Rozumie różnice pomiędzy pomocą prospołeczną a opieką i pomaganiem
- Posiada wiedzę z zakresu różnych systemów wsparcia i pomocy indywidualnej i grupowej wobec osób i grup wymagających pomocy instytucjonalnej, w tym pomocy psychologiczno- pedagogicznej
- Poznaje czym jest motywacja w pomaganiu i jakie są oddziaływania pedagogiczne, niosące wsparcie i pomoc w sytuacjach zagrożenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych
- Potrafi rozpoznać we własnym środowisku i scharakteryzować „bohatera” – Osobę profesjonalnie pomagającą jako przykład dobrych praktyk w pomaganiu

Treści programowe dla zajęć:

- Czym jest teoria pomocy i praktyka pomagania? Operacjonalizacja pojęć wokół pomagania prospołecznego, wokół celów pomocy, motywacji w pomaganiu, kompensacji.
- Jakie są różnice pomiędzy opieką a pomocą?
- Instytucje wspierające dzieci, młodzież i dorosłych. Efektywność działań instytucjonalnych niosących pomoc i wsparcie .Przykłady dobrych praktyk pomagania.
- Jakie metody pomagania wydają się być najskuteczniejsze w różnych instytucjach wsparcia? (kontrakt socjalny, wsparcie grupowe, wsparcie obecne na blogach internetowych, wsparcie profilaktyczne, zajęcia terapeutyczne, rozwijające różne umiejętności?)
- Jak pomagać aby pomagać skutecznie? Poznajemy różne współczesne motywacje osób pomagających a także fazy pomagania i kompetencje do profesjonalnego pomagania (B.F.Okuń)
- Bohaterowie w pomaganiu- Wywiady i rozmowy z osobami udzielającymi profesjonalnej pomocy, przedstawicielami stowarzyszeń, fundacji, liderami dobrych akcji pomocowych.

Nazwa zajęć: Teorie problemów społecznych i polityka społeczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posługuje się pojęciami i koncepcjami teoretycznymi wybranych zjawisk i problemów społecznych oraz zasad organizacji życia zbiorowego
- Znajduje punkty wspólne między polityką społeczną - pracą socjalną a aktualnymi problemami społecznymi; potrafi dokonać analiz.
- Wymienia warunki zaistnienia wybranych problemów społecznych oraz zachowań dewiacyjnych, prowadzących do dezintegracji społecznej
- Zna współczesne kwestie społeczne a wybrane modele polityki społecznej odpowiadającej na ludzkie potrzeby

Treści programowe dla zajęć:

- Koncepcje teoretyczne i ustalenia definicyjne . Czym jest problem społeczny?
- Wybrane aktualne problemy społeczne - ich analiza i próba oddziaływań polityki społecznej, w celu ich przezwyciężenia
- Warunki zaistnienia wybranych problemów społecznych oraz zachowań dewiacyjnych prowadzących do dezintegracji społecznej
- Wybrane kwestie społeczne oraz modele polityki społecznej odpowiadającej na ludzkie potrzeby

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do pracy socjalnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozróżnia i charakteryzuje na poziomie podstawowym główne pojęcia i teorie pracy socjalnej
- Zna strukturę, organizację i sposoby pracy socjalnej
- Potrafi właściwie wskazać zjawiska i omówić procesy społeczne w kontekście oddziaływań pomocowych oraz zna wybrane programy pracy socjalnej, w tym działania profilaktyczne

Treści programowe dla zajęć:

- Problemy społeczne a problemy pedagogiki społecznej i pola diagnoz pomocy społecznej
- Podstawowe definicje oraz cele, zadania i funkcje pracy socjalnej
- Podstawowe metody i zasady pracy socjalnej i ich stosowanie
- Wybrane modele i programy pracy socjalnej z różnymi kategoriami klientów
- Dobre praktyki pracy socjalnej wykorzystujące różne metody oddziaływań pomocowych. Przykłady programów pracy socjalnej z bezrobotnymi, ubogimi, bezdomnymi, niepełnosprawnymi, dzieckiem i rodziną

Nazwa zajęć: Aspekty prawne opieki i wychowania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zastosować terminologię używaną w pedagogice przy analizie przepisów prawnych opisujących zagadnienia dotyczące opieki i wychowania

- Rozumie podstawy prawne organizacji pracy, struktury, formy pracy i zarządzania w instytucjach opiekuńczych, wychowawczych, pomocowych wspierających jednostkę i rodziną.
- Zna aktualne rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące opieki i wychowania.
- Posiada pogłębione umiejętności obserwowania, wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat istniejących form opieki i wychowania i interpretowania ich przy użyciu przepisów prawa.

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie studenta z terminologią, genezą i rozwojem prawa rodzinnego w Polsce
- Zapoznanie studenta ze strukturą i funkcjonowaniem przepisów prawa
- Zapoznanie studenta z podstawowymi przepisami prawa rodzinnego
- Model postępowania

Nazwa zajęć: Biografia ogólna i projektowanie rozwiązań biograficznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wyjaśnić czym jest biografia, jakie mogą być rodzaje biografii
- Umie wskazać źródła służące do opracowania biografii i autobiografii
- Potrafi analizować biografie innych i wskazać na ważne wątki biografii własnej
- Umie znaleźć wątki edukacyjne, które miały wpływ na kształtowanie biografii innych i swojej
- Umie wykorzystać biografię w pracy z podopiecznymi

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie głównych zagadnień związanych z biogramem, biografistyką
- Określenie podstawowych zasobów źródłowych służących do tworzenia i odtwarzania biografii
- Tworzenie własnej biografii w z wykorzystaniem biografistyki pedagogicznej
- Określenie i wskazanie możliwości wykorzystania elementów biograficznych w pracy z podopiecznymi

Nazwa zajęć: Metodyka indywidualnej pracy opiekuńczo - wychowawczej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wymienia i charakteryzuje podstawowe pojęcia, założenia i terminologię pracy opiekuńczo-wychowawczej i wychowania do życia w rodzinie
- omawia specyfikę funkcjonowania oraz rodzaje placówek opieki częściowej i całkowitej dla dzieci, młodzieży i osób starszych
- charakteryzuje formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej i wychowania do życia w rodzinie

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia, założenia i terminologia pracy opiekuńczo-wychowawczej, wychowania do życia w rodzinie.
- Warsztat pracy opiekuńczej i socjalnej (konspekt, scenariusz, kontrakty, negocjacje...)
- Rola i zadania pracownika socjalnego i wychowawcy.
- Typy i rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych instytucji wsparcia dziecka i rodziny.
- Organizacje pozarządowe na rzecz dziecka i rodziny
- Formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej w placówkach opieki częściowej i całkowitej dla dzieci, młodzieży i osób w wieku starszym
- Funkcje opiekuńczo-wychowawcze szkoły.
- Świetlica szkolna w systemie opieki i wychowania.
- Spotkania klasowe – godzina do dyspozycji nauczyciela-wychowawcy klasy i uczniów. Rola zawodowa pedagoga szkolnego.
- Nauczyciele i rodzice w organizacji procesu opiekuńczo wychowawczego. Sylwetka osobowa nauczyciela-wychowawcy

Nazwa zajęć: Metodyka pracy opiekuńczo - wychowawczej z grupą

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe terminy pedagogiczne pozwalające analizować zjawiska opiekuńczo - wychowawcze.
- Zna współczesne poglądy dotyczące istoty wychowania i opieki, właściwości oraz wieloaspektowe podstawy (wymiar) procesu wychowania i opieki pozwalające na planowanie (projektowanie) działalności opiekuńczo - wychowawczej.
- Rozróżnia style i postawy wychowawcze, metody i techniki oraz formy wychowania i opieki - potrafi je analizować w odniesieniu do sytuacji opiekuńczo -wychowawczych.
- Potrafi zademonstrować umiejętności diagnostyczne, komunikacyjne, organizacyjne w zakresie planowania i organizowania działań własnych i wychowanka, a także współpracy w relacjach międzyludzkich.

- Zdobywa umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów opiekuńczo - wychowawczych i radzenia sobie w trudnych sytuacjach z uczniami i rodzicami

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia, założenia i terminologia w pracy opiekuńczo – wychowawczej: wychowanie, opieka, metodyka pracy opiekuńczo – wychowawczej, opieka jako kategoria rodzinna, moralna, prawna, wychowawcza. Relacje opieka a wychowanie, wychowanie przez opiekę, zakres wychowania przez opiekę, zasady opieki wychowawczej. Sytuacja wychowawcza i opiekuńcza
- Interakcje międzyludzkie analiza z punktu widzenia różnych koncepcji, spostrzeganie – źródła spostrzeżeń, spostrzeganie cech partnerów (proces atrybucji), interakcja wychowawcza, modele prawidłowej i nieprawidłowej interakcji, wychowawca manipulator, wychowawca pomagający w rozwoju
- Problematyka małych grup społecznych: pojęcie grupy, cele, normy, struktura, więzi grupowe – charakterystyka. Osobotwórczy wpływ grupy na jednostkę. Mechanizmy oddziaływania grupy na jednostkę. Grupa jako szansa albo zagrożenie w rozwoju dziecka.
- Klasa szkolna jako grupa społeczna. Kierunki pracy wychowawcy z grupą. Kierowanie/zarządzanie grupą: poznawanie, ustalanie reguł, organizacja czasu, organizacja przestrzeni, integracja grupy, wzmacnianie pozycji w grupie. Poznawanie się uczniów, kreowanie relacji w grupie – poczucie własnej wartości, empatia, emocje.
- Praca wychowawcza a zdobywanie informacji – miejsce rozpoznania w procesie wychowawczym, dziedziny rozpoznania, zasięg działań rozpoznawczych, opracowanie i wykorzystanie Diagnoza – zasady, uwarunkowania procesu diagnostycznego, charakterystyka wybranych technik. Zjawiska zachodzące w zespole wychowanków – cele, role, struktura, normy, przywództwo. Badanie socjometryczne i jego analiza. Środowisko społeczne i zajęcia pozaszkolne – zainteresowania, czas wolny – rozpoznawanie
- Komunikacja interpersonalna w grupie – wyjaśnienia terminologiczne, bariery w zakresie efektywnego porozumiewania. Trening umiejętności komunikacyjnych, ćwiczenia praktyczne w zakresie skutecznego porozumiewania się w grupie.
- Teoretyczne podstawy metod, technik oraz form wychowania i opieki. Kryteria doboru metod. Warunki skuteczności i możliwości stosowania
- Problemy związane z dyscypliną w procesie opieki i wychowania, modele dyscypliny
- Zagrożenia dla procesu rozwoju, wychowania i opieki we współczesnym świecie. Trudności wychowawcze i opiekuńcze. Istota, przyczyny, rozmiary, przejawy, sposoby zapobiegania. Przemoc w wychowaniu istota, przyczyny, przejawy, rozmiary, sposoby zapobiegania. Przemoc w szkole. Szkoła bez przemocy - działania
- Kompetencje opiekuna - wychowawcy. W poszukiwaniu dobrego pedagoga, opiekuna, wychowawcy. Wychowawca – jego predyspozycje, zadania, zasady pracy.
- Profilaktyka – potrzeba działań profilaktycznych, elementy działania profilaktycznego, czynniki ryzyka i czynniki chroniące, poziomy profilaktyki, strategie profilaktyczne.
- Współpraca z rodzicami – cele, zadania, formy, modele. Środowisko rodzinne – poznawanie właściwości. Organizacja spotkań z rodzicami.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy pedagoga szkolnego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu podstaw formalno-prawnych pracy pedagoga szkolnego.
- Posiada uporządkowaną wiedzę o celach, funkcjach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji edukacyjnej jaką jest szkoła, pogłębioną w zakresie zadań i specyfiki pracy pedagoga szkolnego.
- Dysponuje uporządkowaną wiedzą z zakresu metodyki pracy pedagoga szkolnego oraz procedur stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej, a także umiejętność tworzenia własnego warsztatu metodycznego.
- Zna specyfikę pracy pedagoga szkolnego w kontekście różnych środowisk wychowawczych. Dysponuje wiedzą w zakresie współpracy pedagoga z rodzicami i z instytucjami wspierającymi.
- Posiada wrażliwość na problemy edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, diagnozuje potrzeby i możliwości ucznia oraz grupy, projektuje w odniesieniu do nich profesjonalne działania pedagogiczne przestrzegając zasad etyki zawodowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Przepisy prawne regulujące obowiązki i uprawnienia pedagoga szkolnego.
- Rola i zadania pedagoga we współczesnej szkole. Sylwetka zawodowa pedagoga szkolnego. Pedagog szkolny jako diagnosta, terapeuta, profilaktyk, mediator, tutor.

- Aspekty warsztatu pracy pedagoga, organizacja miejsca pracy pedagoga. Dokumentacja pracy pedagoga. Przygotowanie planu pracy pedagoga w szkole. Prowadzenie dokumentacji. Warsztat metodyczny, poradniczy, diagnostyczny, terapeutyczny. Determinanty skuteczności działań pedagoga szkolnego, trudności w jego pracy.
- Elementy procedury badań pedagogicznych przydatnych w pracy pedagoga szkolnego: projektowanie badania, metody stosowane podczas badań szkolnych, analiza wyników i przygotowywanie raportu. Diagnoza środowiska szkolnego (potrzeby, obszary wsparcia) Diagnostyka niepowodzeń, konfliktów szkolnych, rozpoznanie sytuacji społecznej uczniów, itp.
- Formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej organizowanej w szkole skierowane do rodziców, uczniów, nauczycieli.
- Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom poprzez wydawanie opinii i zaleceń dotyczących stymulowania rozwoju lub pokonywania przez uczniów trudności rozwojowych, wyrównywania braków lub luk w nauce. Organizowanie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wychowawczych, reedukacyjnych lub socjoterapeutycznych. Współorganizowanie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli nauczania specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych. Udzielanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej uczniom realizującym indywidualny program lub tok nauki. Koordynacja działań z zakresu orientacji zawodowej. Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom wybitnie uzdolnionym. Działania na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej.
- Działania profilaktyczne – program wychowawczo – profilaktyczny. Zadania. Programy.
- Współpraca między pedagogiem szkolnym i innymi nauczycielami. Pomoc wychowawcom klas w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowaniu przyczyn niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych. Praktyka współpracy wewnętrznej nauczycieli w kontekście ich zadań edukacyjnych i wychowawczych.
- Współpraca pedagoga z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi poradniami specjalistycznymi.
- Współpraca pedagoga szkolnego ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami, które służą pomocą dziecku i rodzinie, sądem rodzinnym, policją, z wszelkimi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, profilaktyczno-leczniczymi i resocjalizacyjnymi.
- Współpraca między pedagogiem i rodzicami - nowe modele partycypacji społecznej w szkole.

Nazwa zajęć: Opieka nad osobami starszymi

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozumie podstawy teoretyczne dotyczące obszaru gerontologii społecznej i geragogiki
- rozumie możliwości i ograniczenia rozwoju człowieka starszego w ujęciu biologicznym, psychologicznym i socjologicznym
- potrafi analizować i interpretować problemy ludzi starszych w oparciu o znajomość źródeł i potrzeb seniorów
- zna i charakteryzuje profil działalności różnych instytucji opiekuńczych, pomocowych i wspierających ludzi starszych
- diagnozuje i opisuje przykłady dobrych praktyk związanych z opieką, pomocą i wsparciem osób starszych w środowisku swojego zamieszkania
- projektuje różnorodne nowe rozwiązania opieki, pomocy i wsparcia dla ludzi starszych

Treści programowe dla zajęć:

- Wyzwania i problematyka gerontologii społecznej oraz jej związku z pedagogiką i geragogiką na tle demograficznego starzenia się społeczeństw świata
- Wybrane teorie starzenia się i starości: pomyślnego starzenia się, pozytywnego starzenia się, aktywności i wyłączenia, gerotranscendencji itp..
- Możliwości i ograniczenia rozwoju w starości – aspekty biologiczne, psychologiczne, socjologiczne oraz geragogiczne
- Potrzeby ludzi starszych, ich hierarchia, źródła i możliwości realizacji
- Zadania instytucji wsparcia i opieki dla osób starszych: domy pomocy społecznej dziennego i stałego pobytu, hospicja, zakłady opiekuńczo –lecznicze, gospodarstwa opiekuńcze itp.
- Instytucje edukacyjne, rekreacyjne, wolnoczasowe, wolontariat dla osób starszych: uniwersytety trzeciego wieku, kluby seniora, grupy artystyczne, aktywności fizycznej, społecznej itp.
- Nowe rozwiązania i praktyki – diagnoza wybranych środowisk lokalnych
- Projekty nowych rozwiązań w obszarze pomocy, opieki i wsparcia osób starszych – praca w zespołach

Nazwa zajęć: Wybrane zagadnienia psychopatologii

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie (wymienia, opisuje, wyjaśnia i rozpoznaje) zachowania, objawy i cechy istotne charakterystyczne dla określonych zaburzeń
- Zna i rozumie (wymienia, określa, definiuje, charakteryzuje): (1) znaczenie oraz kryteria nienormalności; (2) koncepcyjne modele psychopatologii i systemy zaburzeń psychicznych
- Jest świadomy poziomu swojej wiedzy oraz istnienia etycznych problemów badań psychologicznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Zakres znaczeniowy psychopatologii (psychopatologia a psychologia kliniczna)
  - Pojęcie nienormalności (Na czym polega nienormalność zachowania? Nienormalny, czyli jaki?)
  - Definicja zaburzenia psychicznego
- Koncepcyjne modele psychopatologii
  - Model biomedyczny
  - Model psychologiczny
- Objawy zaburzeń psychicznych:
  - sfery spostrzegania
  - myślenia
  - emocji
  - aktywności ruchowej
  - świadomości
  - poczucia własnego ja
  - pamięci
- Wybrane zaburzenia psychiczne okresu dorosłości:
  - Schizofrenia
  - Zaburzenia nastroju
  - Zaburzenia nerwicowe
  - Zaburzenia osobowości
  - Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych
  - Zaburzenia odżywiania się i snu
  - Psychologiczne problemy w chorobach otępiennych
- Charakterystyka wybranych zaburzeń rozwoju psychicznego dziecka i zaburzeń zaczynających się w okresie dzieciństwa i adolescencji.
  - Niepełnosprawność intelektualna jako zaburzenie neurorozwojowe
  - Całościowe zaburzenia rozwojowe
- Samobójstwo i samouszkodzenia jako poważny problem w zakresie zdrowia publicznego.

Nazwa zajęć: Arteterapia w pedagogice korekcyjnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe cele arteterapii stosowane w pracy terapeutycznej z uczniami ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.
- Omawia wybrane metody terapii artystycznej stosowane w celu wspierania procesów usprawnienia działania analizatorów wzrokowego i słuchowego, poprawiania pamięci wzrokowej, usprawnienia orientacji przestrzennej, koordynacji wzrokowo-ruchowej ucznia dyslektycznego
- Zna strategie arteterapeutyczne stosowane w profilaktyce dysleksji rozwojowej

Treści programowe dla zajęć:

- Założenia i cele pracy arteterapeutycznej z uczniem ze specyficznymi trudnościami edukacyjnymi
- Wybrane metody i techniki arteterapeutyczne i ich zastosowanie we wspomaganiu rozwoju emocjonalnego i społecznego ucznia z trudnościami szkolnymi
- Programy arteterapii dla dziecka z ryzyka dysleksji w wieku przedszkolnym.
- Projekty warsztatu arteterapeutycznego dla dzieci i młodzieży dyslektycznych
- Strategie arteterapeutyczne w profilaktyce dysleksji rozwojowej

Nazwa zajęć: Biomedyczne podstawy pedagogiki korekcyjnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć z zakresu podstaw biologicznego rozwoju człowieka
- zna i rozumie zasady funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego w kontekście specyficznych trudności w uczeniu się

- zna przebieg procesów rozwojowych o charakterze biologicznym zachodzących u człowieka w cyklu życia
- zna i rozumie modele, uwarunkowania i zagrożenia zdrowia oraz istotę umiejętności życiowych i zachowań prozdrowotnych

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia z zakresu podstaw biologicznego rozwoju człowieka.
- Ośrodkowy układ nerwowy – jego funkcjonowanie w aspekcie specyficznych trudności w uczeniu się.
- Etapy rozwoju pre- i postnatalnego ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki rozwoju w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
- Przegląd czynników ontogenezy. Determinanty, regulatory i stymulatory, modyfikatory rozwoju. Czynniki teratogenne – zagrożenie prawidłowego rozwoju.
- Biologiczne układy odniesienia i ich znaczenie praktyczne. Norma w ujęciu rozwojowym, normalność, patologia. Podstawy konstruowania biologicznych układów odniesienia. Siatki centylowe.

Nazwa zajęć: Diagnostyka dzieci i młodzieży z trudnościami w uczeniu się, zaburzeniami zachowania lub emocji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi dokonać analizy w odniesieniu doteoretycznych podstaw przyczyn i obrazu klinicznego trudności w uczeniu się oraz zaburzeń zachowania lub emocji, a także obszarów diagnozy trudności w uczeniu się, zaburzeń zachowania i emocji w kontekście mechanizmów rozwojowych i funkcjonowania psychofizycznego dzieci i młodzieży.
- Analizuje metody i narzędzia stosowane w diagnozowaniu trudności w uczeniu się, zaburzeń zachowania i emocji.
- Analizuje wzajemne uwarunkowania zachodzące pomiędzy różnymi obszarami diagnozy i umie ją zintegrować w dokonywaniu rzetelnej, całościowej i spójnej diagnozy trudności w uczeniu się, zaburzeń zachowania lub emocji.
- Potrafi skutecznie i trafnie wykorzystywać różnorodne źródła informacji w celu trafnej identyfikacji problemu, z poszanowaniem norm etycznych zawodu nauczyciela oraz godności i dobra dzieci i młodzieży.
- Potrafi prawidłowo dokonać doboru i zastosować różnorodne metody i narzędzia diagnozy problemu w zależności od jego wstępnej identyfikacji.
- Posiada wiedzę i umiejętności związane z dokonywaniem diagnozy różnicowej funkcjonowania edukacyjnego i społeczno – emocjonalnego dzieci i młodzieży.
- Potrafi współdziałać z innymi specjalistami w interdyscyplinarnej wielospecjalistycznej diagnozie problemu.
- Potrafi interpretować wyniki przeprowadzonej diagnozy i formułować na ich podstawie wnioski, mechanizmy wyjaśniające oraz rekomendacje i zalecenia do dalszej pracy z dziećmi i młodzieżą, w celu skutecznego wspierania rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży we współpracy z innymi specjalistami.

Treści programowe dla zajęć:

- Diagnoza kryterialna trudności w uczeniu się oraz zaburzenia rozwoju i funkcjonowania psychicznego, w tym społecznego i emocjonalnego - w świetle obowiązujących ogólnoswiatowych klasyfikacji diagnostycznych. Przebieg diagnozy różnicowej.
- Diagnoza funkcjonalna zaburzeń rozwojowych dzieci i młodzieży w świetle wiedzy o prawidłowych mechanizmach rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży.
- Czynniki zaburzające prawidłowy przebieg rozwoju poznawczego i społeczno – emocjonalnego dzieci i młodzieży.- podejście interdyscyplinarne.
- Wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania i zaburzeń rozwojowych dzieci i młodzieży – podstawowe obszary diagnozy. Obszary diagnozy poszczególnych specjalistów oraz znaczenie zalecanej specjalistycznej diagnozy medycznej w określeniu podstaw i przyczyn zaburzeń rozwojowych.
- Określanie celów diagnozy oraz stawianie hipotezy badawczej na podstawie wstępnej identyfikacji problemu.
- Znaczenie diagnozy pedagogicznej w całościowej diagnostyce trudności w uczeniu się, zaburzeń zachowania i zaburzeń emocjonalnych.
- Podstawy diagnostyki psychologicznej – podstawy teoretyczne, metody i narzędzia, jej znaczenie w diagnostyce całościowej.

- Podstawy diagnostyki logopedycznej i neurologopedycznej – podstawy teoretyczne, metody i narzędzia, znaczenie w diagnostyce całościowej.
- Proces pre- i około -diagnostyczny – jego źródła, przebieg i aspekty etyczne gromadzenia informacji o funkcjonowaniu dziecka i ucznia.
- Diagnostyka różnych rodzajów trudności w uczeniu się – etapy procesu diagnostycznego, metody, formy i narzędzia diagnostyczne, przebieg diagnozy, dywersyfikacja źródeł informacji.
- Diagnostyka zaburzeń zachowania – etapy i przebieg procesu diagnostycznego, metody, formy i narzędzia diagnostyczne, dywersyfikacja źródeł informacji, znaczenie wyników konsultacji i diagnozy medycznej, rola lekarza specjalisty psychiatrii dzieci i młodzieży.
- Diagnostyka zaburzeń emocjonalnych wieku dziecięcego i młodzieńczego – etapy i przebieg procesu diagnostycznego, metody, formy i narzędzia diagnostyczne, dywersyfikacja źródeł informacji, znaczenie wyników konsultacji i diagnozy medycznej, rola lekarza specjalisty psychiatrii dzieci i młodzieży.
- Metodologiczne aspekty prawidłowego doboru właściwych metod i narzędzi diagnostycznych do zidentyfikowanego problemu rozwojowego. Trafność i rzetelność narzędzi diagnostycznych. Stosowanie narzędzi znormalizowanych oraz innych metod diagnostycznych.
- Integracja i interpretacja wieloźródłowych wyników przeprowadzonej diagnozy: formułowanie wniosków opis mechanizmów wyjaśniających oraz rekomendacji i zaleceń do dalszej pracy z dziećmi i młodzieżą, w celu skutecznego wspierania rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży.
- Model diagnostyki problemów edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży w polskim systemie edukacji – rola i zadania nauczycieli, wychowawców i specjalistów w przedszkolu, szkole, placówce. Diagnostyka na poziomie poradni psychologiczno – pedagogicznej. Współpraca nauczycieli, wychowawców i specjalistów z poradnią w procesie diagnostycznym i postdiagnostycznym.
- Charakterystyka i dynamika zmian w obszarze diagnostyki trudności w uczeniu się – weryfikacja naukowa i wdrażanie nowych metod i narzędzi diagnostycznych. Znaczenie doskonalenia i samodoskonalenia zawodowego pedagoga w zakresie diagnostyki dla projektowania i efektywności udzielania pomocy dzieciom i młodzieży z trudnościami w uczeniu się, zaburzeniami zachowania i emocji.

Nazwa zajęć: Logopedyczne aspekty trudności szkolnych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawową terminologię logopedyczną pozwalającą analizować zjawiska związane z komunikacją językową.
- Zna współczesne poglądy dotyczące logopedii – jej przedmiot, zakres zainteresowań, miejsce wśród innych nauk.
- Dokonuje klasyfikacji zaburzeń mowy, potrafi rozróżnić zaburzenia komunikacji – identyfikuje istotę, objawy, przyczyny
- Rozróżnia zasady, metody i techniki pracy logopedycznej, potrafi je analizować w odniesieniu do sytuacji diagnostycznej i terapeutycznej.
- Zdobywa umiejętność inicjowania działań profilaktycznych i terapeutycznych w przypadku zaburzeń w zakresie komunikacji u dzieci.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do logopedii: etymologia terminu „logopedia”; przedmiot logopedii, zadania logopedii; interdyscyplinarny charakter logopedii; rozwój logopedii w Polsce i na świecie; prekursorzy polskiej logopedii; zawód i miejsca pracy logopedy
- Mowa jako przedmiot zainteresowań logopedii:
  - logopedyczne definicje terminu „mowa”;
  - składniki mowy: język, mówienie, tekst słowny, rozumienie;
  - powstawanie mowy: mózgowa organizacja mowy, udział aparatu oddechowego, aparatu fonacyjnego i aparatu artykulacyjnego.
- Wyjaśnienie pojęć: zaburzenie mowy, wada mowy, wada wymowy, błędy wymowy, itp.
- Zaburzenia mowy. Klasyfikacje zaburzeń mowy:
  - przyczynowe klasyfikacje zaburzeń mowy (na przykładzie klasyfikacji I. Styczek);
  - objawowo - przyczynowe klasyfikacje zaburzeń mowy (na przykładzie klasyfikacji L. Kaczmarka);
  - „Logopedyczna klasyfikacja zaburzeń mowy” S. Grabiasa;
  - zaburzenia mowy w Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD–10;
  - zaburzenia mowy w Diagnostycznej i Statystycznej Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych DSM-IV;

- propozycje Międzynarodowego Towarzystwa Logopedów i Foniatorów.
- Rozwój sprawności językowych i komunikacyjnych dziecka:
  - kształtowanie się i okresy prawidłowego rozwoju mowy, ich charakterystyka (okres przygotowawczy, okres melodii, okres sygnału jednoklasowego, okres sygnału dwuklasowego, okres swoistej mowy dziecięcej);
  - „kalendarz” mowy dziecka;
  - warunki prawidłowego rozwoju mowy.
- Profilaktyka logopedyczna:
  - znaczenie wczesnej profilaktyki logopedycznej;
  - zakresy profilaktyki logopedycznej;
  - możliwości wykorzystania ćwiczeń ortofonicznych w pracy z dziećmi prawidłowo rozwijającymi się i dziećmi z zakłóceniami rozwoju i zaburzeniami mowy;
  - rodzaje ćwiczeń ortofonicznych;
  - cele i rodzaje ćwiczeń oddechowych;
  - cele i rodzaje ćwiczeń oddechowo-fonacyjnych;
  - cele i rodzaje ćwiczeń fonacyjnych;
  - cele i rodzaje ćwiczeń słuchowych;
  - cele i rodzaje ćwiczeń usprawniających narządy mowy;
  - cele i rodzaje ćwiczeń artykulacyjnych.
- Metodyka ogólna diagnozy i terapii logopedycznej:
  - diagnoza, etapy diagnozy logopedycznej;
  - badania podstawowe i uzupełniające;
  - terapia logopedyczna – pojęcie;
  - zasady terapii logopedycznej;
  - metody terapii;
  - techniki w terapii logopedycznej.
- Wspomaganie opóźnionego rozwoju mowy:
  - wyjaśnienie pojęcia „opóźniony rozwój mowy”;
  - przyczyny opóźnionego rozwoju mowy (zewnętrzne, wewnętrzne);
  - rodzaje opóźnionego rozwoju mowy (samoistny, niesamoistny);
  - kształtowanie się, rozwój i wspomaganie rozwoju mowy u dzieci niedosłyszących;
  - kształtowanie się, rozwój i wspomaganie rozwoju mowy u dzieci upośledzonych umysłowo.
- Dyslalia:
  - różnorodność definicji i wyjaśnień terminu „dyslalia”;
  - podziały dyslalii ze względu na różne kryteria;
  - przyczyny dyslalii;
  - metody badania zaburzeń artykulacji;
  - etapy pracy korekcyjnej zaburzonej artykulacji
- Jąkanie:
  - wyjaśnienie pojęć: płynność, niepłynność mówienia;
  - rodzaje niepłynności;
  - wyjaśnienie pojęć: jąkanie, rozwojowa niepłynność mówienia;
  - przyczyny i symptomy jąkania;
  - diagnoza jąkania;
  - metody usuwania jąkania.
- Zaburzenia mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
- Zaburzenia mowy dzieci niedosłyszących i głuchych. Postępowanie wspomagające ucznia z zaburzeniami słuchu.
- Zaburzenia mowy w autyzmie.
- Mutyzm:
  - definicja, istota, przyczyny mutyzmu wybiórczego, charakterystyczne objawy, stopnie mutyzmu, sytuacja dziecka z mutyzmem w przedszkolu, szkole, domu, terapia.
- Afazja:
  - istota i rodzaje afazji;
  - objawy zaburzeń u dzieci i dorosłych;
  - metody diagnozy afazji;
  - terapia afazji.
- Dysartria:
  - istota i rodzaje dysartrii;
  - postępowanie diagnostyczne i terapeutyczne w anartrii i dysartrii.
- Psychospołeczna sytuacja osób z zaburzeniami mowy:

- dziecko z zaburzeniami mowy w roli ucznia, związek zaburzeń mowy z trudnościami w nauce;
  - dziecko z zaburzeniem mowy w roli kolegi;
  - zakresy współpracy logopedy, rodziców i wychowawców;
  - psychospołeczne następstwa zaburzeń mowy.
- Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu – dysleksja:
- Funkcje prawej i lewej półkuli mózgu, kształtowanie się lateralizacji funkcji mózgowych, kształtowanie się przewagi lewej półkuli w funkcji mowy w ontogenezie;
  - Koncepcje przyczyn dysleksji – omówienie wyników najnowszych badań neuropsychologicznych;
  - Definicja dysleksji oraz jej objawy. Dysleksja syntagmatyczna i paradygmatyczna – definicje, pojęcia, objawy;
  - Diagnoza dysleksji. Działania zapobiegające rozwojowi dysleksji w ramach wczesnej interwencji logopedycznej – ryzyko dysleksji;
  - Praca z dzieckiem z dysleksją syntagmatyczną lub paradygmatyczną. Ćwiczenia funkcji poznawczych, w tym: sekwencji, kategoryzacji, lateralizacji, analizy syntezy wzrokowej i słuchowej, operacji myślowych, pamięci sekwencyjnej i symultanicznej, odwracanie w przestrzeni.
  - Dziecko dyslektyczne w szkole: uprawnienia, formy pomocy, akty prawne, zasady oceniania, tworzenie minimum programowego.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy z dziećmi i młodzieżą ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się
Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna specjalistyczną nomenklaturę w zakresie specyficznych trudności w uczeniu się
- Rozumie specyfikę pracy z dziećmi z dysleksją, dysgrafią, dysortografią i dyskalkulią;
- Zna objawy i trudności charakterystyczne dla dysleksji, dysgrafii, dysortografii i dyskalkulii i właściwie je interpretuje
- Posiada umiejętność prowadzenia działań profilaktycznych dla dzieci i uczniów zagrożonych specyficznymi trudnościami w nauce;
- Posiada umiejętność diagnozowania ryzyka dysleksji
- Dokonuje wyboru skutecznych sposobów pracy z dziećmi ze specyficznymi trudnościami w nauce na etapie wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej;
- Potrafi zaplanować, przeprowadzić i właściwie zinterpretować badanie lateralizacji dziecka
- Prezentuje właściwą postawę wobec różnorodnych potrzeb uczniów i gotowość do doskonalenia się w zakresie ich wspierania.

Treści programowe dla zajęć:

- Specjalistyczna nomenklatura w zakresie specyficznych trudności w uczeniu się
- Zapoznanie ze specyfiką pracy z dziećmi z dysleksją, dysgrafią, dysortografią i dyskalkulią; Zasady metody i formy pracy z dziećmi ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; organizacja i prowadzenie zajęć korekcyjno- kompensacyjnych; inne formy zajęć wspomagających dzieci ze SPE; tworzenie scenariuszy zajęć dla dzieci z poszczególnymi formami SPE
- Charakterystyka objawów i trudności specyficznych dla dysleksji, dysgrafii, dysortografii i dyskalkulii
- Projektowanie i prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i uczniów zagrożonych specyficznymi trudnościami w nauce; stosowanie wczesnej nauki czytania jako profilaktyki dysleksji
- Diagnozowanie ryzyka dysleksji w oparciu o skalę M. Bogdanowicz i test SWM; Dokonywanie interpretacji wyników
- Diagnoza lateralizacji dziecka w wieku przedszkolnym; projektowanie i przeprowadzenie badania oraz interpretacja wyników
- Skuteczne sposoby pracy z dziećmi ze specyficznymi trudnościami w nauce na etapie wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej; wybór odpowiednich programów i pomocy terapeutycznych

Nazwa zajęć: Metodyka pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie definicje i pojęcia dotyczące uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym z niepełnosprawnością, z dziećmi z wadami słuchu, wzroku,
- Wie, jakie sposoby dostosowania metod i form kształcenia są możliwe do zastosowania w odniesieniu do dzieci z różnorodnymi niepełnosprawnościami, specyficznymi trudnościami w nauce oraz innymi kategoriami specjalnych potrzeb edukacyjnych.

- Potrafi sporządzić WOPFU (wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia) oraz IPET (indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny) w odniesieniu do uczniów z niepełnosprawnościami
- Potrafi koordynować pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie kształcenia włączającego, integracyjnego i segregacyjnego
- Projektuje sposoby dostosowania procesu edukacyjnego dla uczniów z różnorodnymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Prezentuje postawę zrozumienia i gotowości do konstruktywnego wspomagania uczniów ze SPE i ich rodzin

Treści programowe dla zajęć:

- Definicje i pojęcia dotyczące uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym z niepełnosprawnością w ujęciu wybranych autorów; Rozumienie tychże w ujęciu ORE
- Organizacja procesu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dzieci i uczniów z różnymi zaburzeniami rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych
- Sposoby dostosowania metod i form kształcenia są możliwe do zastosowania w odniesieniu do dzieci z różnorodnymi niepełnosprawnościami, specyficznymi trudnościami w nauce oraz innymi kategoriami specjalnych potrzeb edukacyjnych.
- Zasady sporządzania WOPFU (wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia) oraz IPET (indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny) w odniesieniu do uczniów z niepełnosprawnościami
- Projektowanie zajęć edukacyjnych, stosowanie niestandardowych rozwiązań konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej
- Projektowanie sposobów dostosowania procesu edukacyjnego dla uczniów z różnorodnymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Nazwa zajęć: Metodyka pracy z osobami niedostosowanymi i problemami z adaptacją

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Wie, jak dostosowywać wymagania społeczno- emocjonalno- edukacyjno- wychowawcze do możliwości uczniów z niedostosowaniem.
- Rozpoznaje trudności adaptacyjne i potrafi znaleźć metody i sposoby na ich przezwycięzenie
- Stosuje metody i sposoby docierania do podopiecznych z problemami sfery emocjonalno-wolicjonalnej, behawioralnej i społecznej w celu zapobiegania demoralizacji i innym zaburzeniom w zachowaniu.

Treści programowe dla zajęć:

- Pedagog w roli korektora niekorzystnych czynników socjokulturowych i zagrożeń niedostosowaniem.
- Droga do adaptacji i zasad współżycia – Autorski studencki projekt „Zadialoguj”
- Funkcja wyzwań i zadań w umożliwieniu adaptacji i rekonstrukcji osobowości osoby niedostosowanej
- Giełda pomysłów na projekty profilaktyczne : np.Hejt- spirala nienawiści - słowa, które ranią i prowadzą do demoralizacji.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy z uczniem z zaburzeniami zachowania lub emocji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna charakterystykę i sposób diagnozowania zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów;
- Potrafi wskazać najczęstsze przyczyny występowania zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów
- Potrafi rozpoznać symptomy zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów oraz koordynować proces diagnostyczny w tym zakresie
- Potrafi zaprojektować i prowadzić zajęcia o charakterze terapeutycznym oraz właściwie postępować z uczniem zaburzonym w warunkach pracy w warunkach klasowo- szkolnych
- Jest przygotowany do współpracy z rodziną ucznia z zaburzeniami zachowania lub emocji oraz podmiotami środowiska lokalnego.
- Dostrzega sens, wartość i potrzebę podejmowania działań o charakterze terapeutycznym w najbliższym środowisku lokalnym

Treści programowe dla zajęć:

- Charakterystyka i sposób diagnozowania zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów;

- Najczęstsze przyczyny występowania zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów; Rozpoznawanie symptomów zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i uczniów oraz koordynowanie procesu diagnostycznego w tym zakresie
- Projektowanie i prowadzenie zajęć o charakterze terapeutycznym oraz właściwie postępowanie z uczniem zaburzonym w warunkach klasowo- szkolnych
- Warunki i zasady współpracy z rodziną ucznia z zaburzeniami zachowania lub emocji oraz podmiotami środowiska lokalnego.
- Organizowanie działań o charakterze terapeutycznym w najbliższym środowisku lokalnym

Nazwa zajęć: Metodyka zajęć grupowych – trening umiejętności społecznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Stosuje procedury prowadzenia Treningu Umiejętności Społecznych oraz cele prowadzenia zajęć grupowych z dziećmi z zaburzeniami funkcjonowania społecznego
- Stosuje założenia metodyczne dla zajęć grupowych oraz etapy Treningu Umiejętności Społecznych
- Posiada umiejętność planowania i prowadzenia zajęć TUS w grupach dla dzieci i dla młodzieży
- Posiada umiejętność efektywnej komunikacji w pracy z grupą
- Potrafi dokonywać kwalifikacji poszczególnych dzieci i uczniów do grup terapeutycznych
- Zachowuje się w sposób profesjonalny i przestrzega zasad etyki w pracy z grupą

Treści programowe dla zajęć:

- Procedury prowadzenia Treningu Umiejętności Społecznych oraz cele prowadzenia zajęć grupowych z dziećmi z zaburzeniami funkcjonowania społecznego
- Założenia metodyczne dla zajęć grupowych oraz etapy Treningu Umiejętności Społecznych
- Planowanie i prowadzenie zajęć TUS w grupach dla dzieci i dla młodzieży
- Zasady efektywnej komunikacji w pracy z grupą
- Wytyczne do kwalifikacji poszczególnych dzieci i uczniów do grup terapeutycznych
- Zasady profesjonalnego i etycznego zachowania w pracy z grupą

Nazwa zajęć: Podstawy edukacji integracyjnej i włączającej

- Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:
- wyjaśnia idee integracji i inkluzji dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w edukacyjnym i społecznym funkcjonowaniu
- zna założenia edukacji integracyjnej i włączającej w polskim systemie oświatowym
- Omawia rozwiązania służące wdrażaniu edukacji integracyjnej i włączającej

Treści programowe dla zajęć:

- Założenia edukacji integracyjnej i włączającej oraz warunki jej realizacji.
- Sposoby wdrażania edukacji integracyjnej i włączającej praktyce pedagogicznej z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym przy wdrażaniu edukacji integracyjnej i włączającej; możliwości uzyskiwania wsparcia.

Nazwa zajęć: Podstawy interwencji kryzysowej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia kryzysu i interwencji kryzysowej oraz różnice między interwencją kryzysową a innymi działaniami pomocowymi i terapeutycznymi.
- Zna i rozumie wybrane typologie sytuacji krytycznych oraz dynamikę rozwijającego się kryzysu i jego wpływu na uczestników.
- Potrafi wskazać sygnały świadczące o zbliżającym się kryzysie oraz objawy wystąpienia kryzysu.
- Potrafi omówić i zastosować w praktyce zasady podejmowania działań interwencyjnych w zależności od rodzaju sytuacji kryzysowej.
- Zna i rozumie modele interwencji kryzysowej i różnice między nimi.
- Wykazuje gotowość do podjęcia podstawowych działań interwencyjnych w sytuacji wystąpienia kryzysu w celu zminimalizowania strat ofiar i przekazania ich profesjonalnym służbom.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę kryzysu.
- Wprowadzenie w problematykę interwencji kryzysowej
- Interwencje kryzysowe wobec indywidualnych osób (agresja, trauma, zachowania autoagresywne i suicydalne).
- Interwencje kryzysowe wobec rodzin (uzależnienia, przemoc).
- Interwencje kryzysowe wobec grup w sytuacji krytycznej (katastrofa, kataklizm, akt terrorystyczny).
- Modele prowadzenia interwencji kryzysowej.

Nazwa zajęć: Podstawy logopedii w zawodzie pedagoga

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawową terminologię logopedyczną pozwalającą analizować zjawiska związane z komunikacją językową.
- Zna współczesne poglądy dotyczące logopedii – jej przedmiot, zakres zainteresowań, miejsce wśród innych nauk.
- Dokonuje klasyfikacji zaburzeń mowy, potrafi rozróżnić zaburzenia komunikacji – identyfikuje istotę, objawy, przyczyny
- Rozróżnia zasady, metody i techniki pracy logopedycznej, potrafi je analizować w odniesieniu do sytuacji diagnostycznej i terapeutycznej.
- Zdobywa umiejętność inicjowania działań profilaktycznych i terapeutycznych w przypadku zaburzeń w zakresie komunikacji u dzieci.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do logopedii: etymologia terminu „logopedia”; przedmiot logopedii, zadania logopedii; interdyscyplinarny charakter logopedii; rozwój logopedii w Polsce i na świecie; prekursorzy polskiej logopedii; zawód i miejsca pracy logopedy
- Mowa jako przedmiot zainteresowań logopedii: logopedyczne definicje terminu „mowa”; składniki mowy: język, mówienie, tekst słowny, rozumienie; powstawanie mowy: mózgowa organizacja mowy, udział aparatu oddechowego, aparatu fonacyjnego i aparatu artykulacyjnego.
- Wyjaśnienie pojęć: zaburzenie mowy, wada mowy, wada wymowy, błędy wymowy, itp.
- Zaburzenia mowy. Klasyfikacje zaburzeń mowy: przyczynowe klasyfikacje zaburzeń mowy (na przykładzie klasyfikacji I. Styczek); objawowo - przyczynowe klasyfikacje zaburzeń mowy (na przykładzie klasyfikacji L. Kaczmarka); „Logopedyczna klasyfikacja zaburzeń mowy” S. Grabiasa; zaburzenia mowy w Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10; zaburzenia mowy w Diagnostycznej i Statystycznej Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczných DSM-IV; propozycje Międzynarodowego Towarzystwa Logopedów i Foniatorów.
- Rozwój sprawności językowych i komunikacyjnych dziecka: kształtowanie się i okresy prawidłowego rozwoju mowy, ich charakterystyka (okres przygotowawczy, okres melodii, okres sygnału jednoklasowego, okres sygnału dwuklasowego, okres swoistej mowy dziecięcej); „kalendarz” mowy dziecka; warunki prawidłowego rozwoju mowy.
- Profilaktyka logopedyczna: znaczenie wczesnej profilaktyki logopedycznej; zakresy profilaktyki logopedycznej; możliwości wykorzystania ćwiczeń ortofonicznych w pracy z dziećmi prawidłowo rozwijającymi się i dziećmi z zakłóceniami rozwoju i zaburzeniami mowy; rodzaje ćwiczeń ortofonicznych; cele i rodzaje ćwiczeń oddechowych; cele i rodzaje ćwiczeń oddechowo-fonacyjnych; cele i rodzaje ćwiczeń fonacyjnych; cele i rodzaje ćwiczeń słuchowych; cele i rodzaje ćwiczeń usprawniających narządy mowy; cele i rodzaje ćwiczeń artykulacyjnych.
- Metodyka ogólna diagnozy i terapii logopedycznej: diagnoza, etapy diagnozy logopedycznej; badania podstawowe i uzupełniające; terapia logopedyczna – pojęcie; zasady terapii logopedycznej; metody terapii; techniki w terapii logopedycznej.
- Wspomaganie opóźnionego rozwoju mowy: wyjaśnienie pojęcia „opóźniony rozwój mowy”; przyczyny opóźnionego rozwoju mowy (zewnętrzne, wewnętrzne); rodzaje opóźnionego rozwoju mowy (samoistny, niesamoistny); kształtowanie się, rozwój i wspomaganie rozwoju mowy u dzieci niedosłyszących; kształtowanie się, rozwój i wspomaganie rozwoju mowy u dzieci upośledzonych umysłowo.
- Dyslalia: różnorodność definicji i wyjaśnień terminu „dyslalia”; podziały dyslalii ze względu na różne kryteria; przyczyny dyslalii; metody badania zaburzeń artykulacji; etapy pracy korekcyjnej zaburzonej artykulacji
- Jąkanie: wyjaśnienie pojęć: płynność, niepłynność mówienia; rodzaje niepłynności; wyjaśnienie pojęć: jąkanie, rozwojowa niepłynność mówienia; przyczyny i symptomy jąkania; diagnoza jąkania; metody usuwania jąkania.
- Zaburzenia mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
- Zaburzenia mowy dzieci niedosłyszących i głuchych. Postępowanie wspomagające ucznia z zaburzeniami słuchu.
- Zaburzenia mowy w autyzmie.

- Mutyzm:
definicja, istota, przyczyny mutyzmu wybiórczego, charakterystyczne objawy, stopnie mutyzmu, sytuacja dziecka z mutyzmem w przedszkolu, szkole, domu, terapia.
- Afazja:
istota i rodzaje afazji; objawy zaburzeń u dzieci i dorosłych; metody diagnozy afazji; terapia afazji.
- Dysartria:
istota i rodzaje dysartrii; postępowanie diagnostyczne i terapeutyczne w anartrii i dysartrii.
- Psychospołeczna sytuacja osób z zaburzeniami mowy:
dziecko z zaburzeniami mowy w roli ucznia, związek zaburzeń mowy z trudnościami w nauce; dziecko z zaburzeniem mowy w roli kolegi; zakresy współpracy logopedy, rodziców i wychowawców; psychospołeczne następstwa zaburzeń mowy.
- Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu - dysleksja
- Funkcje prawej i lewej półkuli mózgu, kształtowanie się lateralizacji funkcji mózgowych, kształtowanie się przewagi lewej półkuli w funkcji mowy w ontogenezie; Koncepcje przyczyn dysleksji – omówienie wyników najnowszych badań neuropsychologicznych; Definicja dysleksji oraz jej objawy. Dysleksja syntagmatyczna i paradygmatyczna – definicje, pojęcia, objawy; Diagnoza dysleksji. Działania zapobiegające rozwojowi dysleksji w ramach wczesnej interwencji logopedycznej – ryzyko dysleksji; Praca z dzieckiem z dysleksją syntagmatyczną lub paradygmatyczną. Ćwiczenia funkcji poznawczych, w tym: sekwencji, kategoryzacji, lateralizacji, analizy syntezy wzrokowej i słuchowej, operacji myślowych, pamięci sekwencyjnej i symultanicznej, odwracanie w przestrzeni. Dziecko dyslektyczne w szkole: uprawnienia, formy pomocy, akty prawne, zasady oceniania, tworzenie minimum programowego.

Nazwa zajęć: **Podstawy neuropsychologii**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Stosuje wiedzę z zakresu neuropsychologii - zna jej genezę, obszary, podstawową terminologię oraz umiejscowienie w obszarze innych dziedzin nauk o funkcjonowaniu człowieka i powiązaniach z nimi.
- Zna i potrafi w usystematyzowany sposób określić obszary diagnozy neuropsychologicznej w kontekście psychopatologii i neuropatologii w toku rozwoju człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem procesów rozwoju dzieci i młodzieży.
- Zna i potrafi zidentyfikować obszary zaburzeń neuropsychologicznych u dzieci i młodzieży na podstawie prowadzonych u dzieci i młodzieży oddziaływań z zakresu obserwacji i diagnozy pedagogicznej.
- Stosuje wiedzę zakresu podstaw neuropsychologii niezbędną przy projektowaniu oddziaływań edukacyjnych, korekcyjnych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych i profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży w zaburzeniach w rozwoju i funkcjonowaniu psychofizycznym.
- Potrafi współpracować z innymi specjalistami w toku diagnozy i korekty neuropsychologicznej w oparciu o posiadaną wiedzę oraz wyniki własnego rozpoznania pedagogicznego.
- Jest gotów aktywnie pogłębiać swoją wiedzę o aktualne informacje naukowe z zakresu funkcjonowania neuropsychologicznego człowieka w oparciu o zróżnicowane interdyscyplinarne źródła wiedzy i jest gotów wyciągać z niej wnioski do doskonalenia własnego warsztatu pracy.

Treści programowe dla zajęć:

- Neuropsychologia jako dziedzina nauki – geneza historyczna, obszary wiedzy i jej zastosowania w diagnozie, terapii, edukacji i rehabilitacji, podstawowa terminologia .
- Miejsce i rola neuropsychologii wśród innych dziedzin nauk o funkcjonowaniu człowieka, powiązania interdyscyplinarne.
- Wpływ rozwoju metod neuroobrazowania na badania i potęgę w wiedzy z zakresu neuropsychologii.
- Anatomiczne podstawy prawidłowej mózgowej organizacji poszczególnych funkcji psychicznych.
- Neurofizjologiczne podstawy prawidłowej mózgowej organizacji poszczególnych funkcji psychicznych.
- Neuropsychologiczne objawy uszkodzeń i chorób OUN:
zaburzenia funkcji językowych, poznawczych, psychomotorycznych i wykonawczych, zaburzenia pamięci, zaburzenia osobowości i świadomości.
- Powiązania psychopatologicznych zaburzeń funkcjonowania człowieka z anatomią i fizjologią OUN.
- Psychopatologia i neuropatologia w toku rozwoju procesów rozwoju dzieci i młodzieży.
- Obszary diagnozy neuropsychologicznej w kontekście psychopatologii i neuropatologii rozwojowej dzieci i młodzieży.
- Postawy metod i narzędzi stosowanych w diagnozie neuropsychologicznej.

- Terapia neuropsychologiczna w procesie neurorehabilitacji uszkodzeń i chorób OUN. Wybrane metody skutecznej terapii neuropsychologicznej w leczeniu urazów, schorzeń neurologicznych i zaburzeń neurorozwojowych.
- Identyfikacja potencjalnych zaburzeń neuropsychologicznych u dzieci i młodzieży na podstawie prowadzonych oddziaływań z zakresu obserwacji i diagnozy pedagogicznej.
- Możliwości zastosowania wiedzy z zakresu podstaw neuropsychologii przy projektowaniu oraz korygowaniu i modyfikowaniu oddziaływań:
  - edukacyjnych,
  - korekcyjnych,
  - terapeutycznych
  - psychoedukacyjnych,
  - profilaktycznychwobec dzieci i młodzieży w zaburzeniach w rozwoju i funkcjonowaniu psychofizycznym.
- Znaczenie współpracy pedagoga z innymi specjalistami w toku diagnozy i korekty neuropsychologicznej w oparciu o posiadaną wiedzę z zakresu neuropsychologii.
- Doskonalenie wiedzy i kompetencji zawodowych pedagoga w kontekście zdobywania wiedzy o postępach naukowych w zakresie neuropsychologii i dziedzin pokrewnych. Znaczenie wiedzy o funkcjonowaniu OUN dla pracy pedagoga i nauczyciela.

Nazwa zajęć: **Podstawy pedagogiki korekcyjnej**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje pedagogikę korekcyjną, zna cele, etapy i rodzaje diagnozy pedagogicznej i terapii pedagogicznej i wyjaśnia znaczenie terapii pedagogicznej w procesie rozwoju i uczenia się jednostki;
- zna rodzaje zaburzeń, przyczyny i objawy najczęstszych trudności edukacyjnych i potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki korekcyjnej w celu dokonania analizy trudności w uczeniu się uczniów;
- posiada podstawową wiedzę na temat metod, form, zasad, strategii pracy korekcyjno-kompensacyjnej z dzieckiem/ucniem ze specyficznymi i niespecyficznymi trudnościami w uczeniu się i potrafi je dostosować adekwatnie do możliwości psychofizycznych dziecka oraz specyfiki przejawianych trudności;
- opisuje sylwetkę pedagoga terapeuty w kategoriach jego kompetencji, predyspozycji osobowościowych, realizowanych zadań;
- jest przygotowany do aktywnego, odpowiedzialnego podejmowania działań pedagogicznych mających na celu pracę korekcyjno-kompensacyjną z dzieckiem/ucniem z trudnościami w uczeniu się (diagnoza, projektowanie, realizacja), a także jest zdolny do porozumiewania się z osobami uczestniczącymi w procesie wsparcia i terapii;
- wykazuje zrozumienie i wrażliwość oraz gotowość do działania na rzecz dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami, a także dostrzega i formułuje typowe dylematy moralne i etyczne związane z pracą nauczyciela, nauczyciela-wychowawcy i nauczyciela-terapeuty.

Treści programowe dla zajęć:

- Pedagogika korekcyjna jako dziedzina pedagogiki, przedmiot i zadania pedagogiki korekcyjnej. Metody i techniki badań pedagogicznych w pedagogice korekcyjnej. Podstawowe pojęcia – ich różnicowanie i rozumienie. Terapia i wychowanie – relacja terminów. Wybrane koncepcje pedagogiczne w rozwoju myśli terapeutycznej. Terapia pedagogiczna – założenia i praktyka edukacyjna. Rozwój działań terapeutycznych w ujęciu historycznym.
- Rozwój psychoruchowy dziecka - prawidłowości i zaburzenia, modele
- Rodzaje trudności w rozwoju i uczeniu się. Przyczyny i objawy zaburzeń emocjonalnych i w zachowaniu, zaburzeń komunikacji językowej, zaburzeń ze spektrum autyzmu, zaburzeń sensorycznych, motorycznych, niepełnosprawności intelektualnej, zaburzeń związanych z przewlekłą chorobą somatyczną, sprzężonych niepełnosprawności, zaburzeń neurodynamiki itp., a proces nauczania-uczenia się. Ujęcia definicyjne i orientacje teoretyczne.
- Charakterystyka trudności w uczeniu się. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu – dysleksja rozwojowa. Czytanie i pisanie jako złożone czynności psychiczne. Przyczyny specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu. Funkcjonowanie szkolne ucznia z zakłóceniami rozwoju psychoruchowego. Trudności w uczeniu się a zaburzenia zachowania. Uczeń z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej. Zachowania agresywne – wybrane aspekty. Lateralizacja i jej typy, objawy trudności w zaburzonej lateralizacji. Leworęczność.
- Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – definiowanie i organizacja. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne jako pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Organizowanie i realizacja zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Diagnozowanie pedagogiczne. Kwalifikowanie uczniów.

Opracowanie programu. Przygotowanie scenariusza i konspektu. Konstruowanie karty terapeutycznej ucznia. Miejsce realizacji zajęć i jego aranżacja. Zasady prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Wybrane programy do terapii pedagogicznej.

- Programy, metody i ćwiczenia do pracy korekcyjno-kompensacyjnej Usprawnianie i korygowanie funkcji percepcyjno-motorycznych i językowych:
- Praca korekcyjno-kompensacyjna – Helena Skibińska. System percepcyjno-motoryczny – Newell C. Kephart. Propozycje ćwiczeń – Jadwiga Jastrząb. Metoda dobrego startu – Marta Bogdanowicz. Program rozwijania świadomości fonologicznej – Alicja Maurer. Postępowanie korekcyjno-wychowawcze wobec dzieci leworęcznych. Program rozwijający percepcję wzrokową – Marianne Frostig i David Horne. Usprawnianie i doskonalenie procesu czytania i pisania: Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu – Irena Czajkowska i Kazimierz Herda. Praca wyrównawcza – Teresa Gąsowska i Zofia Pietrzak-Stępkowska. Ćwiczenia ułatwiające naukę czytania i pisania – Krystyna Grabałowska, Jadwiga Jastrząb, Janina Mickiewicz i Maria Wojak. Koncepcja reedukacji – Barbara Zakrzewska. Metoda 18 struktur wyrazowych – Ewa Kujawa i Maria Kurzyńska. Nowatorskie metody nauki czytania i pisania: Metoda nauki czytania globalnego – Glenn Doman. Symultaniczno-sekwencyjna metoda nauki czytania – Jagoda Cieszyńska. Wertykalna metoda czytania – Jadwiga Włodek-Chronowska. Nauka czytania i pisania – Irena Majchrzak. Metoda fonetyczno-literowo-barwna – Bronisław Rocławski. Metoda barwno-dźwiękowa – Helena Metera .
- Działania wychowawczo-terapeutyczne w redukowaniu trudności uczniów. Techniki relaksacji – rozwój i ich zastosowanie w praktyce szkolnej. Relaksacja w terapii pedagogicznej – przegląd piśmiennictwa. Wybrane techniki i ćwiczenia relaksacyjne. Zasady stosowania relaksacji w pracy nauczyciela. Praca wychowawczo-terapeutyczna z uczniem z ADHD. Praca wychowawczo-terapeutyczna z uczniem agresywnym
- Wybrane metody wspomagające terapię pedagogiczną
- Sylwetka i przygotowanie zawodowe pedagoga korekcyjnego. Kompetencje, cechy osobowe, predyspozycje zawodowe nauczyciela terapeuty. Warsztat terapeutyczny nauczyciela.
- Zabawa jako droga do nawiązania kontaktu z dzieckiem podczas pracy terapeutycznej.

Nazwa zajęć: Praca z dzieckiem zdolnym w edukacji włączającej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Charakteryzuje ucznia zdolnego i potrafi określić jego specjalne potrzeby edukacyjne jak również zna i rozumie kompleksowe programy identyfikacji dziecka zdolnego
- Zna i wskazuje określone przyczyny leżące u podstaw niepowodzeń szkolnych oraz trudności w sferze emocjonalno-społecznej uczniów zdolnych
- Zna różnorodne formy wsparcia dziecka zdolnego, w tym metody planowania samodzielnej nauki u ucznia zdolnego
- Zna i charakteryzuje różne koncepcje kształcenia uczniów zdolnych jak również potrafi wskazać programy edukacyjne rozwijające różnorodne zdolności dzieci oraz sprzyjające integracji dzieci w grupie zróżnicowanej
- Zna i charakteryzuje różne szkolne systemy wspierania zdolności uczniów w Polsce i na świecie

Treści programowe dla zajęć:

- Uczeń zdolny jako dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- Diagnozowanie zdolności – kompleksowe programy identyfikacji dziecka zdolnego
- Niepowodzenia szkolne oraz trudności w sferze emocjonalno-społecznej uczniów zdolnych – syndrom nieadekwatnych osiągnięć
- Różnorodne formy wsparcia dziecka zdolnego, w tym metody planowania samodzielnej nauki rozwijające poczucie własnej skuteczności u ucznia zdolnego
- Procesy motywacyjne a wybitne osiągnięcia dziecka zdolnego
- Przygotowanie nauczycieli do pracy z dzieckiem zdolnym a koncepcje kształcenia uczniów zdolnych
- Szkolny system wspierania zdolności uczniów – przykłady dobrych praktyk w Polsce i na świecie
- Programy edukacyjne rozwijające różnorodne zdolności dzieci oraz sprzyjające integracji dzieci w grupie zróżnicowanej

Nazwa zajęć: Prawne podstawy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Analizuje wiedzę na temat obowiązujących w polskim systemie edukacji przepisów ustawowych i wykonawczych regulujących planowanie, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkołach i placówkach.

- Rozumie cele udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jej adresatów oraz mechanizmy planowania i udzielania.
- Potrafi scharakteryzować różne rodzaje specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Potrafi scharakteryzować różne rodzaje i etapy diagnozy potrzeb i możliwości psychofizycznej dziecka i ucznia w kontekście planowania pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- Potrafi współpracować z innymi nauczycielami i specjalistami w toku określania indywidualnych potrzeb objęcia dziecka lub ucznia pomocą psychologiczno - pedagogiczną

Treści programowe dla zajęć:

- Obowiązujące aktualne przepisy prawa w zakresie planowania, organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej - podstawy ustawowe i przepisy wykonawcze.
- Potrzeby i możliwości udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla dzieci i uczniów z różnorodnymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Pomoc psychologiczno pedagogiczna adresowana dla dzieci i uczniów w kontekście realizacji: kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.
- Istota i cele oraz adresaci pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- Sposoby i narzędzia rozpoznawania potrzeb edukacyjno – rozwojowych i możliwości psychofizycznych oraz czynników środowiskowych w celu objęcia dzieci i młodzieży pomocą psychologiczno – pedagogiczną. Zadania i odpowiedzialność nauczycieli, wychowawców i specjalistów.
- Osoby i podmioty odpowiedzialne w świetle przepisów prawa za planowanie, organizowanie i udzielanie oraz współorganizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Rola i zadania dyrektora w obszarze wspomagania efektywności udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- Podstawy objęcia dziecka lub ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną.
- Bieżąca praca z dzieckiem i uczniem oraz zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów jako podstawowe sposoby udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- Określone przepisami prawa formy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przedszkolu – charakterystyka, adresaci, realizatorzy, normy organizacyjne:
  - zajęcia rozwijające uzdolnienia;
  - zajęcia specjalistyczne
  - zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego;
  - porady i konsultacje.
- Określone przepisami prawa formy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole – charakterystyka, adresaci, realizatorzy, normy organizacyjne:
  - klasy terapeutyczne
  - zajęcia rozwijające uzdolnienia;
  - zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się;
  - zajęcia dydaktyczno wyrównawcze;
  - zajęcia specjalistyczne;
  - zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej
  - zindywidualizowana ścieżka kształcenia;
  - porady i konsultacje;
  - warsztaty.
- Określone przepisami prawa formy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w placówce – charakterystyka, adresaci, realizatorzy, normy organizacyjne:
  - zajęcia rozwijające uzdolnienia;
  - zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się;
  - zajęcia specjalistyczne;
  - zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej
  - porady i konsultacje;
  - warsztaty.
- Określone przepisami prawa formy udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole dla dorosłych:
  - zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
  - porady i konsultacje;
  - warsztaty i szkolenia.

- Formy i cele pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej w przedszkolu, szkole i placówce rodzicom i nauczycielom:
  - porady;
  - konsultacje;
  - warsztaty;
  - szkolenia.
- Indywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualizowana ścieżka kształcenia – nowa forma pomocy psychologiczno – pedagogicznej – charakterystyka organizacji i udzielania.
- Charakterystyka i przebieg procesu organizowania i ewaluacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Prawidłowe dokumentowanie powadzonych działań.
- Sposób i znaczenie współpracy z poradnią psychologiczno – pedagogiczną w procesie około – i post-diagnostycznym. Procedura wnioskowania o pogłębienie diagnozy w sytuacji braku efektywności udzielanej przez szkołę lub placówkę pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Nazwa zajęć: Profilaktyka w terapii pedagogicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi scharakteryzować różnorodne działania edukacyjne, wychowawcze, opiekuńcze oraz pomocowe z zakresu profilaktyki w terapii pedagogicznej
- Zna przyczyny, objawy i stadia niepowodzeń szkolnych
- Zna zasady konstruowania programów profilaktycznych w edukacji i potrafi je wdrożyć w praktyce pedagogicznej, opierając się na zasadach udanej współpracy nauczycieli oraz specjalistów z rodzicami w ramach działań profilaktycznych
- Potrafi scharakteryzować różnorodne zadania i procedury stosowane w ramach działalności terapeutycznej w odniesieniu do profilaktyki niepowodzeń szkolnych
- Potrafi scharakteryzować różnorodne metody wykorzystywane w pracy pedagogicznej z zakresu profilaktyki niepowodzeń szkolnych oraz trudności adaptacyjnych
- Wskazuje i opisuje indywidualne oraz zespołowe działania specjalistów w zakresie profilaktyki w terapii pedagogicznej

Treści programowe dla zajęć:

- Wielowymiarowość działań profilaktyczno-terapeutycznych
- Działania edukacyjne, wychowawcze, opiekuńcze oraz pomocowe z zakresu profilaktyki w terapii pedagogicznej
- Przyczyny, objawy i stadia niepowodzeń szkolnych
- Zasady konstruowania programów profilaktycznych w edukacji
- Współpraca nauczycieli oraz specjalistów z rodzicami w ramach działań profilaktycznych
- Zadania i procedury stosowane w ramach działalności terapeutycznej w odniesieniu do profilaktyki niepowodzeń szkolnych
- Różnorodne metody wykorzystywane w pracy pedagogicznej z zakresu profilaktyki niepowodzeń szkolnych oraz trudności adaptacyjnych
- Indywidualne oraz zespołowe działania specjalistów w zakresie profilaktyki w terapii pedagogicznej

Nazwa zajęć: Terapia przez kreację artystyczną - muzyczną

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie wpływ muzyki na człowieka
- Zna i rozumie różne techniki, modele i koncepcje muzykoterapii przydatnych w pracy nauczyciela
- Potrafi zastosować model mobilnej rekreacji muzycznej M. Kieryła
- Potrafi stosować różne rodzaje improwizacji muzycznej (wokalna, ruchowa, z wykorzystaniem instrumentarium Orffa) w sytuacjach terapeutycznych
- Posiada umiejętność analitycznego słuchania muzyki pod kątem budowy, nastroju, wpływów pozamuzycznych

Treści programowe dla zajęć:

- Wpływ muzyki na człowieka
- Techniki, modele i metody muzykoterapii.
- Model mobilnej rekreacji muzycznej Macieja Kieryła
- Różne rodzaje improwizacji i ich stosowanie w sytuacji terapeutycznej
- Muzyka – jej elementy, budowa, nastrój, efekty ilustracyjne.

Nazwa zajęć: Terapia przez kreację artystyczną - plastyczną

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna formy interaktywne stymulujące wyobraźnię i kreatywność i określa ich funkcje w zastosowaniach edukacyjnych
- potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę i umiejętności manualne w działaniu ukierunkowanym na wspieranie rozwoju w kontekście wybranych środków plastycznych

Treści programowe dla zajęć:

- Techniki i formy interaktywne w procesie stymulacji wyobraźni i kreatywności w pracy warsztatowej
- Pokaz poszczególnych etapów warsztatu z wykorzystaniem technik rzeźbiarskich i innych technik wizualnych
- Opracowanie i realizacja zajęć plenerowych. Zaanektowanie przestrzeni poprzez środki wyrazu plastycznego

Nazwa zajęć: Terapia przez kreację narracyjno-słowną

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna zasady doboru metod i technik terapii narracyjnej. Potrafi rozpoznać omawiane metody i ocenić ich przydatność i efektywność.
- Umie prawidłowo zaprojektować przebieg procesu biblioterapeutycznego.
- Potrafi zastosować w praktyce elementy bajkoterapii.
- Ma świadomość złożoności procesu biblioterapeutycznego oraz zasad etyki postępowania w terapii narracyjnej. Rozwija umiejętności komunikacji i pracy w grupie.

Treści programowe dla zajęć:

- Terapia narracyjna jako metoda pracy z dzieckiem. Prezentacja najważniejszych metod, technik i materiałów stosowanych w biblioterapii.
- Typy terapii narracyjnej. Możliwości jej zastosowania w różnych obszarach i instytucjach.
- Omówienie przebiegu i sposobu postępowania w terapii narracyjnej. Planowanie etapów procesu biblioterapeutycznego.
- Analiza istniejących, przykładowych i próby tworzenia własnych bajek terapeutycznych, dostosowanych do potrzeb konkretnego dziecka.
- Predyspozycje i umiejętności oraz wyznaczniki etyki zawodowej biblioterapeuty.

Nazwa zajęć: Terapia przez kreację artystyczną teatralną

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Dostrzega potencjał wpływu teatru na człowieka
- Stosuje zabawę w teatr w celach terapeutycznych
- Potrafi zastosować techniki i metody pracy w Modelu Działań Teatralnych (Mdt) dla pobudzania i stymulacji aktywności twórczej dziecka z specyficznymi trudnościami edukacyjnymi
- Prezentuje postawę zrozumienia i gotowości do konstruktywnego wspomaganie uczestników teatroterapii

Treści programowe dla zajęć:

- Wpływ teatru na człowieka
- Zabawy i ćwiczenia teatralne z w procesie wspomaganie rozwoju
- Planowanie i organizacja twórczych zajęć dla dzieci zgodnie z etapami w Modelu Działań Teatralnych: samodzielne realizowanie prostych zadań związanych z tworzeniem scenek improwizowanych
- Kreatywne techniki i ćwiczenia pracy z ciałem i głosem w praktyce warsztatowej

Nazwa zajęć: Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji w Polsce i innych krajach

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Pozna (Zdefiniuje i wyjaśni) pojęcia „specjalne potrzeby edukacyjne (SPE)”, „edukacja włączająca”, „edukacja inkluzyjna”, „równe szanse edukacyjne” określi zakres tych potrzeb i podstawy prawne organizowania edukacji dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w polskim systemie oświaty
- Pozna (wyjaśni) ewolucję podejść edukacyjnych w stronę edukacji włączającej. Model integracyjny a model inkluzyjni ich implementacja
- Pozna i opiszę podejścia wielości ścieżek edukacyjnych, edukację inkluzywną a także inne rozwiązania w ramach systemu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wybranych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych
- Pozna i wyjaśni zakres pomocy psychologiczno - pedagogicznej i ideę kształcenia specjalnego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce, w wybranych krajach europejskich i w Stanach Zjednoczonych

- Na podstawie wytycznych dokona opisu i analizy porównawczej kształcenia, wychowania i form opieki skierowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w dwóch wybranych przez siebie krajach

Treści programowe dla zajęć:

- Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a edukacja włączająca, inkluzyjną w Polsce, Europie i w Stanach Zjednoczonych oraz w wybranych krajach świata – podstawy prawne i ustalenia definicyjne
- Pojęcia i ich zakres - „specjalne potrzeby edukacyjne”, „edukacja włączająca”, „edukacja inkluzyjna”, „równe szanse edukacyjne” w Polsce i w wybranych krajach Europy. Różnice i podobieństwa oraz konsekwencje uwarunkowań definicyjnych dla systemu edukacji w danym kraju.
- Ewolucja, uwarunkowania historyczne i koncepcje podejść edukacyjnych w kształceniu uczniów ze SPE. Model integracyjny a model inkluzyjny i ich implementacja
- Różnorodność światowych rozwiązań edukacyjnych w kształceniu dzieci o SPE – między innymi modele wielościżkowe, inkluzyjne i inne w Polsce, Europie i Stanach Zjednoczonych.
- Pomoc psychologiczno – pedagogiczna dla uczniów ze SPE w Polsce i na świecie
- Kształcenie specjalne w Polsce i na świecie
- Istota zasadności międzynarodowych porównań organizacji i funkcjonowania szkolnictwa specjalnego na świecie – implementacja rozwiązań, modyfikacja, przykłady dobrych praktyk
- Opis i analiza porównawcza kształcenia, wychowania i form opieki skierowanych do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w dwóch wybranych przez studentkę/ studenta krajach

Nazwa zajęć: Warsztat pracy nauczyciela terapeuty

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada umiejętność wyboru i oceny odpowiednich programów terapeutycznych oraz pomocy dla potrzeb pracy z dziećmi ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi
- Potrafi tworzyć autorskie pomoce terapeutyczne
- Profesjonalnie komunikuje się z innymi uczestnikami procesu edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

Treści programowe dla zajęć:

- Wybrane programy terapeutyczne i ocena ich przydatności w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Dobór odpowiednich programów terapeutycznych oraz pomocy dla potrzeb pracy z dziećmi ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi
- Tworzenie własnych pomocy terapeutycznych dla potrzeb dzieci z określonymi dysfunkcjami
- Zasady profesjonalnej komunikacji z innymi uczestnikami procesu edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji z rodzicami

Nazwa zajęć: Warsztat rozwoju osobistego pedagoga - terapeuty

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi ocenić własne kompetencje, umiejętności i zasoby wewnętrzne w procesie samopoznania i samodoskonalenia
- Zna teoretyczne i praktyczne aspekty tworzenia wewnętrznego programu rozwoju/ autokreacji
- Dostrzega powiązania między rozwojem osobistym a rozwojem zawodowym pedagoga – terapeuty
- Zna zasady związane z higieną psychiczną pedagoga – terapeuty oraz potrafi scharakteryzować skuteczne strategie radzenia sobie ze stresem i z obciążeniami występującymi zarówno w sferze zawodowej jak i prywatnej, m.in. w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu
- Potrafi projektować ścieżkę własnego rozwoju osobistego w oparciu o kluczowe kompetencje psychiczne/ zasoby mentalne

Treści programowe dla zajęć:

- Samopoznanie a rozwój - ocena własnych kompetencji i umiejętności w procesie samodoskonalenia
- Autokreacja – charakterystyka zjawiska, jego kontekstu rozwojowego oraz uwarunkowań
- Rozwój osobisty a rozwój zawodowy pedagoga – terapeuty
- Pedagog – terapeuta jako osoba prywatna, jego relacje z samym sobą oraz z otoczeniem
- Profilaktyka w zakresie wypalenia zawodowego pedagoga – terapeuty
- Higiena psychiczna pedagoga – terapeuty. Strategie radzenia sobie ze stresem i z obciążeniami w pracy
- Kluczowe kompetencje psychiczne/ zasoby mentalne kształtujące fundamenty wewnętrznej siły i spokoju. Rezyliencja – umiejętność radzenia sobie z wyzwaniami życiowymi

Nazwa zajęć: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i potrafi zinterpretować prawne założenia udzielania wczesnego wspomaganie rozwoju dziecku i rodziny
- Zna wybrane metody terapeutyczne stosowane w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju
- Posiada wiedzę dotyczącą procesu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i rodziny

Treści programowe dla zajęć:

- Prawne założenia udzielania wczesnego wspomaganie rozwoju dziecku i rodziny
- Wybrane metody terapeutyczne stosowane w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju
- Projektowanie procesu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i rodziny

Nazwa zajęć: Współpraca ze środowiskiem wychowawczym dzieci i młodzieży

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada elementarną wiedzę o wybranych rodzajach struktur społecznych, instytucjach życia społecznego, środowiskach wychowawczych, ich celach, specyfice i procesach w nich przebiegających oraz zachodzących między nimi relacjach, zorientowaną na wykorzystanie w praktycznej działalności pedagogicznej
- Rozumie potrzebę rozwoju prawidłowych więzi, współdziałania między podmiotowego i instytucjonalnego w środowisku lokalnym w kontekście działań terapeutycznych i odnosi zdobytą wiedzę do projektowania działań praktycznych
- potrafi diagnozować i interpretować zjawiska społeczne wokół szkoły i ich znaczenie dla organizacji pracy (profilaktycznej, terapeutycznej) placówki oświatowej oraz inicjować działania o charakterze społecznym w środowisku lokalnym i przewidywać wielokierunkowe skutki ich realizacji
- potrafi rozwiązywać konkretne problemy pedagogiczne, prognozować przebieg ich rozwiązywania, przewidywać skutki planowanych działań, organizować i realizować działania pedagogiczne, dokonywać analizy wspomnianych działań ukierunkowanej na ich modyfikację oraz eksperymentować w określonym obszarze praktyki pedagogicznej
- potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych technik komunikacyjnych z osobami, zespołami i organizacjami wewnątrz i w otoczeniu placówki oświatowej

Treści programowe dla zajęć:

- Współdziałanie jako przedmiot rozważań w psychologii i socjologii.
- Idea partnerstwa w edukacji szkolnej. Zdefiniowanie pojęć: partnerstwo, współpraca, współdziałanie. Kategoryzacja partnerów szkoły. Poziomy i reguły współpracy. Czynniki warunkujące współpracę.
- Szkoła jako instytucja w społeczności lokalnej. Kreowanie tożsamości szkoły. Promocja szkoły i jej współpraca z instytucjami w środowisku lokalnym. Współdziałanie pedagogiczne placówek oświatowych ze środowiskiem lokalnym. Modele współpracy przedszkola/szkoły ze środowiskiem lokalnym. Modele uczestnictwa rodziny w systemach Edukacyjnych UE
- Projektowanie i planowanie współpracy. Samoświadomość i dbanie o siebie jako obowiązek nauczyciela i każdej osoby pomagającej innym.
- Współpraca szkoły i nauczycieli z rodzicami uczniów. Sposoby włączania rodziców w życie szkoły. Czynniki determinujące i zakłócające współpracę. Rozpoznawanie wzajemnych oczekiwań rodziców i nauczycieli. Stan współuczestnictwa rodziców w procesie edukacji i terapii dziecka w świetle badań. Zakres współpracy nauczyciela ze środowiskiem rodzinnym. Zasady współpracy, cele oraz formy.
- Prawne uwarunkowania współpracy rodzice – nauczyciele. Prawa rodziców i ich obowiązki, prawa nauczyciela w kontaktach z rodzicami i jego obowiązki, planowanie i przygotowanie spotkania nauczyciela z rodzicami, kontrola przebiegu spotkania, wykorzystanie informacji zwrotnej dla doskonalenia swojego warsztatu pedagogicznego, umiejętności komunikacyjne przydatne w kontaktach z rodzicami.
- Cele, zasady i formy współpracy szkoły z rodzicami lub opiekunami dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.
- Znaczenie umiejętności komunikacyjnych dyrektorów szkół w budowaniu pozytywnej współpracy. Znaczenie umiejętności komunikacyjnych nauczyciela w budowaniu pozytywnej współpracy. Efektywna komunikacja interpersonalna. Komunikacja bez przemocy. Współpraca z rodzicami dzięki relacji opartej o szacunek zamiast zarządzania poprzez strach.
- Trudne sytuacje w kontaktach z rodzicami - efektywne strategie komunikacyjne. Aktywne słuchanie jako podstawowa umiejętność. Jak radzić sobie ze złością?

- Potencjał współpracy. Rola i znaczenie osób oraz instytucji o charakterze edukacyjnym, pomocowych, wspierających rodzinę (ich cele, zadania, specyfika). Określenie możliwości i ograniczeń w zakresie współpracy i współdziałania.
- Animacja jako metoda aktywizowania jednostek, grup i społeczności lokalnych. Rola animatora. Integrowanie działań wychowawczych różnych placówek/organizacji w rozwiązywaniu problemów dzieci i młodzieży, ich rodzin, w środowisku lokalnym.
- Projektowanie systematycznej i systemowej współpracy środowisk wychowawczych.

Nazwa zajęć: Metodyka nauczania przedmiotu: wychowanie do życia w rodzinie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posługuje się aktami prawnymi dotyczącymi realizacji przedmiotu Wychowanie do Życia w Rodzinie i dokonuje analizy podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie nauczanego przedmiotu i preambuły podstawy programowej na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej
- Charakteryzuje dydaktykę jako naukę, podaje różnice pomiędzy dydaktyką ogólną a dydaktyką szczegółową, dostrzega zależności między praktyką a teorią Wychowania do Życia w Rodzinie i innymi treściami, wymienia efektywne formy nauczania i uczenia się.
- Klasyfikuje i charakteryzuje metody nauczania dostosowując do szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.
- Potrafi wykorzystać zasady tworzenia własnego rozkładu, programu w zakresie nauczanego przedmiotu i sposoby monitorowania i ewaluowania oraz dokonuje analizy dostępnych programów. Poprawnie planuje i organizuje proces dydaktyczny : opracowuje scenariusz zajęć uwzględniając treści podstawy programowej, warunki realizacji i preambułę podstawy programowej. Dobiera cele, metody, formy pracy, środki dydaktyczne, odkrywa i koryguje błędy w planowaniu. Metody dostosowuje do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów. Stosuje TIK w nauczaniu i uczeniu się.
- Diagnostyka potrzeb uczniów. Demonstruje umiejętności komunikacyjne i wychowawcze: wyznacza granice, nazywa i rozpoznaje uczucia, radzi sobie z nieprzyjemnymi uczuciami, charakteryzuje zachowania: uległe, agresywne i asertywne, charakteryzuje mediację, radzi sobie ze stresem w zakresie planowania działań własnych i w pracy z uczniem, a także demonstruje umiejętności współpracy w relacjach międzyludzkich zwłaszcza z rodzicami. Demonstruje metody i formy pracy z rodzicami. Przedstawia umiejętności społeczne radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi uczniów.
- Przedstawia predyspozycje osobowościowe nauczyciela Wychowanie do Życia w Rodzinie oraz dokonuje samooceny własnej pracy

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy prawne wychowania do życia w rodzinie. Dydaktyka jako nauka. Dydaktyka ogólna a dydaktyka szczegółowa.
- Analiza treści podstawy programowej na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej
- Metody nauczania ich klasyfikacja i funkcje.
- Poszukiwanie efektywnych form nauczania sprzyjających uczeniu się uczniów podczas procesu edukacyjnego.
- Organizacja procesu nauczania i uczenia się.
- Podstawy prawne i zasady tworzenia własnego programu nauczania w zakresie nauczanego przedmiotu.
- Analiza i wybór dostępnych programów nauczania na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.
- Monitorowanie i ewaluacja programów nauczania.
- Planowanie i organizacja procesu dydaktycznego w ramach nauczanego przedmiotu na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.
- Struktura i konstruowanie scenariuszy zajęć: kategorie celów, dobór celów, zadań, metod i form nauczania.
- TIK i multimedialne środki dydaktyczne w procesie nauczania na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej
- Trening planowania i osiągania celów; wykrywanie i korygowanie błędów na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej
- Integracja grupy i wyznaczanie granic, zasad - fundamentem umiejętności wychowawczych nauczyciela.
- Trening niwelowania zachowań agresywnych – trening umiejętności społecznych.

- Pozytywna motywacja warunkiem stymulującym rozwój ucznia na poziomie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.
- Rodzice partnerami szkoły w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.
- Samoocena. Sukcesy i porażki – wykorzystanie wniosków w celu podniesienia jakości kształcenia.

Nazwa zajęć: Prawo wobec małżeństwa i rodziny w Polsce i na świecie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi opisać źródła powstania prawa rodzinnego i opiekuńczego
- Opisuje system prawa . Wskazuje cechy specyficzne uregulowań w przepisach prawa
- Potrafi posługiwać się tekstem prawnym, zna przepisy prawne regulujące prawo rodzinne
- Potrafi analizować i interpretować przepisy dotyczące prawa rodzinnego i opiekuńczego

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie studenta z terminologią , genezą i rozwojem prawa rodzinnego w Polsce
- Zapoznanie studenta ze strukturą i funkcjonowaniem przepisów prawa w Polsce i na świecie
- Zapoznanie studenta z podstawowymi przepisami prawa rodzinnego

Nazwa zajęć: Psychologia małżeństwa i rodziny

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posługuje się refleksyjnie różnymi koncepcjami małżeństwa i rodziny
- Rozumie prawidłowości rozwoju małżeństwa i rodziny
- Potrafi opisać czynniki ryzyka i czynniki sprzyjające rozwojowi małżeństwa i rodziny
- Umie określić fazę rozwoju małżeństwa i rodziny oraz potrafi zdiagnozować ich jakość
- Integruje wiedzę o faktach rozwojowych małżeństwa i rodziny w całościowy obraz funkcjonowania człowieka w cyklu życia

Treści programowe dla zajęć:

- Małżeństwo i rodzina w cyklu życia
- Tradycyjne i współczesne modele małżeństwa i rodziny
- Determinanty rozwoju małżeństwa i rodziny
- Czynniki ryzyka w rozwoju małżeństwa i rodziny
- Kryzysy w małżeństwie i rodzinie
- Diagnoza jakości małżeństwa i rodziny

Nazwa zajęć: Seksuologia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe pojęcia, zjawiska oraz mechanizmy z zakresu seksualności człowieka.
- Zna podstawowe dysfunkcje seksualne oraz podział zaburzeń preferencji seksualnych.
- Zna i umie scharakteryzować fazy rozwoju psychoseksualnego dzieci i młodzieży.
- Dostrzega i rozumie specyfikę seksualności osób niesprawnych fizycznie i mentalnie oraz problemy występujące w tym obszarze.
- Rozumie problemy występujące u osób z dysfunkcjami seksualnymi lub z zaburzeniami preferencji seksualnych.
- Rozumie problemy występujące u dzieci i młodzieży w poszczególnych fazach rozwoju psychoseksualnego.

Treści programowe dla zajęć:

- Charakterystyka podstawowych pojęć, zjawisk oraz mechanizmów z zakresu seksualności człowieka.
- Charakterystyka dysfunkcji seksualnych oraz zaburzeń preferencji seksualnych.
- Charakterystyka faz rozwoju psychoseksualnego dzieci i młodzieży.
- Charakterystyka seksualności osób niesprawnych fizycznie i mentalnie.
- Charakterystyka problemów oraz źródeł niepokoju dzieci i młodzieży związanych z rozwojem psychoseksualnym.

Nazwa zajęć: Socjologia małżeństwa i rodziny

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię z zakresu wiedzy socjologicznej małżeństwie i rodzinie oraz wychowaniu, a także posiada wiedzę o strukturze i funkcjonowaniu rodziny oraz o rozwoju cyklu życia człowiek w aspekcie biologicznym i biograficznym.
- Ma wiedzę o wpływie procesów społecznych, gospodarczych i kulturowych na społeczny status małżeństwa i rodziny w zakresie jej dysfunkcjonalności oraz o pomocy i rozwiązywaniu jej problemów z zachowaniem dobra rodziny.

- Umie rozpoznawać zjawiska dysfunkcji małżeństwa i rodziny oraz problemy wychowawcze, trudności socjalne środowiska rodzinnego, a także relacje w komunikacji interpersonalnej w rodzinie.
- Posiada umiejętność posługiwania się wiedzą o małżeństwie, rodzinie oraz wychowaniu w organizowaniu pomocy rodzinie, orientowaniu jej do działania samodzielnego w zakresie socjalnym, edukacyjnym, zatrudnienia i uczestnictwa społecznego rodziny w środowisku.
- Ma świadomość znaczenia wiedzy nauk humanistycznych i społecznych w poznawaniu problemów rodziny i wychowania oraz działania wspomagającego ich rozwiązywanie z zachowaniem wymogów etycznych.
- Posiada świadomość znaczenia kultury dla rodziny oraz kulturotwórczej funkcji i roli rodziny w środowisku lokalnym, a także jej kulturowego wpływu w sferze edukacji.

Treści programowe dla zajęć:

- Funkcjonowanie małżeństwa i rodziny; podstawowe sfery i zakresy życia rodziny; uwarunkowania realizacji podstawowych funkcji rodziny; czynniki dezintegrujące rodzinę oraz przeciwdziałanie jej dysfunkcją; wsparcie społeczne.
- Ubóstwo jako czynnik ekskluzji społecznej; rodzaje ubóstwa, dziedziczenie biedy; zagrożenia rozwojowe dla dzieci i młodzieży.
- Małżeństwo i rodzina a choroba (niepełnosprawność): wpływ choroby na funkcjonowanie rodziny; priorytety i wartości rodziny z osobą chorą; sfery życia rodziny dotknięte zmianami; postawy społeczne wobec choroby przewlekłej, terminalnej i niepełnosprawności.
- Perspektywa historyczna oraz współczesna małżeństwa i rodziny, wpływ starości na rodzinę; pokoleniowość i seniorzy w rodzinie - relacje społeczne osób starych.
- Wpływ uzależnień na rodzinę; role pełnione przez członków rodziny dotkniętej problemem; stosowane mechanizmy obronne i twórcze rozwiązania; konsekwencje dorastania w rodzinie dotkniętej uzależnieniem; przemoc w małżeństwie i rodzinie; rodzaje przemocy, przyczyny, symptomy, wpływ na rozwój młodego człowieka.
- Uczestnictwo rodziny w kulturze – partycypacja i tworzenie kontekstów kulturowych.

Nazwa zajęć: Trening komunikacji w rodzinie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi opisać podstawowe cele, formy i funkcje komunikacji interpersonalnej oraz rozpoznaje wartość kompetencji komunikacyjnych w życiu osobistym i społecznym
- na podstawie nabytych umiejętności potrafi samodzielnie przygotować i przeprowadzić warsztaty kształtujące kompetencje komunikacyjne, będące podstawą budowy prawidłowych relacji w rodzinie
- ma świadomość ciągłego kształcenia się i rozwijania kompetencji komunikacyjnych

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy teoretyczne komunikacji interpersonalnej.
- Pojęcie, rodzaje i strategie rozwiązywania konfliktów; koncepcja Marshalla Rosenberga porozumienia bez przemocy.
- Porozumienie (wychowanie) bez przemocy – zabawy i ćwiczenia do przeprowadzenia z dziećmi, warsztaty dla rodziców.
- Warsztaty kształtujące umiejętności komunikacyjne w kontekście kształtowania emocjonalnych kompetencji społecznych:
  - w jaki sposób pomóc dzieciom, aby radziły sobie z własnymi emocjami;
  - sposoby zachęcania dziecka do współpracy i samodzielności;
  - uwalnianie dzieci od grania ról,
  - karanie a ponoszenie konsekwencji,
  - dlaczego warto chwalić dzieci i jak robić to dobrze,
  - porównywanie dzieci – dlaczego nie powinniśmy tego robić, uczenie dziecka zdrowej rywalizacji.

Nazwa zajęć: Warsztat rozwoju osobistego pedagoga

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Jest gotów do nawiązywania satysfakcjonujących zawodowo kontaktów interpersonalnych na różnym poziomie komunikacyjnym (z przełożonymi, z podopiecznymi, ze współpracownikami)
- Posiada umiejętności właściwej autoprezentacji i jest gotów do przyjęcia roli lidera oraz współpracy w zespole
- Potrafi reagować w sytuacjach trudnych i umie zastosować konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem prowadzącym do wypalenia zawodowego

- Zna swoje mocne strony i jest gotowy do całościowego doskonalenia się i pracy nad własnymi ograniczeniami

Treści programowe dla zajęć:

- Ja jako profesjonalista – autoprezentacja i komunikacja
- Ja jako istota społeczna – współdziałanie w zespole
- Ja jako lider – kierowanie grupą podopiecznych/ kierowanie grupą zadaniową
- Ja jako pedagog – inteligencja emocjonalna
- Ja jako pomocnik – rozwiązywanie sytuacji trudnych z udziałem wychowanków
- Ja jako arbiter – rozwiązywanie dylematów moralnych w pracy pedagoga
- Ja jako autorytet – autodiagnoza mocnych stron i własnych ograniczeń
- Ja jako człowiek – konstruktywne sposoby odreagowywania napięć i stresów związanych z pracą

Nazwa zajęć: Wybrane zagadnienia patologii życia małżeńskiego i rodzinnego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi odróżnić środowiska rodzinne wpływające pozytywnie/ negatywnie na socjalizację, wychowanie i rozwój całego systemu rodzinnego
- Ma wiedzę praktyczną i refleksyjną na temat społecznych wzorców i wymogów kulturowych, stawianych względem współczesnych kobiet i mężczyzn, seniorów i dzieci.
- Analizuje stereotypy wokół ról społecznych i rodzinnych względem kobiet, mężczyzn, chłopców/dziewczynek.
- Potrafi wymienić i zdiagnozować wybrane zagrożenia współczesnej rodziny w celu adekwatnej pomocy pedagogicznej

Treści programowe dla zajęć:

- Współczesna rodzina w procesie przemian. Czy alternatywnie znaczy gorsze? Analizy przypadków rodzin z kręgu zagrożonych, rodzin cierpiących i dysfunkcyjnych.
- Role rodzinne Osób tworzących rodzinę (pozycja kobiet, pozycja mężczyzn, pozycja osób starszych). Stereotypy wokół ról rodzinnych i małżeńskich.
- Wybrane zagrożenia współczesnej rodziny- konsumpcjonizm, indywidualizm, rozpad wspólnotowości, migracje zarobkowe, dewaluacja i dezintegracja wspólnoty rodzinnej i wiele innych.
- Stereotypy i zmiany wokół ról społecznych i rodzinnych względem kobiet/mężczyzn, chłopców/dziewczynek

Nazwa zajęć: Badania osobopoznawcze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zdefiniować pojęcie badań osobopoznawczych i wskazać cele i prawne podstawy ich prowadzenia w sądowym procesie wykonawczym.
- Potrafi przeprowadzić rozmowę osobopoznawczą i obserwację oraz udokumentować te czynności.
- Potrafi sporządzić prognozę penitencjarną i kryminologiczno-społeczną.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę badań osobopoznawczych – definicje, podstawy prawne, cele.
- Rozmowa jako sposób prowadzenia badań osobopoznawczych – zasady prowadzenia i dokumentowania.
- Obserwacja jako sposób badań osobopoznawczych – zasady prowadzenia i dokumentowania.
- Inne sposoby prowadzenia badań osobopoznawczych.
- Sporządzanie prognozy penitencjarnej i kryminologiczno-społecznej.

Nazwa zajęć: Biblioterapia w profilaktyce i resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- stosuje terminologię kulturo-arteterapeutyczną,
- a w szczególności biblioterapeutyczną w praktyce;
- ma świadomość kontekstu interdyscyplinarnego działań biblioterapeutycznych oraz posiada wiedzę o członkach różnorodnych grup społecznych, którzy w przyszłości staną się potencjalnie jego podopiecznymi; potrafi także wskazać innym ścieżkę samorozwoju, dbając jednocześnie o własne uzupełnianie i poszerzanie wiedzy
- na podstawie nabytej umiejętności pozyskiwania przydatnych informacji i narzędzi biblioterapeutycznych potrafi samodzielnie wypracować sposoby działań biblioterapeutycznych, dobiera efektywne sposoby rozwiązywania problemów podopiecznych/wychowanków oraz potrafi wyszukać odpowiedni materiał literacki do zajęć biblioterapeutycznych i odpowiednio go opracować

- współpracuje z grupą podopiecznych/wychowanków jako moderator oraz dostrzega etyczne uwikłania pracy biblioterapeuty, dzięki czemu doskonalili swój warsztat
- potrafi zorganizować zajęcia biblioterapeutyczne

Treści programowe dla zajęć:

- Biblioterapia – geneza, rozwój, rodzaje, cele i zadania.
- Modele postępowania biblioterapeutycznego.
- Materiały i środki wykorzystywane w działaniach biblioterapeutycznych.
- Poezjoterapia – formy i metody.
- Działania biblioterapeutyczne w procesie kształtowania emocjonalnych kompetencji społecznych. Profilaktyczny i resocjalizacyjny wymiar działań biblioterapeutycznych.

Nazwa zajęć: Diagnoza w resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia związane z procesem diagnozowania
- Wyjaśnia modele diagnozy w ujęciu różnych autorów
- Zna i rozumie kierunki i aspekty diagnozy resocjalizacyjnej
- Zna i charakteryzuje kryteria diagnostyczne dojrzałej i niedojrzałej osobowości oraz przystosowanej i nieprzystosowanej jednostki
- Zna modele diagnozy środowiska wychowawczego (rodzina, szkoła, grupa rówieśnicza)
- Zna i stosuje wybrane techniki i narzędzia diagnostyczne

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę – definicje, rodzaje diagnoz, specyfika diagnozowania na potrzeby resocjalizacji
- Modele diagnozy resocjalizacyjnej w ujęciu wybranych autorów
- Kierunki i aspekty diagnozy resocjalizacyjnej
- Diagnoza jednostki – przystosowanie/nieprzystosowanie; osobowość dojrzała/niedojrzała (kryteria diagnostyczne)
- Diagnoza środowiska wychowawczego
- Techniki i narzędzia diagnostyczne

Nazwa zajęć: Dylematy etyczne w pracy resocjalizacyjnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zdefiniować etykę i omówić jej związek z innymi pojęciami w zakresie profesji resocjalizatora.
- Rozumie zasady etycznego postępowania resocjalizatora wobec podopiecznego i społeczeństwa.
- Potrafi wskazać trudności dotyczące zasad etyki zawodowej w pracy resocjalizatora i dokonać właściwego wyboru
- w rozwiązaniu sytuacji problemowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Zagadnienia wprowadzające do etyki zawodowej (podstawowe definicje: etyka, moralność, profesjonalizm, etyka zawodowa). Cele i zasady etyki zawodowej.
- Zasady etycznego postępowania wobec podopiecznego.
- Zasady etycznego postępowania wobec organizacji.
- Zasady etycznego postępowania wobec społeczeństwa.
- Analiza dylematów - kształtowanie refleksyjności w dostrzeganiu i rozwiązywaniu problemów etycznych.

Nazwa zajęć: Edukacyjne aspekty resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna specyfikę oddziaływań edukacyjnych w instytucjach resocjalizacyjno- wychowawczych
- Rozpoznaje rolę środowisk edukacyjno- rodzinnych w genezie zachowań dewiacyjnych i przestępczych
- Poznaje przypadki osób skazanych, dla których edukacja była skuteczną metodą psychokorekcyjną wykorzystywaną w resocjalizacji.
- Rozpoznaje miejsce edukacji jako ważnej w readaptacji skazanych i jako prewencja w zapobieganiu przestępczości

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika oddziaływań edukacyjnych w instytucjach resocjalizacyjno-wychowawczych.
- Rola szkoły i rodziny w genezie zachowań dewiacyjnych i przestępczych
- Edukacja jako metoda psychokorekcyjna wykorzystywana w resocjalizacji
- Edukacja jako prewencja w zapobieganiu przestępczości

- Ważne miejsce edukacji w readaptacji społecznej i biografii skazanych - pojęcie kapitału resocjalizacyjnego (P. Frąckowiak)

Nazwa zajęć: Ewolucja i struktura przestępczości w Polsce

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia związane z kryminologią
- Potrafi omówić strukturę i dynamikę przestępczości w Polsce
- Potrafi wyszukiwać dane o przestępczości z różnych źródeł i wyjaśnić rodzaje rozmiaru przestępczości oraz omówić czynniki wpływające na ciemną liczbę przestępstw
- Zna i rozumie główne czynniki wpływające na zmiany
- w przestępczości po okresie transformacji ustrojowej
- Potrafi scharakteryzować przestępczość kryminalną, narkotykową, zorganizowaną i gospodarczą

Treści programowe dla zajęć:

- Przestępstwo i przestępczość w ujęciu kryminologicznym
- Struktura i dynamika przestępczości w Polsce
- Stan przestępczości po okresie transformacji w Polsce
- Przestępczość kryminalna w Polsce
- Przestępczość gospodarcza w Polsce
- Przestępczość narkotykowa
- Geneza i charakterystyczne cechy przestępczości zorganizowanej

Nazwa zajęć: Grupy dyspozycyjno-mundurowe w systemie profilaktyki i prewencji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Definiuje i wyjaśnia pojęcia związane z warstwami dyspozycyjnymi oraz grupami dyspozycyjno-mundurowymi realizującymi zadania na rzecz systemu bezpieczeństwa obywateli.
- Wymienia i wyjaśnia elementy charakteryzujące grupy dyspozycyjno-mundurowe.
- Zna i rozumie funkcjonowanie poszczególnych służb mundurowych w profilaktyce i prewencji.

Treści programowe dla zajęć:

- Warstwy dyspozycyjne oraz grupy dyspozycyjno-mundurowe w systemie bezpieczeństwa państwa.
- Charakterystyka grup dyspozycyjno-mundurowych.
- Funkcjonalność poszczególnych służb mundurowych w profilaktyce i prewencji:
  - Policja i Żandarmeria Wojskowa,
  - Straż Graniczna,
  - Państwowa Straż Pożarna,
  - Straż Ochrony Kolei,
  - Służba Więzienna,
  - Służba Celno-Skarbowa,
  - Straż Leśna,
  - Straże Gminne (Miejskie),
  - Straż Metra.

Nazwa zajęć: Historyczne uwarunkowania profilaktyki i resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie czynniki kształtowania się systemu poprawy nieletnich i dorosłych sprawców czynów zabronionych w perspektywie historycznej
- Potrafi scharakteryzować tworzenie się pierwszych domów poprawy i domów pracy w Europie jako instytucji profilaktyki i resocjalizacji.
- Potrafi omówić warunki kształtowania się nowoczesnego systemu penitencjarnego na przykładzie odmian systemu celkowego i progresywnego.
- Potrafi scharakteryzować profilaktykę i resocjalizację w Polsce w okresie międzywojennym.
- Zna i potrafi scharakteryzować twórców polskiej szkoły pedagogiki resocjalizacyjnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Początki systemu poprawy nieletnich i dorosłych sprawców czynów zabronionych.
- Resocjalizacja nieletnich na przykładzie zakładów Borstalskich.
- Pierwsze domy poprawy i domy pracy w Europie.
- Kształtowanie się nowoczesnego systemu penitencjarnego.
- Resocjalizacja w Polsce w okresie międzywojennym.
- Twórcy polskiej szkoły resocjalizacji

Nazwa zajęć: Kobieta jako resocjalizator

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna motywacyjne determinanty kobiet pracujących z osobami pozbawionymi wolności i rozumie wpływ ich predyspozycji związanych z płcią na osoby pozbawione wolności.
- Zna i rozumie psychologiczne i socjologiczne zjawiska charakterystyczne dla instytucji więzienia oraz osób przebywających tam osób w kontekście różnic płciowych personelu i osadzonych.
- Zna i rozumie predyspozycje żeńskiego personelu do realizowania procesu resocjalizacji oraz źródła stresu wynikające z pracy w tychże warunkach.

Treści programowe dla zajęć:

- Determinanty motywacyjne pracy w Służbie Więziennej u kobiet.
- Psychologiczne i socjologiczne zjawiska charakterystyczne dla instytucji więzienia, osób przebywających tam w ramach skazania lub osadzenia.
- Psychologiczna charakterystyka kobiecych predyspozycji do radzenia sobie w sytuacjach trudnych z osobami przebywającymi w warunkach izolacji penitencjarnej.
- Źródła stresu dla kobiet pracujących w warunkach izolacji penitencjarnej.
- Dotychczasowe badania prowadzone wśród funkcjonariuszy na temat ich predyspozycji wynikających z płci do pracy z osobami pozbawionymi wolności.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy pedagoga szkolnego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu podstaw formalno-prawnych pracy pedagoga szkolnego.
- Posiada uporządkowaną wiedzę o celach, funkcjach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji edukacyjnej jaką jest szkoła, pogłębioną w zakresie zadań i specyfiki pracy pedagoga szkolnego.
- Dysponuje uporządkowaną wiedzą z zakresu metodyki pracy pedagoga szkolnego oraz procedur stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej, a także umiejętność tworzenia własnego warsztatu metodycznego.
- Zna specyfikę pracy pedagoga szkolnego w kontekście różnych środowisk wychowawczych. Dysponuje wiedzą w zakresie współpracy pedagoga z rodzicami i z instytucjami wspierającymi.
- Posiada wrażliwość na problemy edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, diagnozuje potrzeby i możliwości ucznia oraz grupy, projektuje w odniesieniu do nich profesjonalne działania pedagogiczne przestrzegając zasad etyki zawodowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Przepisy prawne regulujące obowiązki i uprawnienia pedagoga szkolnego.
- Rola i zadania pedagoga we współczesnej szkole. Sylwetka zawodowa pedagoga szkolnego. Pedagog szkolny jako diagnosta, terapeuta, profilaktyk, mediator, tutor.
- Aspekty warsztatu pracy pedagoga, organizacja miejsca pracy pedagoga. Dokumentacja pracy pedagoga. Przygotowanie planu pracy pedagoga w szkole. Prowadzenie dokumentacji. Warsztat metodyczny, poradniczy, diagnostyczny, terapeutyczny. Determinanty skuteczności działań pedagoga szkolnego, trudności w jego pracy.
- Elementy procedury badań pedagogicznych przydatnych w pracy pedagoga szkolnego: projektowanie badania, metody stosowane podczas badań szkolnych, analiza wyników i przygotowywanie raportu. Diagnoza środowiska szkolnego (potrzeby, obszary wsparcia) Diagnostyka niepowodzeń, konfliktów szkolnych, rozpoznanie sytuacji socjalnej uczniów, itp.
- Formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej organizowanej w szkole skierowane do rodziców, uczniów, nauczycieli.
- Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom poprzez wydawanie opinii i zaleceń dotyczących stymulowania rozwoju lub pokonywania przez uczniów trudności rozwojowych, wyrównywania braków lub luk w nauce. Organizowanie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wychowawczych, reedukacyjnych lub socjoterapeutycznych. Współorganizowanie zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli nauczania specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych. Udzielanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej uczniom realizującym indywidualny program lub tok nauki. Koordynacja działań z zakresu orientacji zawodowej. Formy i sposoby udzielania pomocy uczniom wybitnie uzdolnionym. Działania na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej.
- Działania profilaktyczne – program wychowawczo – profilaktyczny. Zadania. Programy.
- Współpraca między pedagogiem szkolnym i innymi nauczycielami. Pomoc wychowawcom klas w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowaniu przyczyn niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych. Praktyka współpracy wewnętrznej nauczycieli w kontekście ich zadań edukacyjnych i wychowawczych.

- Współpraca pedagoga z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi poradniami specjalistycznymi.
- Współpraca pedagoga szkolnego ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami, które służą pomocą dziecku i rodzinie, sądem rodzinnym, policją, z wszelkimi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, profilaktyczno-leczniczymi i resocjalizacyjnymi.
- Współpraca między pedagogiem i rodzicami - nowe modele partycypacji społecznej w szkole.

Nazwa zajęć: Metodyka pracy penitencjarnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawowe pojęcia (resocjalizacja penitencjarna, readaptacja i reintegracja społeczna) oraz przepisy regulujące organizację pracy penitencjarnej.
- Potrafi wyjaśnić istotę resocjalizacyjnej (opiekuńczej, wychowawczej i terapeutycznej) funkcji kary pozbawienia wolności poprzez omówienie celów, zasad i sposobów prowadzenia pracy penitencjarnej.
- Potrafi scharakteryzować czynności wychowawcy na różnych etapach procesu resocjalizacji penitencjarnej (diagnoza, prognoza, planowanie i projektowanie, realizacja, ocena).
- Zna metody (wpływu osobistego, społecznego, sytuacyjnego, samowychowania) i techniki (psychotechniki, socjotechniki, kulturotechniki) wychowania resocjalizującego wykorzystywane w pracy wychowawcy penitencjarnego i potrafi właściwie dokonać ich wyboru w zależności od indywidualnej sytuacji wychowawczej.
- Potrafi scharakteryzować środki oddziaływań penitencjarnych (praca, edukacja, zajęcia kulturalno-oświatowe, sport, sztuka, kontakty zewnętrzne, religia) wykorzystywanych w różnych typach zakładów karnych i dokonać właściwego doboru środka oddziaływania do indywidualnego skazanego, wskazując jego funkcje resocjalizacyjne, zalety i wady (niebezpieczeństwa stosowania w izolacji penitencjarnej).
- Zna i rozumie elementarne zasady opracowywania indywidualnych programów oddziaływania resocjalizacyjnego (IPO) i potrafi tworzyć IPO dla różnych kategorii skazanych.
- Zna i rozumie elementarne zasady tworzenia i prowadzenia grupowych programów profilaktycznych, resocjalizacyjnych, readaptacyjnych i reintegracyjnych dla skazanych.
- Zna sposoby przygotowania skazanych do życia na wolności i rozumie istotę systemu pomocy postpenitencjarnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia i prawne podstawy resocjalizacji penitencjarnej.
- Cele, funkcje i zasady wykonywania kary pozbawienia wolności.
- Etapy procesu resocjalizacji w zakładzie karnym.
- Charakterystyka metod i technik wychowania resocjalizującego w pracy wychowawcy penitencjarnego.
- Środki oddziaływań resocjalizacyjnych i penitencjarnych.
- Metodyka opracowania indywidualnego programu oddziaływań resocjalizacyjnych.
- Metodyka tworzenia i zasady prowadzenia grupowych programów resocjalizacyjnych, profilaktycznych, readaptacyjnych, reintegracyjnych.
- Przygotowanie skazanych do życia na wolności – pomoc postpenitencjarna.

Nazwa zajęć: Metodyka profilaktyki i resocjalizacji nieletnich

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i rozumie specyfikę procesu profilaktyki i resocjalizacji nieletnich
- Potrafi scharakteryzować specyfikę nieletnich jako podmiotu oddziaływania wychowawczego i dostosować do ich problemów metody pracy profilaktycznej i resocjalizacyjnej.
- Zna i rozumie cele i zadania profilaktyki i resocjalizacji nieletnich oraz potrafi określić granice i możliwości ich realizacji.
- Potrafi nawiązać i podtrzymać relację wychowawczą z nieletnimi, stosując zindywidualizowane metody i techniki pracy w zależności od środowiska wychowawczego i instytucjonalnego.
- Potrafi stosować zgodnie z zasadami technik motywujące i psychokorekcyjne w pracy z nieletnimi w zależności od środowiska wychowawczego i instytucjonalnego.
- Zna cechy wychowawcy niezbędne w pracy z nieletnimi i jest gotów do ciągłego doskonalenia umiejętności profesjonalnych

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę profilaktyki i resocjalizacji nieletnich – terminologia, uporządkowanie pojęć i wyznaczenie kierunków rozważań.
- Nieletni jako podmiot oddziaływań wychowawczych.

- Przyczyny wchodzenia w kolizje z normami obyczajowymi, moralnymi i prawnymi i ich wpływ na oddziaływania resocjalizacyjne. Zasady w wychowaniu resocjalizującym nieletnich.
- Hierarchizacja celów i zadań profilaktyki i resocjalizacji nieletnich. Granice i możliwości oddziaływań wychowawczych w pracy z nieletnimi.
- Budowanie relacji wychowawczej – rozpoczęcie pracy z nieletnim.
- Motywowanie do zmiany i psychokorekcja.
- Resocjalizacja w środowisku otwartym i zamkniętym – wybrane aspekty instytucji wychowawczych i resocjalizacyjnych dla nieletnich.
- Cechy i umiejętności wychowawcy pracującego z nieletnimi sprawcami czynów zabronionych.

Nazwa zajęć: Międzynarodowe standardy wykonywania kary pozbawienia wolności i sankcji alternatywnych

- Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:
- Zna i rozumie rozwój idei praw człowieka oraz ich wpływ na relacje społeczeństwa z więziennictwem i ewolucje podejścia do traktowania osób pozbawionych wolności.
- Potrafi wymienić i scharakteryzować organizacje i instytucje prawa międzynarodowego odnoszące się do wykonywania kary pozbawienia wolności i sankcji nieizolacyjnych.
- Potrafi omówić europejskie standardy dotyczące warunków odbywania kary pozbawienia wolności oraz porządku w więzieniu, zachowania zdrowia więźniów oraz personelu więziennego i nadzoru nad więziennictwem.
- Potrafi wymienić i scharakteryzować europejskie standardy wykonywania sankcji i środków alternatywnych (nieizolacyjnych).

Treści programowe dla zajęć:

- Historyczne uwarunkowania międzynarodowych standardów postępowania z więźniami.
- Organizacje międzynarodowe stanowiące standardy postępowania z więźniami.
- Filozofia Europejskich Reguł Więziennych – fundamentalne założenia i zasadnicze cele, struktura.
- Analiza części Europejskich Reguł Więziennych dotyczących warunków odbywania kary i zachowania porządku w więzieniu.
- Analiza części Europejskich Reguł Więziennych dotyczącej prawa do zachowania zdrowia więźniów.
- Analiza części Europejskich Reguł Więziennych dotyczącej personelu więziennego i nadzoru nad więziennictwem.
- Europejskie standardy wykonywania sankcji i środków alternatywnych (nieizolacyjnych)

Nazwa zajęć: Muzykoterapia w profilaktyce i resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie wpływ muzyki na człowieka
- Zna i rozumie różne techniki, modele i koncepcje muzykoterapii przydatne w pracy pedagoga
- Potrafi zastosować elementy muzykoterapii w działalności profilaktycznej i resocjalizacyjnej
- Potrafi stosować różne gatunki muzyki w sytuacjach profilaktycznych i resocjalizacyjnych
- Posiada umiejętność analitycznego słuchania muzyki pod kątem budowy, nastroju, wpływów pozamuzycznych

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy teoretyczne muzykoterapii
- Wpływ muzyki na człowieka
- Techniki, modele i metody muzykoterapii.
- Elementy muzykoterapii w pracy nauczyciela
- Różne gatunki muzyki i ich zastosowanie w muzykoterapii
- Muzyka – jej elementy, budowa, nastrój, efekty ilustracyjne.
- System Carla Orffa a muzykoterapia.
- Metoda Batii Strauss i jej zastosowanie w celach terapeutycznych

Nazwa zajęć: Organizacja i metodyka pracy kuratora sądowego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi omówić prawne podstawy funkcjonowania kurateli sądowej
- Zna i rozumie strukturę organizacyjną kurateli sądowej w Polsce
- Potrafi omówić prawa i obowiązki kuratorów sądowych
- Zna i rozumie etapy dozoru kuratorskiego i potrafi scharakteryzować czynności kuratora na poszczególnych etapach
- Zna i rozumie metodykę sporządzania dokumentacji kuratora sądowego

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy prawne kurateli sądowej
- Struktura kurateli sądowej w Polsce
- Prawa i obowiązki kuratorów sądowych
- Etapy dozoru kuratorskiego
- Metodyka sporządzania dokumentacji kuratora
- Metody pracy kuratora

Nazwa zajęć: Patologie społeczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi nazwać i rozpoznać zachowania patologiczne wśród dzieci i młodzieży i ich przejawy (symptomatologia)
- Zna predykatory zachowań patologicznych na poziomie makrospołecznym i mikrospołecznym
- Jest odpowiedzialnym i profesjonalnym pomagającym w trudnych sytuacjach z życia dzieci i młodzieży i ich rodzin, zna projekty profilaktyczne przeciwdziałające patologiom
- Utożsamia się z wartościami i celami praktyki i teorii pedagogiczno- psychologicznej związanej z przeciwdziałaniem patologiom

Treści programowe dla zajęć:

- Współczesne zachowania patologiczne i destrukcyjne na przykładzie wybranych analiz teoretycznych i badawczych (kradzieże, infoholizm, sekty i destrukcyjne kultury, cyberprzemoc, prostytutka, zjawisko galerianek, seksting, sponsoring, narkomania i alkoholizm, uzależnienia od dopalaczy, bullying, mobbing w szkołach)
- Dysproporcje świata bogatych i świata biednych – przejawem marginalizacji ekonomicznej, politycznej, kulturowej.
- Zachowania przestępcze – uwarunkowania, przejawy, konsekwencje, pomoc i wsparcie socjalne i resocjalizacyjne
- Destrukcyjne modele zachowań dostępne w środkach masowego przekazu i negatywnych wzorcach z domu rodzinnego jako problem społeczny i wychowawczy
- Pedagogika wobec zjawisk destrukcyjnych i patologicznych na przykładzie analiz wybranych kampanii reklamowych i dobrych praktyk pedagogicznych, na przykład: „Słowo rani przez całe życie”, „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”

Nazwa zajęć: Pedagogika resocjalizacyjna

- Zna i rozumie elementarne pojęcia pedagogiki resocjalizacyjnej i potrafi nimi właściwie operować omawiając różne aspekty resocjalizacji.
- Potrafi scharakteryzować pedagogikę resocjalizacyjną jako naukę praktyczną i interdyscyplinarną.
- Zna i rozumie cele oraz strukturę procesu resocjalizacji oraz potrafi wskazać czynności wychowawcy na poszczególnych etapach procesu resocjalizacji.
- Potrafi omówić i zastosować zasady i metody obowiązujące w wychowaniu resocjalizującym.
- Zna wybrane systemy resocjalizacyjne i potrafi omówić ich charakterystyczne cechy oraz podobieństwa i różnice.
- Potrafi wskazać czynniki utrudniające proces resocjalizacji i możliwości ich minimalizowania.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę – wyjaśnienie pojęć: socjalizacja, wychowanie, resocjalizacja, wychowanie resocjalizujące, rzeczywistość wychowawcza.
- Pedagogika resocjalizacyjna jako nauka – przedmiot, zakres, działy.
- Interdyscyplinarny charakter resocjalizacji – miejsce pedagogiki resocjalizacyjnej w systemie nauki i jej związki z innymi dziedzinami wiedzy.
- Różne ujęcia definicji resocjalizacji. Wybrane teorie i koncepcje resocjalizacji.
- Cele i struktura procesu resocjalizacji. Etapy procesu resocjalizacji.
- Zasady wychowania resocjalizującego.
- Formy, metody i środki oddziaływania resocjalizacyjnego.
- Systemy resocjalizacyjne w Polsce i wybranych krajach.
- Czynniki utrudniające proces resocjalizacji.

Nazwa zajęć: Podstawy kryminologii

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia stosowane w kryminologii oraz istotę kryminologii jako nauki wraz z jej powiązaniem z innymi dziedzinami wiedzy i praktyką społeczną.

- Potrafi wyjaśnić przyczyny i omówić przejawy zjawisk patologii społecznej i przestępczości oraz rolę ofiary w przestępstwie
- Zna przedstawicieli i rozumie założenia głównych koncepcji kryminologicznych oraz potrafi dokonać ich krytycznej oceny i wyjaśnić ich wpływ na politykę kryminalną i praktykę resocjalizacyjną.
- Potrafi dokonać analizy kryminogenezy indywidualnego przypadku i wskazać obszary do pracy resocjalizacyjnej.
- Zna sposoby pozyskiwania i gromadzenia danych kryminologicznych i wiktymologicznych
- Potrafi dokonać analizy kryminologicznej przestępstw na podstawie statystyk i danych pochodzących z różnych źródeł.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie, zakres i zadania kryminologii jako nauki oraz jej związek z innymi dziedzinami wiedzy.
- Charakterystyka działów kryminologii ze względu na przedmiot badań (etiologia, symptomatologia, wiktymologia) oraz sposób wykorzystania danych (diagnoza, prognoza, profilaktyka)
- Kryminogeneza – determinizm i indeterminizm w wyjaśnianiu, przestępczości. Czynniki kryminogenne jako determinanty zjawiska patologii społecznej oraz przestępczości.
- Rola ofiary w przestępstwie – wiktymologia i czynniki wiktymogenne.
- Zjawisko przestępczości w ujęciu tradycyjnych nurtów kryminologicznych (klasycznym, pozytywistycznym, antynaturalistycznym i neoklasycznym) i paradygmacie humanistycznym.
- Porównanie wybranych koncepcji przestępczości w ujęciu różnych autorów i ich ocena w kontekście polityki karnej i resocjalizacyjnej.
- Metody prezentacji i analizy zjawisk przestępczości. Badania wiktymologiczne.

Nazwa zajęć: Praca z nieletnimi i młodocianymi

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi omówić i zastosować elementarne zasady postępowania z nieletnimi i młodocianymi oraz jest przekonany o konieczności ich respektowania
- Potrafi wdrożyć podstawowe uwarunkowania prawne i psychospołeczne w pracy z nieletnimi oraz młodocianymi
- Potrafi zastosować wybrane metody i środki oddziaływania resocjalizacyjnego wobec nieletnich oraz skazanych młodocianych

Treści programowe dla zajęć:

- Wpływ izolacji na funkcjonowanie człowieka ze szczególnym uwzględnieniem kryterium wieku
- Respektowanie zasad prawa karnego wykonawczego wobec młodocianych oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- Uwarunkowania prawne i psychospołeczne funkcjonowania nieletnich i młodocianych
- Metody i środki oddziaływania resocjalizacyjnego stosowane wobec nieletnich i młodocianych
- Opracowywanie programów resocjalizacyjnych wobec skazanych młodocianych

Nazwa zajęć: Praca ze skazanymi kobietami

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wskazać prawne, psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przez kobiety;
- Potrafi omówić rozwiązania polskiego systemu penitencjarnego w zakresie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przez kobiety;
- Zna i rozumie programy resocjalizacyjne oraz możliwości oddziaływań penitencjarnych skierowanych wobec osadzonych kobiet.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę podstaw prawnych dotyczących zasad i warunków osadzenia kobiety w zakładzie karnym lub areszcie śledczym w Polsce. Rozwiązania polskiego systemu penitencjarnego w zakresie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przez kobiety;
- Psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przez kobiety.
- Najważniejsze problemy wynikające z pełnienia roli matki w warunkach izolacji penitencjarnej.
- Rola i specyfika pracy wychowawcy i pedagoga w oddziaływaniach resocjalizacyjnych skierowanych do kobiet przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej;
- Programy resocjalizacyjne oraz możliwości oddziaływań penitencjarnych skierowanych wobec osadzonych kobiet.

Nazwa zajęć: Praca ze skazanymi w wieku senioralnym

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi omówić problemy psychofizyczne osadzonych w wieku senioralnym i wskazać możliwości ich minimalizowania.
- Potrafi omówić problemy w funkcjonowaniu społecznym osadzonych w wieku senioralnym i wskazać możliwości ich minimalizowania.
- Potrafi dokonać analizy ograniczeń i możliwości oddziaływań penitencjarnych wobec osadzonych seniorów.
- Potrafi omówić założenia strategii postępowania z więźniami w wieku senioralnym w polskim systemie penitencjarnym.
- Potrafi przygotować i przeprowadzić tematyczny program zajęć grupowych dla skazanych w wieku senioralnym.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę wieku senioralnego – problemy fizyczne, psychiczne i społeczne więźniów seniorów.
- Potrzeby więźniów w wieku senioralnym i możliwości organizacyjne zaspokojenia ich w izolacji penitencjarnej.
- Korzyści i zagrożenia dla skazanych seniorów oraz personelu i administracji więzienia w przypadku umieszczenia seniorów w zwykłym zakładzie karnym lub w wyspecjalizowanej jednostce.
- Strategie pracy z osadzonymi w wieku senioralnym w izolacji penitencjarnej.
- Przygotowanie i prowadzenie programu zajęć dla skazanych seniorów.

Nazwa zajęć: Praca ze sprawcami przemocy domowej w środowisku otwartym i zamkniętym

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wymienić definicje przemocy domowej, jej rodzaje, fazy oraz czynniki psychospołeczne utrudniające ofiarom zgłaszanie jej do organów ścigania;
- Potrafi wskazać psychologiczne mechanizmy wchodzenia w rolę ofiary;
- Zna typologię i charakteryzuje sprawców przemocy domowej;
- Zna i rozumie problemy funkcjonowania sprawców przemocy domowej w warunkach więziennych;
- Potrafi omówić rolę i specyfikę pracy wychowawcy i pedagoga w oddziaływaniach resocjalizacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej;
- Zna i rozumie programy resocjalizacyjne oraz możliwości oddziaływań penitencjarnych skierowanych wobec sprawców przemocy domowej.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę zjawiska przemocy domowej - definicje przemocy domowej, jej rodzaje, fazy oraz czynniki psychospołeczne utrudniające ofiarom zgłaszanie jej do organów ścigania.
- Psychologiczne i socjologiczne mechanizmy wchodzenia w rolę ofiary (mechanizm prania mózgu).
- Typologia sprawców przemocy domowej oraz ich psychologiczna charakterystyka funkcjonowania w rodzinie i w warunkach izolacji więziennej.
- Rola i specyfika pracy wychowawcy i pedagoga w oddziaływaniach resocjalizacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej.
- Programy resocjalizacyjne oraz możliwości oddziaływań penitencjarnych skierowanych wobec sprawców przemocy domowej.

Nazwa zajęć: Prawne podstawy odpowiedzialności nieletnich

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi opisać źródła powstania prawa dla nieletnich i wskazuje cechy specyficzne tychże uregulowań
- Potrafi posługiwać się tekstem prawnym, zna przepisy prawne regulujące odpowiedzialność nieletnich
- Potrafi stworzyć dokumentację o nieletnim
- Wykorzystuje przepisy regulujące postępowania w sprawach nieletnich w pracy z nieletnim
- Wybiera odpowiednie oddziaływania pracy z nieletnim

Treści programowe dla zajęć:

- Zapoznanie studenta z terminologią, genezą i rozwojem środków stosowanych wobec nieletnich
- Zapoznanie studenta ze strukturą i funkcjonowaniem przepisów prawa dotyczących nieletnich na tle systemu prawa
- Zapoznanie studenta z podstawowymi przepisami regulującymi odpowiedzialność nieletnich
- Zasady opracowania i sporządzania dokumentacji nieletniego

- Model postępowania z nieletnim

Nazwa zajęć: Prawo i polityka penitencjarna w Polsce

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wymienić i scharakteryzować uregulowania prawne polskiego systemu penitencjarnego.
- Zna i omawia czynniki wpływające na politykę penitencjarną.
- Potrafi scharakteryzować karę pozbawienia wolności
- w zakresie celów i funkcji oraz typologii zakładów karnych.
- Zna i omawia status prawny skazanego przedstawiając prawa i obowiązki oraz nagrody i kary.
- Potrafi scharakteryzować postępowanie ze skazanymi.
- Zna i omawia warunkowe przedterminowe zwolnienie przysługujące skazanym.

Treści programowe dla zajęć:

- Uregulowania prawne polskiego systemu penitencjarnego.
- Czynniki wpływające na politykę penitencjarną.
- Kara pozbawienia wolności.
- Status prawny skazanego.
- Postępowanie ze skazanymi.
- Warunkowe przedterminowe zwolnienie.

Nazwa zajęć: Przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym w środowisku zamkniętym

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi scharakteryzować środowisko więzienne jako środowisko zamknięte i skłonne do agresji
- Potrafi wskazać przyczyny powstawania, rodzaje, przebieg oraz możliwości rozwiązywania i zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
- Potrafi omówić rolę wychowawcy i pedagoga we wpływaniu na środowisko osadzonych w zakresie przeciwdziałania w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę środowiska więziennego jako środowiska zamkniętego.
- Charakterystyka przyczyn powstawania, rodzajów, przebiegu oraz możliwości rozwiązywania i zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
- Przegląd koncepcji psychologicznych i socjologicznych tłumaczących powstawanie sytuacji kryzysowych w środowisku więziennym jako środowisku zamkniętym.
- Rola wychowawcy i pedagoga we wpływaniu na środowisko osadzonych w zakresie przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym.
- Rola wychowawcy i pedagoga w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w warunkach zamkniętego środowiska więziennego.

Nazwa zajęć: Psychologia resocjalizacyjna i penitencjarna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zdefiniować psychologię resocjalizacyjną i penitencjarną oraz omówić ich związek z innymi dziedzinami wiedzy oraz rolę psychologii w procesie resocjalizacji.
- Zna i rozumie różne podejścia psychologiczne (psychodynamiczne, behawioralne, poznawcze, humanistyczne) wykorzystywane w resocjalizacji
- Rozumie specyfikę psychiki (wartości, postawy, emocje, motywacje) osób niedostosowanych społecznie i popełniających przestępstwa
- Zna i rozumie instytucjonalne elementy zakładu poprawczego/karnego wpływające na psychikę osób uwięzionych i potrafi wskazać sposoby ich minimalizacji.
- Zna i rozumie techniki adaptacyjne i reakcje dezadaptacyjne specyficzne dla osób w izolacji.
- Potrafi dokonać psychologicznej charakterystyki funkcjonowania w warunkach izolacji wybranych kategorii osadzonych w zakładzie karnym/poprawczym.

Treści programowe dla zajęć:

- Zagadnienia wprowadzające – psychologia resocjalizacyjna i penitencjarna jako nauka stosowana (podstawowe definicje, przedmiot i podmiot zainteresowań oraz metody badań). Wykorzystanie dorobku psychologii w oddziaływaniach na nieletnich i dorosłych.
- Koncepcje i nurty psychologiczne (podejście psychodynamiczne, behawioralne, poznawcze i humanistyczne) wykorzystywane na gruncie resocjalizacji
- Zakład karny/poprawczy jako środowisko opresyjne i sytuacja trudna. Reakcje osadzonych na warunki izolacji (techniki przystosowawcze więźniów, zjawisko prizonizacji, reakcje dezadaptacyjne) i sposoby minimalizowania skutków izolacji.

- Patologiczne zjawiska występujące w środowisku zamkniętym (zaburzenia zachowania charakterystyczne dla więźniów, różne formy agresji i przemocy, zachowania suicydalne, podkultura). Profilaktyka uprzedzająca i reaktywna (pierwszo-, drugo-, trzeciorzędowa)
- Psychologiczna charakterystyka funkcjonowania nieletnich i wybranych kategorii więźniów (tymczasowo aresztowanych, kobiet, młodocianych, recydywistów, uzależnionych, upośledzonych, z zaburzeniami osobowości, z zaburzeniami preferencji seksualnych, długoterminowych, niebezpiecznych)

Nazwa zajęć: Psychospołeczne aspekty niedostosowania społecznego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie istotę i potrafi omówić procesy warunkujące prawidłowy proces przystosowania społecznego.
- Zna i rozumie terminologię związaną z niedostosowaniem społecznym oraz potrafi wyjaśnić podobieństwa i różnice różnych ujęć (definicji) tego pojęcia.
- Zna i rozumie czynniki etiologiczne wpływające na proces niedostosowania społecznego i potrafi omówić rolę czynników biologicznych, psychicznych i społecznych w rozwoju zaburzeń w przystosowaniu społecznym.
- Zna i rozumie rolę rodziny, szkoły i grupy rówieśniczej w powstawaniu niedostosowania społecznego i potrafi wskazać na możliwości profilaktyczne czynników środowiskowych
- Zna i rozumie wybrane teorie niedostosowania społecznego wg różnych autorów oraz potrafi omówić dotychczasowe badania z tego zakresu.
- Zna i rozumie przejawy (symptomy) niedostosowania społecznego oraz potrafi na ich podstawie określić (zdiagnozować) poziom niedostosowania oraz jego fazę (etap) rozwoju.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę procesu przystosowania społecznego i jego zaburzeń.
- Różne ujęcia niedostosowania społecznego – klasyfikacja definicji niedostosowania.
- Niedostosowanie społeczne – etiologia, przejawy i dynamika rozwoju.
- Rola rodziny, szkoły i środowiska rówieśniczego w powstawaniu i profilaktyce niedostosowania społecznego
- Typologie niedostosowania społecznego wg różnych autorów.
- Diagnozowanie niedostosowania społecznego (metody i techniki).

Nazwa zajęć: Rozwój psychoseksualny i jego zaburzenia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawowe terminy związane z prawidłowym rozwojem psychoseksualnym.
- Zna i charakteryzuje zewnętrzne objawy nieprawidłowości w rozwoju psychoseksualnym człowieka oraz ich przyczyny.
- Zna i rozumie rodzaje nieprawidłowych zachowań seksualnych, rodzaje odmiennych sposobów zaspokajania popędu seksualnego oraz rodzaje popędu seksualnego odmiennego pod względem kierunku zaspokajania.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę rozwoju psychoseksualnego człowieka.
- Zewnętrzne przejawy rozwoju seksualnego człowieka.
- Nieprawidłowości zachowań seksualnych człowieka: objawy, przyczyny, mechanizmy.
- Wychowanie i uświadomienie seksualne.
- Obecny stan uświadomienia seksualnego i proponowane działania.

Nazwa zajęć: Słowny i pisemny warsztat resocjalizatora

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wymieni i scharakteryzować kompetencje (umiejętności i zdolności) niezbędne do prowadzenia rozmów wychowawczych i jest gotów do pracy nad własnym warsztatem pracy
- Potrafi przeprowadzić wybrane rodzaje rozmów wychowawczych i potrafi dostosować sposoby prowadzenia rozmów do celów.
- Potrafi opisać czynniki wpływające na przebieg i jakość rozmów wychowawczych i jest gotów do doskonalenia własnego warsztatu pracy. Zna i rozumie zasady pisemnego dokumentowania przebiegu rozmów wychowawczych i potrafi sporządzić dokumentację z różnego rodzaju rozmów

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę – omówienie podstawowych pojęć (podążanie za wychowankiem/grupą, techniki aktywnego słuchania, konfrontacja, opór itp.).
- Kompetencje niezbędne do prowadzenia udanych rozmów wychowawczych.

- Rodzaje rozmów wychowawczych (diagnostyczne, wspierające, motywujące, korygujące, interwencyjne itp.)
- Zmienne wpływające na przebieg rozmów wychowawczych (sytuacyjne, leżące po stronie wychowawcy i wychowanika)
- Dokumentowanie pracy wychowawczej

Nazwa zajęć: Socjologiczne koncepcja dewiacji i przestępczości

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia związane z problematyką dewiacji i przestępczości w ujęciu socjologicznym.
- Potrafi scharakteryzować dewiacje społeczne w perspektywie pedagogiki resocjalizacyjnej.
- Potrafi dokonać charakterystyki socjologicznych teorii dewiacji i przestępczości: anomii E. Durkheima i R. Mertona, zróżnicowanych powiązań E. Sutherlanda, naznaczenia społecznego Lemerta, kryzysu męskości A. Giddensa.
- Zna i wyjaśnia współczesne teorie dewiacji społecznych.
- Wskazuje i wyjaśnia czynniki etiologiczne i skutki dewiacji społecznych.
- Omawia działania profilaktyczne zapobiegające dewiacjom społecznym.

Treści programowe dla zajęć:

- Wstęp - wyjaśnienie pojęć związanych z problematyką dewiacji w ujęciu socjologicznym.
- Wybrane teorie wyjaśniające dewiacje społeczne.
- Współczesne teorie dewiacji społecznych.
- Etiologia i skutki dewiacji społecznych.
- Zabezpieczenie społeczne w zakresie dewiacji społecznych.

Nazwa zajęć: Teatroterapia w profilaktyce i resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Umie wdrożyć podstawowe zasady teatroterapii zgodnie z Modelem Działań Teatralnych i skonstruować ogólny plan terapii teatralnej wspomagającej działania profilaktyczne w resocjalizacji
- Potrafi stosować w oddziaływaniach profilaktycznych i resocjalizacyjnych ćwiczenia dramowe i proste improwizacje zgodnie z określonym celem wychowawczym i terapeutycznym
- Okazuje szacunek wobec uczestnika i grupy.

Treści programowe dla zajęć:

- Dostrzega możliwości wykorzystania technik teatralnych w resocjalizacji
- Model Działań Teatralnych w terapii : samodzielne realizowanie prostych zadań związanych z tworzeniem krótkich etiud i scenek rodzajowych
- Techniki i metody teatroterapii w oddziaływaniach profilaktycznych
- Podstawowe techniki dramy i improwizacji i ich stosowanie w twórczej resocjalizacji
- Przegląd doniesień dotyczących obserwacji zachowań uczestnika teatroterapii podczas kreacji teatralnej

Nazwa zajęć: Techniki arteterapeutyczne w pracy pedagogicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozumie i posługuje się podstawowymi pojęciami odnoszącymi się do arteterapii, metodami i technikami stosowanymi w arteterapii oraz jest świadomy ich możliwości i ograniczeń
- posługuje się podstawową wiedzą psychologiczno-pedagogiczną w podstawowych metodach i technikach arteterapeutycznych
- stosując poznane metody i techniki arteterapeutyczne, potrafi zaplanować, przygotować i przeprowadzić działania arteterapeutyczne
- potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu podstaw pedagogiki i psychologii do analizy zachowań indywidualnych bądź grupowych w prowadzeniu działań arteterapeutycznych
- ma świadomość odpowiedzialności profesjonalnej i etycznej w kontaktach z osobami poddawanych działaniom arteterapeutycznym.
- potrafi profesjonalnie porozumiewać się na temat prowadzonych działań arteterapeutycznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie, koncepcje i definicje arteterapii.
- Rodzaje, funkcje i cele oraz metody i techniki arteterapii.
- Wybrane metody i techniki arteterapii stosowane w pracy pedagogicznej.

- Planowanie, przygotowanie i przeprowadzenie zajęć arteterapeutycznych z zastosowaniem poznanych metod i technik arteterapii.

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do twórczej resocjalizacji

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wyjaśnić idee i założenia twórczej resocjalizacji oraz porównać twórczą resocjalizację z kulturotechniką i resocjalizacją klasyczną
- Zna i rozumie wpływ procesów socjalizacyjnych na kształtowanie tożsamości wychowanka oraz potrafi wskazać implikacje praktyczne kształtowania tożsamości przez twórczość
- Zna i potrafi zastosować w praktyce metody twórczej resocjalizacji
- Zna i rozumie możliwości wspomagania resocjalizacji przez dramę, muzykę i plastykę oraz potrafi zastosować je w praktyce

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie – resocjalizacja klasyczna a twórcza resocjalizacja.
- Założenia twórczej resocjalizacji. Kulturotechnika a twórcza resocjalizacja.
- Socjalizacja a rozwój tożsamości – implikacje dla procesu resocjalizacji.
- Metodyczne konteksty twórczej resocjalizacji – zalecenia, strategie i procedury.
- Metody twórczej resocjalizacji – teatr i sport w resocjalizacji.
- Wspomaganie procesu resocjalizacji poprzez dramę, muzykę i plastykę.

Nazwa zajęć: Zasady mediacji w pracy pedagogicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi omówić istotę konfliktu, rodzaje konfliktów i metody ich rozwiązywania
- stosuje wiedzę z zakresu komunikacji interpersonalnej będącej podstawą działań mediacyjnych
- potrafi zastosować wiedzę teoretyczną dotyczącą podstaw, zasad i rodzajów mediacji
- rozumie podstawowe techniki mediacyjne i stosuje reguły prowadzenia dokumentacji dotyczącej mediacji
- potrafi dobierać metody pracy do osób uczestniczących
- w mediacji dla osiągnięcia wyznaczonego celu
- jest świadomy istnienia etycznego wymiaru prowadzenia mediacji
- ma świadomość ciągłego kształcenia się i rozwijania kompetencji komunikacyjnych

Treści programowe dla zajęć:

- Konflikt (definicja, fazy konfliktu, źródła konfliktu, dynamika konfliktu, style radzenia sobie z konfliktem)
- Komunikacja interpersonalna; koncepcja Marshalla Rosenberga porozumienia bez przemocy.
- Istota i znaczenie mediacji (pojęcie mediacji, cele i funkcje mediacji, rodzaje mediacji, etapy mediacji, funkcje mediatora).
- Dokumentacja mediacji (zaproszenie na mediację, monolog mediatora, oświadczenie stron o wyrażeniu zgody na mediację i mediatora, ugoda mediacyjna, sprawozdanie z mediacji).
- Standardy prowadzenia mediacji.
- Warsztaty kształtujące umiejętności organizowania i prowadzenia mediacji.

Nazwa zajęć: Indywidualizacja w pracy pedagoga

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi dokonać krytycznej analizy idei indywidualizacji w pracy pedagogicznej
- Potrafi dokonać analizy specyfiki grupy, do której skierowane są działania pedagogiczne o charakterze zindywidualizowanym
- Potrafi zaprojektować pracę pedagogiczną zgodnie z koncepcjami indywidualizacji.
- Potrafi dokonać analizy indywidualizacji pracy w wybranych instytucjach.

Treści programowe dla zajęć:

- Indywidualizacja w pracy pedagogicznej – definicje, podstawy teoretyczne, inspiracje, perspektywy.
- Wybrane grupy adresatów indywidualizacji i specyfika pracy z nimi.
- Obszary indywidualizacji w pracy pedagogicznej (zadania, cele, organizacja pracy, etc.)
- Sposoby indywidualizacji w pracy pedagogicznej.
- Możliwości indywidualizacji pracy w wybranych instytucjach.

Nazwa zajęć: Metoda skautingu w profilaktyce społecznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi omówić historyczne uwarunkowania tworzenia się Skautingu w Europie i Polsce w aspekcie działalności profilaktycznej oraz wymieniającego twórców.
- Potrafi scharakteryzować główne założenia skautingu dostosowane do potrzeb wiekowych członków gromady i zastępu.
- Zna środki oddziaływania wykorzystywane w skautingu oraz opracowuje programy aktywnego wypoczynku.

Treści programowe dla zajęć:

- Historia oraz twórcy skautingu w Europie i Polsce.
- Główne założenia metody skautingu przystosowane do wieku.
- Prawo harcerskie, obietnica i ślubowanie oraz etapy wzrastania w skautingu i życiu społecznym.
- Środki oddziaływania wykorzystywane w skautingu poprzez obcowanie z przyrodą, aktywny wypoczynek oraz życie w zastępie.
- Działalność skautingu w aspekcie przygotowania człowieka do prawidłowego funkcjonowania społecznego.

Nazwa zajęć: Prowadzenie socjoterapii dla nieletnich

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi omówić terminologię z zakresu socjoterapii, jej genezę i założenia pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą.
- Potrafi omówić metody i techniki wykorzystywane w pracy socjoterapeutycznej.
- Potrafi zaplanować i prowadzić zajęcia socjoterapeutyczne w pracy z nieletnimi.

Treści programowe dla zajęć:

- Socjoterapia – geneza pojęcia, wykorzystane podejścia pedagogiczne i psychologiczne w budowaniu założeń socjoterapii.
- Socjoterapia jako forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jako proces psychokorekcyjny i psychoedukacyjny.
- Socjoterapia a psychoterapia i trening rozwoju osobistego – cele socjoterapii, przedmiot zmian, czynniki zmian w socjoterapii.
- Prezentacja metod stosowanych w socjoterapii – ludoterapia, terapia ruchem, trening umiejętności społecznych, rekreacja.
- Techniki oddziaływania psychokorekcyjnego stosowane w socjoterapii - dialog terapeutyczny, psychodrama, socjodrama, arteterapia, trening interpersonalny.
- Możliwości wykorzystania socjoterapii w pracy społeczno-wychowawczej - działalność socjoterapeutyczna w środowisku szkolnym, ośrodkach wsparcia dziennego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.
- Program socjoterapeutyczny.

Nazwa zajęć: Rozpoznawanie subkultur środowiska otwartego i zamkniętego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcia związane z problematyką subkultur.
- Zna i rozumie przyczyny tworzenia się subkultur w różnych środowiskach.
- Zna i rozumie kryteria charakterystyczne i ideologię przedstawicieli subkultur i potrafi na ich podstawie rozpoznać przynależność do danej grupy.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w problematykę i wyśnienie podstawowych pojęć (kultura, normy społeczne, patologia społeczna, subkultura)
- Geneza tworzenie się grup subkulturowych.
- Zewnętrzne kryteria przynależności do subkultur.
- Wartości i sposoby komunikowania się członków subkultur.
- Charakterystyka wybranych subkultur środowiska otwartego.
- Charakterystyka wybranych subkultur środowiska zamkniętego.

Nazwa zajęć: Sądowa praca socjalna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi porządkować pojęcia dotyczące pracy socjalnej i resocjalizacji, wyjaśniać genezę pomocy społecznej i mechanizmy wyłaniania problemów społecznych
- potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w działalności związanej z pracą socjalną oraz prawnymi podstawami pracy socjalnej
- stosuje wybrane formy i metody pracy socjalnej
- proponuje odpowiednie koncepcje i wykorzystuje metody do określonego problemu

- jest wrażliwy na potrzeby i problemy drugiego człowieka

Treści programowe dla zajęć:

- Cele i zasady pracy socjalnej i pomocy społecznej. Interdyscyplinarny charakter pracy socjalnej. Funkcje pracy socjalnej. Dziedziny działalności praktycznej. Role pracownika socjalnego.
- Podstawowe założenia pracy socjalnej: kanon umiejętności w pracy socjalnej (wypisy z kodeksu etycznego), zasady praktycznego działania i współpracy z klientem, rodzaje i źródła wsparcia, metodyka realizacji działań.
- Podstawowe koncepcje w pracy socjalnej w resocjalizacji: streetworking, empowerment, podejście sieciowe, lobbying, mediacje, asystentura rodziny.
- Dobór odpowiednich metod, technik w rozwiązywaniu określonych problemów.
- Rozwiązywanie różnych zdarzeń z życia społecznego z zakresu pracy socjalnej w obszarze resocjalizacji.

Nazwa zajęć: Streetworking

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zaproponować działania ukierunkowane na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych i przeprowadzić rozstrzygnięcia w tym zakresie.
- Potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i pracować nad umiejętnościami, rozszerzonymi o wymiar interdyscyplinarny z zakresu pracy wychowawczej (streetworkerskiej) w środowisku otwartym.
- Potrafi identyfikować i rozstrzygać dylematy związane z obszarem pomocowym, a w tym realizacją pracy socjalnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Streetworking – wprowadzenie. Outreach jako innowacyjna metoda pracy socjalnej
- Paradygmat redukcji szkód (harmreduction) w streetworkingu. Zasady streetworkingu – praktyka i etyka.
- Działania, metody i narzędzia streetworkingu.
- Oblicza streetworking: Streetworking z „dziećmi ulicy”, Streetworking a bezdomność, Streetworking z osobami świadczącymi usługi seksualne, Streetworking z osobami przyjmującymi narkotyki.
- Dylematy etyczne i ewaluacja streetworkingu. Granice w pomaganiu
- Obokstreetworkingu - partyworkingi networking.

Nazwa zajęć: Trening umiejętności wychowawczych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozróżnia sytuacje sprzyjające i niesprzyjające poprawnej komunikacji międzyludzkiej
- potrafi zastosować właściwe do potrzeb podopiecznego/wychowanka sposoby oddziaływania wychowawczego i podejmuje próby przewidzenia konsekwencji takiego zachowania
- jest wrażliwy na potrzeby podopiecznych/wychowanków oraz formułuje oceny dotyczące zachowań podopiecznych/wychowanków a nie ich osoby
- potrafi przeprowadzić diagnozę swoich kompetencji osobistych i zawodowych

Treści programowe dla zajęć:

- Budowanie poczucia bezpieczeństwa w relacji z wychowankiem.
- Diagnoza i charakterystyka kompetencji osobistych i zawodowych wychowawcy.
- Rozpoznawanie granic akceptacji dla różnych zachowań wychowanków.
- Rodzaje barier w prawidłowym komunikowaniu się z wychowankiem.
- Rola emocji w procesie wychowania.
- Komunikacja niewerbalna w pracy wychowawcy.
- Strategie wzmacniania zasobów indywidualnych i środowiskowych wychowanków.

Nazwa zajęć: Warsztat rozwoju osobistego pedagoga

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Jest gotów do nawiązywania satysfakcjonujących zawodowo kontaktów interpersonalnych na różnym poziomie komunikacyjnym (z przełożonymi, z podopiecznymi, ze współpracownikami)
- Posiada umiejętności właściwej autoprezentacji i jest gotów do przyjęcia roli lidera oraz współpracy w zespole
- Potrafi reagować w sytuacjach trudnych i umie zastosować konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem prowadzącym do wypalenia zawodowego
- Zna swoje mocne strony i jest gotowy do całościowego doskonalenia się i pracy nad własnymi ograniczeniami

Treści programowe dla zajęć:

- Ja jako profesjonalista – autoprezentacja i komunikacja
- Ja jako istota społeczna – współdziałanie w zespole
- Ja jako lider – kierowanie grupą podopiecznych/ kierowanie grupą zadaniową
- Ja jako pedagog – inteligencja emocjonalna
- Ja jako pomocnik – rozwiązywanie sytuacji trudnych z udziałem wychowanków
- Ja jako arbiter – rozwiązywanie dylematów moralnych w pracy pedagoga
- Ja jako autorytet – autodiagnoza mocnych stron i własnych ograniczeń
- Ja jako człowiek – konstruktywne sposoby odreagowywania napięć i stresów związanych z pracą